

Co-finanțat de
Uniunea Europeană

**Studiu comparativ privind cele mai bune practici
identificate
în cadrul proiectului**

**"Alternative for Social Support Inspiring
Transformation"
ASSIST - 785710**

1

CAPITOLUL I - Introducere

1.1 Cadrul general

Până în 1990, politica de protecție a copilului în România a fost extrem de centralizată, fragmentată între diferite ministere, favorizând instituționalizarea copiilor și lipsirea de responsabilitate a familiei și a comunității, un sistem specific ideologiei comuniste.

După ratificarea Convenției ONU privind drepturile copilului din 1990, România s-a angajat să promoveze drepturile copilului în conformitate cu principiile și normele stabilite în Convenție. Astfel, în perioada 1990-1996 au fost elaborate un șir de acte normative, care vizează îmbunătățirea cadrului de protecție a copilului, dar fără reconsiderarea lui în ansamblu, ceea ce a condus la fragmentarea situației și la stagnarea excesivă prin înființarea de noi structuri administrative în domeniu.

În iunie 1997, Guvernul României a adoptat Ordonanța de Urgență nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, stabilind baza pentru un nou sistem de protecție, bazat pe principiul descentralizării puterii și responsabilităților decizionale.

În perioada 1998-2004, sistemul de protecție a copilului din România a trecut prin mai multe etape, fiind supus unui proces continuu de reformă, fiind ajustat, modificat, reabilitat și îmbunătățit.

În 2005, acest proces a culminat cu redefinirea întregului sistem de asistență socială prin înființarea Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) la nivelul județelor și districtelor Municipiului București, incluzând toate serviciile de sprijin adresate toate categoriile sociale în nevoie, sub auspiciile unei singure instituții.

În România, politicile privind protecția copiilor și legislația națională recunosc drepturile copilului de a dezvolta într-un mediu familial, favorizând sprijinul familiilor biologice și copiilor aflați în dificultate, acordând prioritate îngrijirii de substituție pentru îngrijirea rezidențială și susținând contribuția sectorului neguvernamental la atingerea obiectivelor politicilor sociale.

În vederea punerii în aplicare a principiilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului la nivel național, în România a fost elaborată Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020. Acesta este documentul cadru care urmărește să coordoneze eforturile instituțiilor responsabile și ale persoanelor cu atribuții în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului. Strategia propune crearea unui cadru eficient pentru punerea în aplicare a principalelor priorități în politicile pentru domeniul copiilor, menite să "permită condițiile de dezvoltare și formare a copiilor de la naștere până la vârsta de 18 ani".

Printre grupurile țintă ale strategiei se numără copiii separați de părinți (de exemplu, copii plasați în îngrijirea unei persoane sau familie, la o maternitate sau la un serviciu rezidențial) și tinerii beneficiari ai unei măsuri de protecție.

Strategia a determinat câteva domenii principale de interes și direcții de acțiune:

- creșterea capacității copiilor / tinerilor de a lua decizii privind orientarea școlară și profesională și dezvoltarea unei cariere corespunzătoare calităților și preferințelor exprimate de aceștia;

- diversificarea și adaptarea programelor de timp liber pentru copii;
- direcționarea educației, mai ales timpuriu, spre maximizarea personalității, talentelor și abilităților fizice și mentale ale copilului;
- definirea domeniului ocupațional, calificări și ocupații specifice, precum și standarde ocupaționale în domeniul protecției și promovării copilului;
- promovarea sistemului de evaluare și certificare a competențelor dobândite în contexte de învățare non-formală și informală;
- existența unui sistem național de formare inițială și continuă a profesioniștilor care interacționează cu copilul;
- dezvoltarea abilităților de viață independentă ale copiilor pentru a le pregăti pentru a părăsi sistemul de protecție specială.

Strategia națională se referă la importanța organizațiilor neguvernamentale, care pot juca un rol esențial în promovarea inovației și a bunelor practici.

Eșecurile integrării sociale și profesionale a tinerilor care au părăsit centrele de plasament de-a lungul anilor au devenit o preocupare pentru factorii de decizie din sistem, astfel că, a fost necesară dezvoltarea unui cadru juridic care să reglementeze dezvoltarea și diversificarea serviciilor care duc la pregătirea tinerilor pentru o viață independentă.

Pentru aceasta, conform prevederilor legale, la nivelul fiecărui serviciu din cadrul Direcției de Asistență Socială și Protecție a Copilului (servicii de tip rezidențial și servicii alternative de tip familial - asistenți maternali) au fost elaborate proceduri operaționale (PO), cum ar fi:

- PO privind admiterea și evaluarea copiilor în sistemul de protecție;

- PO pentru menținerea legăturii cu familia și alte persoane importante din viața copilului;
- PO privind participarea activă a copiilor/tinerilor instituționalizați în viața cotidiană a serviciului social;
- PO privind activitățile de educație, recreere și socializare;
- PO privind prevenirea, identificarea, raportarea, evaluarea și soluționarea suspiciunilor sau acuzațiilor de abuz asupra copilului;
- PO privind relația cu personalul copiilor.

Motivul principal al acestui proiect este de a sprijini întregul sistem de protecție a copilului și de a reduce eșecurile integrării sociale și profesionale a tinerilor care au părăsit centrele de plasament; de asemenea, proiectul nostru vizează îmbunătățirea procedurilor operaționale existente prin identificarea modelelor de bună practică în țările UE, transpunerea lor la nivel național și crearea unor noi proceduri operaționale pentru facilitarea integrării socioprofesionale a copiilor și tinerilor care părăsesc sistemul de protecție.

1.2 Scurtă descriere a proiectului

Proiectul „Alternative for Social Support Inspiring Transformation” se derulează în cadrul contractului de finanțare nr. 785710 cu Uniunea Europeană, reprezentată de Comisia Europeană, fiind finanțat prin Programul Uniunii Europene privind Drepturile, Egalitatea și Cetățenia (2014-2020).

Obiectivele proiectului

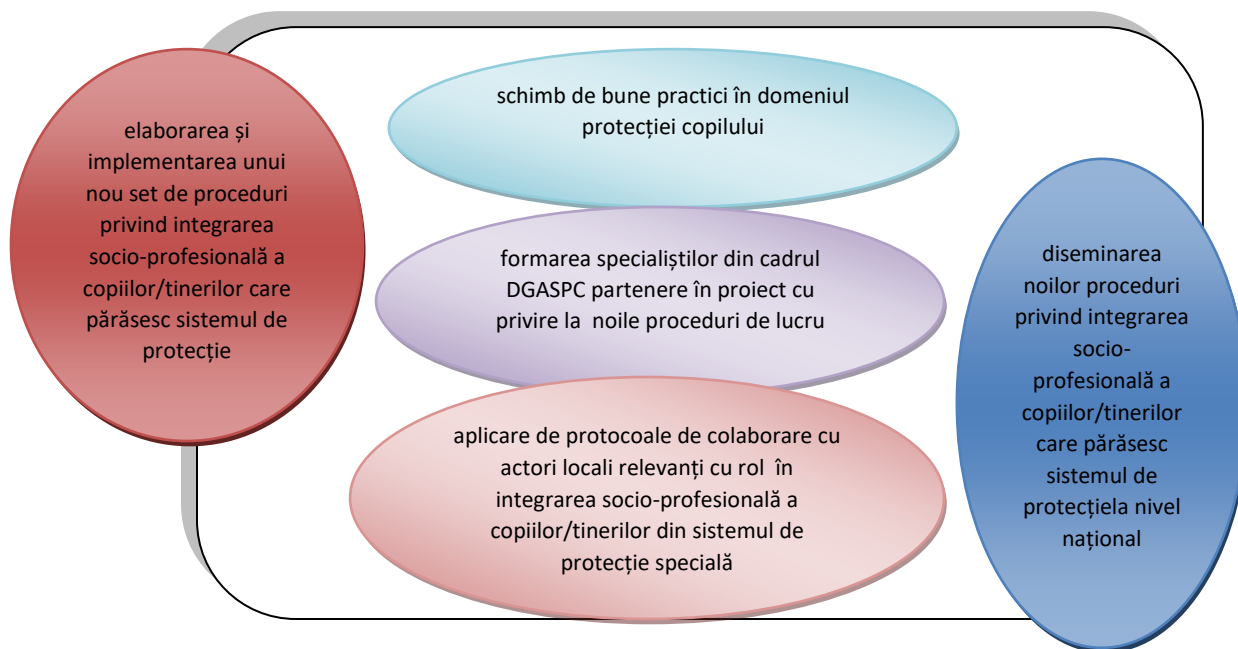
Obiectivul general al proiectului este acela de a veni în sprijinul întregului sistem de protecție a copilului și de a diminua eșecurile integrării sociale și profesionale a tinerilor care au părăsit centrele de plasament. Mai exact, obiectivele specifice ale proiectului includ:

- ❖ Îmbunătățirea competențelor profesioniștilor din 3 Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) privind integrarea socio-profesională a copiilor și tinerilor care părăsesc sistemul de protecție;
- ❖ Informarea profesioniștilor DGASPC și Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopției (ANPDCA) în România privind metodele de lucru elaborate în cadrul proiectului;
- ❖ Creșterea conștientizării importanței integrării socio-profesionale a copiilor și tinerilor în sistemul de protecție;
- ❖ Dezvoltarea abilităților de viață independente ale copiilor și tinerilor din sistemul de protecție al DGASPC Arges, Dâmbovița și Vâlcea

Componentele și specificul proiectului

Activitățile proiectului

❖ **A1. Management de proiect**

❖ **A2. Schimburi de bune practici în domeniul protecției copilului**

- ❖ A2.1. Identificare instituții/organizații din țări UE cu expertiză și rezultate privind integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială
- ❖ A2.2. Organizare și derulare schimburi de bune practici
- ❖ A2.3. Elaborare Studiu comparativ privind cele mai bune practici identificate

❖ **A3. Elaborare și implementare de noi proceduri de lucru în vederea integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială**

- ❖ A3.1. Elaborare, în baza Studiului comparativ, a Manualului de proceduri privind integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială
- ❖ A3.2. Organizare și derulare sesiuni de formare a specialiștilor DGASPC în privința noilor proceduri de lucru
- ❖ A3.3. Încheiere și punere în aplicare de protocoale de colaborare cu actori locali relevanți cu rol în integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor din sistemul de protecție specială
- ❖ A3.4. Implementare noi proceduri de lucru

❖ **A4. Organizare și derulare de evenimente de informare și diseminare**

- ❖ A4.1. Elaborare identitate vizuală proiect și materiale de informare
- ❖ A4.2. Organizare și derulare conferință de lansare proiect

- ❖ A4.3. Organizare și derulare seminarii naționale de diseminare a noilor proceduri de lucru
- ❖ A4.4. Organizare și derulare conferință de închidere proiect

Printre rezultatele așteptate ale proiectului, se numără:

- 24 sesiuni de instruire
- 632 de profesioniști instruiți în integrarea socio-profesională a copiilor / tinerilor care părăsesc sistemul de protecție
- 8 seminarii naționale de diseminare
- 160 de profesioniști informați privind noile metode de lucru pentru integrarea socio-profesională a copiilor / tinerilor care vor părăsi sistemul de protecție
- 100 de profesioniști conștienți de importanța integrării socio-profesionale a copiilor / tinerilor din sistemul de protecție
- 661 copii / tineri pregătiți să părăsească sistemul de protecție
- 2 conferințe

Tipul și numărul livrabilelor care urmează a fi produse sunt:

- 12 bune practici identificate
- 1 Manual de proceduri
- 1 suport de curs elaborat
- 1 manual de proceduri diseminat la nivel național prin intermediul celor 8 seminare naționale organizate
- 3 protocoale județene

Necesitatea elaborării acestui Studiu comparativ în cadrul proiectului, este pentru a realiza o încadrare cât mai fidelă a sistemului de protecție a copilului din România în cadrul politicilor europene privind protecția copilului și de a furniza o serie de exemple de bune practici înregistrate în alte state ale Uniunii Europene, care pot fi aplicate și transferate în sistemul din România.

Studiul comparativ va sta la baza Manualului de proceduri pentru integrarea socio-profesională a copiilor / tinerilor care părăsesc sistemul de protecție specială, ce va fi elaborat în cadrul proiectului.

Prin prezentul Studiu comparativ ne propunem să realizăm o analiză a sistemelor de protecție a copilului din 4 țări membre ale Uniunii Europene, respectiv Estonia, Belgia, Croația și Bulgaria și să oferim 12 modele de de bune practici în domeniul integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție.

Studiul este împărțit pe 7 capitole, astfel: CAPITOLUL I, face o introducere a cadrului general privind sistemul de protecție în România și necesitatea realizării acestui studiu în cadrul proiectului, CAPITOLUL II, în cadrul căruia se prezintă scopul prezentului studiu, CAPITOLUL III, prezentarea particularităților sistemului de protecție a copilului în România (politici, legislație), CAPITOLUL IV, prezentarea sistemului de protecție a copilului în 4 țări ale Uniunii Europene: Estonia, Belgia, Croația și Bulgaria, CAPITOLUL V, descrierea modelelor de bune practici identificate la nivel European, CAPITOLUL VI, identificarea asemănărilor și deosebirilor între sistemele de protecție a copilului analizate, concluzii.

CAPITOLUL II - Scopul studiului

Acest document prezintă Studiul comparativ privind cele mai bune practici identificate în cadrul proiectului „Alternative for Social Support Inspiring Transformation” ASSIST - 785710.

Studiul propus va lua în considerare nevoile și cerințele proiectului în ceea ce privește implementarea activității A2. Schimburi de bune practici în domeniul protecției copilului.

Activitatea privind schimbul de bune practici în cadrul proiectului „Alternative for Social Support Inspiring Transformation” presupune pe de o parte, identificarea și selectarea de bune practici în domeniul protecției copilului în țări membre ale UE, care să poate fi aplicate în alte contexte și în alte țări, precum România, iar pe de altă parte derularea unor schimburi de experiență prin intermediul cărora experții proiectului vor avea oportunitatea să înțeleagă 12 modele de bune practici implementate în domeniul integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, care la final au fost analizate și integrate în prezentul studiu comparativ.

Schimbul de bune practici are ca obiectiv remiterea la nivelul parteneriatelor județene ce vor fi încheiate în cele 3 județe de implementare a proiectului, respectiv, Argeș, Dâmbovița și Vâlcea a bunelor practici din alte țări membre ale Uniunii Europene în domeniul integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, prin organizarea de schimburi de bune practici, vizite de documentare, redactarea și diseminarea unui manual de proceduri.

Vor exista 3 protocoale (câte unul în fiecare județ) cu instituții publice, ONG-uri, primari, angajatori. Integrarea socio-profesională a tinerilor postinstituționalizați poate fi realizată numai printr-un efort susținut și o colaborare permanentă între toate organizațiile implicate. Lucrul în

11

echipă necesită colaborare și acțiuni care să conducă la: 1) crearea celor mai bune instrumente de lucru și refacerea acestora ori de câte ori este necesar; 2) stabilirea priorităților de acțiune pentru fiecare caz; 3) elaborarea unor strategii de acțiune care să răspundă în mod corespunzător nevoilor individuale, profilului psiho-comportament și situația specifică a fiecărei persoane tinere; 4) adaptarea dinamică și flexibilă a obiectivelor și modalităților de acțiune, prevenirea și corectarea eventualelor erori în timp; 5) Crearea unei rețele de sprijin social pentru fiecare tânăr asistat.

Rezultatul așteptat ale schimburilor de bune practici vizează transferul de experiențe, capacități și bune practici în cadrul instituțiilor/organizațiilor neguvernamentale provenind din contexte socio-culturale diferite.

Scopul acestui studiu este acela de a colecta și compara modele de bune practici din alte țări europene în domeniul integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție și de a asigura o încadrare cât mai fidelă a sistemului de protecție a copilului din România în cadrul politicilor europene privind protecția copilului.

Țările în care a avut loc schimbul de bune practici au fost identificate în cadrul activității "A2.1- Identificare instituții/organizații din țări UE cu expertiză și rezultate privind integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială".

În vederea identificării acestora au fost transmise adrese de contactare și solicitare de informații către instituțiile/organizațiile centrale din țările UE, cu atribuții în domeniul integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, prin intermediul cărora s-au solicitat informații cu privire la organizațiile care asigură servicii de integrare socio-profesională a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție.

Informațiile obținute și modelele de bune practici identificate au fost centralizate, analizate și supuse următoarelor criterii:

- ❖ Inovarea (ceea ce deosebește intervenția și ceea ce o face de interes pentru oricare dintre cele 4 țări ale UE și la nivelul UE);
- ❖ Eficacitatea (care a fost impactul intervenției, adică apariția modificărilor preconizate și existența unei legături de cauzalitate între această acțiune și schimbările apărute);
- ❖ Transferabilitatea (cum poate fi aplicată intervenția în alte contexte și în alte țări ale UE, care sunt elementele necesare pentru replicarea cu succes);
- ❖ Sustenabilitatea (intervențiile selectate trebuie să demonstreze modul în care au continuat să producă efecte asupra grupurilor țintă / comunităților);
- ❖ Relevanța rezultatelor și a schimbărilor benefice generate asupra unui anumit grup țintă / comunitate;
- ❖ Respectarea normelor / standardelor etice;
- ❖ Cost-eficiență (utilizarea resurselor - financiare, resurse umane, resurse temporale etc., în raport cu impactul obținut).

Ca urmare a finalizării procesului de identificare și selecție cele 4 țări identificate în care s-au desfășurat schimburile de bune practici au fost: Estonia, Belgia, Croația și Bulgaria.

În timpul derulării fiecărui schimb de bune practici s-au avut în vedere următoarele aspecte:

❖ provocarea identificată
❖ obiectivele
❖ acțiunile întreprinse
❖ elementele inovatoare
❖ valoarea adăugată
❖ rezultatele și beneficiile atât pentru copiii / tinerii care vor părăsi sistemul de îngrijire alternativă, cât și pentru comunitate
❖ parteneriatele dezvoltate în vederea susținerii integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de îngrijire alternativă
❖ finanțările obținute pentru derularea de programe specifice destinate acestor copii/tineri etc.
❖ fotografiile relevante / materiale.

Astfel, modelele de bune practici cuprinse în prezentul studiu vor constitui baza elaborării noului Manual de proceduri pentru integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, din cadrul activității A3. "Elaborare și implementare de noi proceduri de lucru în vederea integrării socio-profesionale a copiilor/tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială".

Informațiile și experiența acumulată pe parcursul acestor schimburi de bune practici vor fundamenta și dezvolta noul cadru procedural pentru integrarea socio-profesională a

copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, ce va fi implementat în cele 3 județe partenere ale proiectului, respectiv Argeș, Dâmbovița și Vâlcea.

Noile proceduri dezvoltate vor fi utilizate de către profesioniștii din cele trei DGASPC partenere în activitățile lor curente de lucru cu copii / tinerii care urmează să părăsească sistemul de protecție specială, de asemenea, vor fi diseminate prin prezentarea lor, în cadrul celor 8 seminarii naționale ce se vor derula conform activității A4. "Organizare și derulare de evenimente de informare și diseminare".

Punerea în aplicare a noilor proceduri de lucru va fi efectuată la nivelul fiecărui DGASPC și va produce o serie de schimbări pentru a îmbunătăți capacitatea de adaptare și integrare socio-profesională a copiilor și tinerilor care se află în sistemul de protecție specială.

O analiză comparativă a metodelor de sprijin pentru integrarea socio-profesională a copiilor/tinerilor care părăsesc sistemul de protecție specială, identificate în țările vizitate și în România este utilă în primul rând specialiștilor care lucrează în domeniul protecției copilului, elaborării și implementării politicilor privind sistemul de protecție a copilului, dar și celor care ar putea fi interesați în adaptarea/transferarea unora din modelele identificate.

CAPITOLUL III - Prezentarea particularităților sistemului de protecție acopilului în România

Copilul are nevoie de un mediu familial stabil, iar serviciile oferite lui și familiei trebuie gândite astfel încât să fie disponibile în orice moment al vieții acestuia, urmărind sprijinirea până la momentul maturității, concomitent cu acoperirea diferitelor nevoi specifice care pot apărea la un moment dat. Astfel, statul trebuie să intervină prin serviciile oferite, care trebuie să evolueze și să fie în concordanță cu nevoile identificate.

15

Până în anul 1990 politica de protecție a copilului în România a favorizat instituționalizarea copiilor și deresponsabilizarea familiei și a comunității. După ratificarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, în anul 1990, România s-a obligat să promoveze drepturile copilului în conformitate cu normele enunțate în Convenție.

În iunie 1997 a fost adoptată Ordonanța nr. 26/1997, privind protecția copilului aflat în dificultate, punând bazele unui nou sistem de protecție, prin înființarea, în subordinea consiliilor județene, a organismelor răspunzătoare de stabilirea, aplicarea și urmărirea măsurilor de protecție a copilului aflat în dificultate, și anume Comisiile pentru protecția copilului, concepute ca organe de specialitate ale administrației publice locale și serviciile publice specializate pentru protecția copilului, având ca misiune asigurarea protecției copiilor aflați în dificultate, acordarea de asistență în realizarea și exercitarea drepturilor lor și acordarea de sprijin familiei pentru prevenirea situațiilor ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea copilului.

Prin Strategia Națională de dezvoltarea a sistemului pentru protecția copilului adoptată de Guvernul României în iulie 2000, Agenția Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și-a propus continuarea procesului de creare a unui nou sistem de protecție a copilului care să favorizeze protecția copilului alături de familia sa sau într-un cadru cât mai apropiat de modelul familial.

Dintre obiectivele strategiei amintim: restructurarea serviciilor și a instituțiilor de tip rezidențial existente și reorientarea utilizării resurselor existente pentru diversificarea de servicii alternative la îngrijirea rezidențială; îmbunătățirea/armonizarea cadrului legislativ necesar organizării și

funcționării sistemului de protecție a drepturilor copilului; crearea și dezvoltarea unui sistem național de monitorizare și evaluare a situației copilului în dificultate sau în situație de risc, a activității serviciilor și instituțiilor de îngrijire și protecție a drepturilor copilului, a resurselor financiare disponibile, având capacitatea de a prevedea eventualele crize bugetare ale sistemului de protecție a copilului; întărirea capacității instituționale a Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului; susținerea dezvoltării capacității instituționale a autorităților administrației publice locale; dezvoltarea resurselor umane care intervin în sistemul de protecție a drepturilor copilului, prin definirea și promovarea statutului său profesional; promovarea participării societății civile la dezvoltarea sistemului național de protecție a drepturilor copilului.

Pe parcursul anului 2000, parteneriatul public-privat în protecția copilului, prin serviciile dezvoltate la nivelul comunităților locale care au permis o intervenție timpurie în familia cu risc și un sprijin acordat familiei în dificultate prin consiliere, ajutor material și financiar, servicii pentru copil în centre de zi, centre mamă-copil, au reușit să prevină instituționalizarea sau abandonul pentru un număr de 15.734 copii, în toată această perioadă familiile acestora fiind monitorizate și sprijinite pentru depășirea situației de criză.

În perioada 1998-2004 sistemul de protecție a copilului din România a parcurs mai multe etape, trecând printr-un proces continuu de reformă, fiind modificat și îmbunătățit. În acest timp, centrele de ocrotire a copiilor au fost preluate de Direcție. Pe parcursul anilor, o parte din centre au fost modernizate, altele s-au închis iar ocrotirea în instituții a fost înlocuită cu ocrotirea alternativă. S-a dezvoltat rețeaua de asistenți maternali și s-au creat servicii noi: centre de zi, centre de recuperare și de consiliere, centre pentru copilul cu dizabilități, case și apartamente de tip familial.

Închiderea instituțiilor de tip vechi a reprezentat o mare provocare pentru sistemul de protecție a copilului. S-a constatat că noua misiune acordată instituțiilor pentru copii nu mai poate fi îndeplinită în fostele locații, indiferent de eforturile care s-au făcut (reparații capitale, restructurări, modulări etc.). Din acest motiv s-a luat decizia mutării copiilor în locații adecvate care să răspundă nevoilor lor individuale. La sfârșitul anului 2002, un număr de 93 instituții de tip vechi la nivel național erau închise (27 foste internate ale școlilor speciale, 5 foste cămine spital, 4 instituții transferate de la Ministerul Sănătății și 57 centre de plasament). De asemenea numărul centrelor de plasament funcționale a crescut de la 758 în anul 2001 la 1375 în anul 2005. Printre soluțiile adoptate în vederea rezolvării acestor situații amintim: reintegrarea copilului în familia naturală, protecția copiilor prin servicii alternative de tip familial (asistentul maternal profesionist, rude, alte familii/persoane), protecția copilului în căsuțe de tip familial sau apartamente. Totodată, în funcție de nevoile copilului și ale familiei, aceștia au beneficiat și de anumite servicii de suport (consiliere, îngrijire de zi, servicii de recuperare pentru copilul cu handicap etc.).

În perioada 2001 - 2005, rețeaua de asistență maternală s-a dezvoltat în mod semnificativ, fiind înregistrată o creștere a numărului de asistenți maternali profesioniști de la 3.228 la 14.111. La sfârșitul anului 2005, în structura Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului au fost dezvoltate un număr de 593 servicii alternative: 58 centre maternale, 118 centre de zi, 50 servicii de asistență și sprijin pentru tinerii care provin din centrele de plasament, 70 centre de consiliere și sprijin pentru părinți, 46 servicii de prevenire a abandonului în perioada preconceptivă și servicii de monitorizare, asistență și sprijin al femeii gravide predispusă la abandonul copilului, 48 centre de pregătire și sprijinire a reintegrării și integrării copilului în familie, 92 centre de îngrijire de zi și recuperare a copilului cu dizabilități, 16 servicii de

orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului delincvent, 10 centre de asistență și sprijin pentru readaptarea psihologică a copilului cu probleme psihosociale, 23 servicii pentru sprijinirea copilului în exercitarea drepturilor sale, inclusiv a dreptului la exprimarea liberă a opiniei, 18 servicii pentru copiii străzii, 18 centre de consiliere și sprijin pentru copilul maltratat, abuzat, neglijat, inclusiv victimă a violenței în familie și 26 alte servicii.

Tendința politicilor în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului se axează pe descentralizare și responsabilizarea comunității locale. În acest sens, comunitatea locală este considerată a fi în măsură să identifice și să prevină situațiile de risc, precum și să identifice resursele și soluțiile primare de intervenție. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, modificată și completată definește clar obligația autorităților administrației publice locale de a garanta și promova respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de îngrijirea părinților.

Integrarea socio-profesională a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului reprezintă un alt domeniu căruia i se acordă atenție. În această perioadă s-a urmărit atât crearea unor servicii adecvate în cadrul Direcțiilor pentru Protecția Copilului care să se concentreze asupra pregătirii pentru viață a adolescenților și tinerilor, cât și crearea unui cadru legislativ și instituțional care să asigure suportul necesar tinerilor pentru găsirea unui loc de muncă și a unei locuințe. Cu toate acestea problemele nu au fost soluționate.

În vederea pregătirii adolescenților și tinerilor pentru viață, în structura Direcțiilor pentru Protecția Copilului au început să fie dezvoltate servicii specifice. Marea majoritate a acestora o reprezintă apartamentele sau casele de tip familial în care tinerii se autogospodăresc cu un nivel minim de supraveghere din partea adulților (personalului angajat).

În anul 2001, a fost realizat primul plan de acțiune pentru reintegrarea socială a copiilor străzii și totodată a fost momentul conștientizării faptului că acest domeniu necesită timp și resurse financiare, materiale și umane importante. Implementarea măsurilor propuse în perioada 2001-2002 a avut drept rezultat reducerea semnificativă a dimensiunilor fenomenului. Astfel, la sfârșitul anului 2002, numărul de copii și tineri adulți care trăiau în stradă a scăzut de la 2500 la 1500 la nivel național.

De asemenea, în temeiul art. 105 din Legea nr. 272/2004 și a prevederilor H.G. nr. 1434/ 2004 ia ființă la nivelul fiecărui județ Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului. Ea reprezintă o instituție publică cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Consiliului Județean prin comasarea Serviciului Public de Asistență Socială și a Serviciului Public Specializat pentru Protecția Copilului de la nivel județean și preia în mod corespunzător atribuțiile și funcțiile celor două instituții, precum și întreg personalul acestora, personal care se consideră transferat, în condițiile legii.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului realizează, la nivel județean, măsurile de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie. În vederea realizării atribuțiilor prevăzute de lege Direcția generală îndeplinește în principal următoarele funcții: de strategie, în temeiul căreia asigură elaborarea strategiei de asistență socială, a planului de asistență socială pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale, precum și a programelor de acțiune antisărăcie; de coordonare a activităților de asistență socială și protecție a copilului de la nivel județean; de administrare a fondurilor pe care le are la dispoziție; de colaborare cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și instituțiilor care au responsabilități în domeniul asistenței sociale, cu serviciile publice locale de asistență socială,

20

precum și cu reprezentanții societății civile care desfășoară activități în domeniu; de execuție, prin asigurarea mijloacelor umane, materiale și financiare necesare pentru implementarea strategiilor cu privire la acțiunile antisărăcie, prevenire și combatere a marginalizării sociale, precum și pentru soluționarea urgențelor sociale individuale și colective la nivelul județului, respectiv al sectoarelor municipiului București; de reprezentare a consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București, pe plan intern și extern, în domeniul asistenței sociale și protecției copilului.

Prin Legea nr. 275 din 2004, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție este înlocuită de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, ca organ de specialitate al administrației publice centrale cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei. Atribuțiile din domeniul protecției copilului prin adopție vor fi preluate de Oficiul Român pentru adopții.

Pe parcursul anului 2005 a fost elaborată, de asemenea, cu consultarea tuturor factorilor responsabili, Strategia națională în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului pentru perioada 2006-2013 și Planul Operațional pentru perioada 2006-2008. Strategia va asigura mobilizarea resurselor necesare, responsabilizarea factorilor relevanți și asigurarea unui parteneriat eficient în vederea protecției și respectării drepturilor copilului, precum și a îmbunătățirii condiției copilului și valorizării sale în societatea românească.

Strategia are în vedere cei aproximativ 4,5 milioane copii ai României și se referă la implementarea drepturilor acestora, așa cum sunt ele definite în Convenția ONU și în alte documente internaționale ratificate de România, în toate domeniile de interes pentru copii: social, familial, educațional, de sănătate etc. Totodată sunt vizati și copiii cetățeni români aflați în străinătate, precum și copiii fără cetățenie aflați pe teritoriul României, copiii refugiați și copiii

21

cetățeni străini aflați pe teritoriul României, în situații de urgență. Totodată, Strategia își propune să acopere un domeniu pentru care România s-a angajat în urmă cu 15 ani, dar nu s-a realizat complet până în prezent, monitorizarea respectării drepturilor copiilor și măsuri concrete legislative și administrative în vederea promovării și respectării lor atât de către familie, persoane fizice, cât și de instituții și autorități.

Tendința politicilor în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului se axează din acest moment pe descentralizare și responsabilizarea comunității locale. În acest sens comunitatea locală este considerată a fi în măsură să identifice și să prevină situațiile de risc, precum și să identifice resursele și soluțiile primare de intervenție.

Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului definește clar obligația autorităților administrației publice locale de a garanta și promova respectarea drepturilor copiilor din unitățile administrativ-teritoriale, asigurând prevenirea separării copilului de părinții săi, precum și protecția specială a copilului lipsit temporar sau definitiv de îngrijirea părinților săi. Conform legii „Autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității și de soluționare la nivel local a problemelor sociale care privesc copiii. În acest scop pot fi create structuri comunitare consultative cuprinzând, dar fără a se limita, oameni de afaceri locali, preoți, cadre didactice, medici, consilieri locali și polițiști. Rolul acestor structuri este atât de soluționare a unor cazuri concrete, cât și de a răspunde nevoilor globale ale respectivei colectivități.”

În ceea ce privește serviciile sociale, specialiștii consideră că acestea nu s-au dezvoltat unitar, în perioada posterioară anului 1989, pentru toate sectoarele asistenței sociale. Cel mai mult s-a realizat însă în domeniul protecției copilului, sector în care s-a beneficiat atât de susținere guvernamentală majoră cât și de un interes deosebit din partea specialiștilor.

În contextul elaborării și aplicării Legii cadru a sistemului de asistență socială, programul de guvernare 2004-2008 aduce în discuție redefinirea rolului statului în procesul de reconstrucție instituțională a sistemului de servicii de asistență socială și transferul parțial al responsabilității furnizării serviciilor către sectorul nonguvernamental. Astfel, s-a propus concesionarea organizațiilor nonguvernamentale a unui procent din actualele servicii publice pentru protecția copilului și a familiei. Transferul de servicii va facilita, conform ANPDC „construirea unui sistem de servicii, la nivel național, care să ajungă până la „ușa clientului”. Principalii parteneri implicați în îndeplinirea acestui scop fiind autoritățile locale și organizațiile nonguvernamentale”.

Au fost elaborate de asemenea, în concordanță cu dispozițiile legale, standarde de calitate pentru serviciile sociale din domeniul protecției copilului cu ar fi de exemplu: Standardele minime obligatorii pentru protecția copilului de tip rezidențial, Standarde minime pentru centrul maternal, Standarde minime obligatorii privind centrul de consiliere și sprijin pentru părinți și copii, Standarde minime obligatorii pentru asigurarea protecției copilului la asistent maternal profesionist, Standarde minime obligatorii privind centrul de pregătire și sprijinire a reintegrării și integrării copilului în familie, Standarde minime obligatorii privind procedura adopției interne, Standarde minime obligatorii pentru centrele de zi, Standarde minime obligatorii privind centrele de zi pentru copiii cu dizabilități.

Pentru asigurarea politicilor sociale în domeniul protecției copilului și familiei, legea permite autorităților administrației publice locale înființarea și organizarea de servicii publice de asistență socială.

Pe baza experiențelor din anii trecuți și ținând cont de practicile țărilor dezvoltate, România a adoptat și a început să aplice din anul 2005 o legislație care face trecerea de la un sistem axat pe

protecția copilului în dificultate la un sistem care vizează promovarea și respectarea drepturilor tuturor copiilor.

În România au avut loc importante progrese în politicile de protecție a copilului abandonat, creșterea sprijinului statului și a fondurilor alocate acestui scop, dar nu putem afirma că până în prezent s-a reușit rezolvarea problemei copiilor aflați în dificultate.

CAPITOLUL IV - Prezentarea sistemului de protecție a copilului în 4 țări ale Uniunii Europene: Estonia, Belgia, Croația, Bulgaria

1. Sistemul de protecție a copilului din Estonia.

În Estonia, Legea pentru protecția copilului a intrat în vigoare la data *de 01.01.2016*.

Scopul acestei legi este de a recunoaște valoarea fiecărui copil în societate, de a asigura principii clare pentru protejarea drepturilor copiilor și asigurarea bunăstării acestora.

Legea pune accentul pe:

- prevenirea și intervenția timpurie;
- abordarea multisectorială și integrarea serviciilor;
- cooperarea dintre stat și municipalitățile locale.

Principalele investiții efectuate de stat pentru punerea în aplicare a legii sunt:

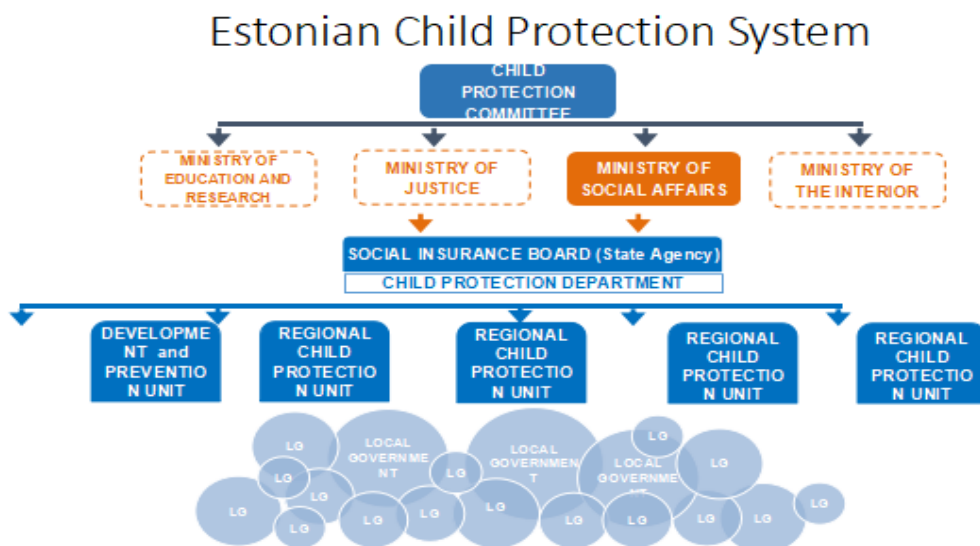
- constituirea unității naționale de protecție a copilului ca parte a Consiliului de Asigurări Sociale;

- construirea sistemului de formare continuă pentru lucrătorii din domeniul protecției copilului;
- crearea sistemului de supraveghere pentru lucrătorii din domeniul protecției copilului;
- pilotarea mai multor programe și servicii pentru copii și familiile lor.

Cosiliul de Asigurări Sociale din Estonia și Departamentul pentru Protecția Copilului

Consiliul Estonian de Asigurări Sociale este o instituție guvernamentală care acționează sub supravegherea Ministerului Afacerilor Sociale. Obiectivul său este administrarea și implementarea legislației privind securitatea socială și bunăstarea.

25

Departamentul pentru Protecția Copilului a fost înființat pentru:

- implementarea politicilor și strategiilor guvernelor;
- să acționeze ca o organizație centrală între stat și autoritățile locale;
- să coordoneze și să consolideze prevenirea și cooperarea trans-sectorială în domeniul protecției copilului;
- îmbunătățirea calității intervenției și asigurarea bunăstării copiilor.

Departamentul pentru Protecția Copilului are 4 echipe regionale și o Unitate de Dezvoltare și prevenire în Tallinn, astfel:

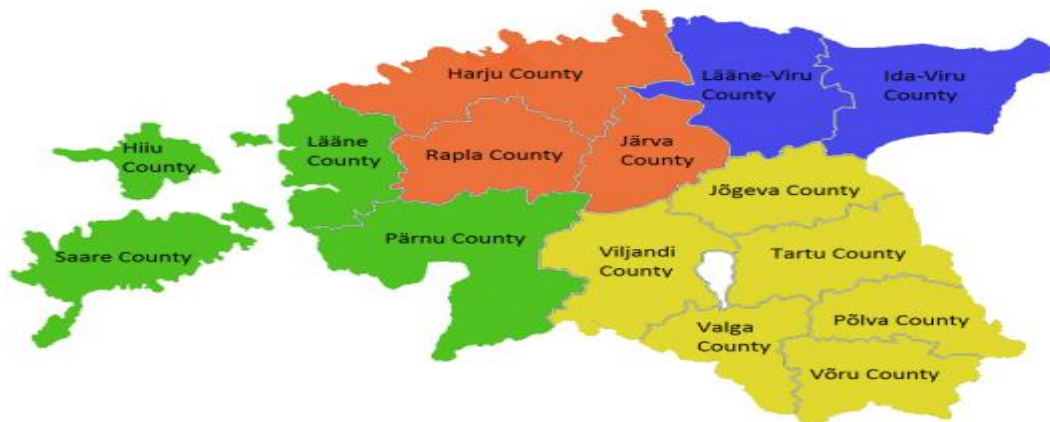
- Regiunea Estică - 2 județe, 16 administrații locale;
- Regiunea Vest - 4 județe, 14 administrații locale;
- Regiunea de Nord - 3 județe, 23 de administrații locale ;
- Regiunea Sud - 6 județe, 26 de administrații locale.

Fiecare echipă regională are în componență:

- lider de echipă;
- specialiști de îngrijire alternativă;
- lucrătorii de caz;
- coordonatori de proiect

Ca și statistică în Estonia există 1 325 635 de persoane, din care 249 780 sunt copii.

Sarcinile Departamentului pentru Protecția Copilului 1:

Elaborarea liniilor directoare pentru administrațiile locale, având ca proiect principal până în prezent - “Ghidul de evaluare a bunăstării copilului”.

Sarcinile Departamentului pentru Protecția Copilului 2:

- Oferirea de consiliere și asistență administrației locale pentru:
  - soluționarea cazurilor de protecție a copilului: naționale și internaționale
  - pregătirea unui plan de dezvoltare care să sprijine bunăstarea copiilor
  - organizarea supervizării profesionale a lucrătorilor de protecție a copilului și a rețelei profesionale a acestora
- Asigurarea serviciului de consiliere 24 de ore în 7 zile pentru specialiștii guvernamentali și locali (inclusiv cazurile în care un copil se află în pericol imediat - deciziile de separare a

27

copilului / părinților).

Sarcinile Departamentului pentru Protecția Copilului 3

- Linia de asistență pentru copii în risc 116 111
- Linia de asistență pentru copii dispăruți 116 000
- Coordonarea prevenirii, cooperării și mobilizării trans-sectoriale (sensibilizare, buletine informative, campanii, seminarii)
- Gestionarea cazurilor de adopție internațională și națională.

În plus față de pregătirea adopției, specialiștii ajută, de asemenea, persoanele adoptate să găsească informații despre originea lor (părinți biologici, bunici, frați, surori etc.).

Sarcinile Departamentului pentru Protecția Copilului 4

- Dezvoltarea și oferirea de servicii pentru copii și familii;
- Proiectul ESF "Îmbunătățirea calității asistenței alternative";
- Serviciile de asistență pentru copii (cu vârste între 0-17 ani) cu handicap semnificativ și grav, care necesită o mare nevoie de îngrijire (asistent personal, îngrijire, transport în serviciu);
- Casa Copiilor (Barnehus) - serviciu interdisciplinar pentru copil, suspectat sau confirmat că a fost abuzat sexual.

La începutul anilor 2000, accentul principal în sistemul de protecție socială a fost pus pe dezvoltarea serviciului instituțional de casă substitutivă (alternativă):

- Instituția națională a caselor substitutive a fost reorganizată și încredințată municipalităților locale;
- trecerea de la instituții mari la condiții de trai prietenoase cu familia (au fost construite 34 de case familiale pentru 350 de copii folosind finanțare din partea UE și Elveției);

În 2014, Ministerul Afacerilor Sociale a elaborat un document strategic - *Cartea verde a îngrijirii alternative*, în scopul de a oferi o abordare sistematică a dezvoltării unui sistem alternativ de îngrijire în Estonia care să asigure bunăstarea și drepturile copiilor plasați în îngrijire alternativă.

Sistemul de îngrijire alternativă în Estonia

Forme alternative de îngrijire a copilului:

- adopția (decisă de către instanță)
- tutelă (inclusiv la rude, decisă de către instanță)
- serviciul de îngrijire alternativă (furnizat prin 3 căi, la decizia de către autoritățile locale):
  - familie adoptivă;
  - casă de familie (1-3 părinți de familie) ;
  - casă substitutivă (lucrători în schimburi).

Serviciile de îngrijire alternativă sunt oferite copiilor până la vârsta de 18 ani sau, în cazul continuării studiilor, până la sfârșitul anului universitar în care persoana împlinește 19 ani.

În Estonia, îngrijirea alternativă este în principal reglementată de:

- Legea privind dreptul familiei;
- Legea privind bunăstarea socială;
- Legea privind protecția copilului.

Îngrijire continuă după părăsirea sistemului de îngrijire alternativă

Serviciul de îngrijire continuă este un serviciu social organizat de o autoritate locală, al cărui obiectiv este de a susține capacitatea unei persoane de a părăsi asistența și tutela alternativă pentru a face față în mod independent și a-și continua studiile.

Serviciul de îngrijire continuă se furnizează conform unui plan de caz, pe baza căruia autoritatea locală asigură:

- resurse financiare pentru costuri individuale (min. 240 euro pe lună);
- locuințe;
- servicii și beneficii care să asigure nevoile de bază (de exemplu, persoană de suport).

2. Sistemul de protecție a copilului din Belgia.

Agencia Flamandă pentru Bunăstarea Tinerilor funcționează în subordinea Departamentului de Bunăstare, Sănătate Publică și Familie și este formată din șase structuri: serviciile administratorului general, gateway-ul intersectorial, instituțiile comunitare și politica de furnizare, strategia și serviciile de sprijin, centrele de asistență și serviciile sociale, tribunalul minorilor.

30

Rolul Agenției pentru bunăstarea tineretului este acela de:

- a desfășura activități de pregătire a politicilor privind îngrijirea tinerilor;
- a oferi sprijin substanțial centrelor de sprijin pentru tineret, serviciilor sociale pentru asistența juridică pentru tineri și gateway-urilor intersectoriale;
- programarea și recunoașterea facilităților private în asistența pentru tineri;
- de gestionare a Fondului pentru bunăstarea tinerilor;
- de a subvenționa facilități private, familii și inițiative inovatoare;
- de a organiza linia de informare a asistenței speciale pentru tineret (linia JO).

La 21 februarie 2014 Guvernul Flamand a aprobat Ordinul de punere în aplicare a ***Decretului privind asistența integrată a tinerilor***. Prin ***Decretul privind asistența integrată a tinerilor***, Flandra asigură o cooperare extinsă între toate sectoarele implicate în asistența oferită tinerilor, atât celor din familie, cât și celor care beneficiază de servicii de îngrijire alternativă. Sectoarele implicate în asistența integrală pentru tineret în Flandra sunt:

- Centrul de Asistență Socială Generală;
- Agenția pentru bunăstarea tineretului;
- Centrele de sănătate mentală;
- Centre de consiliere pentru elevi, copil și familie;
- Agenția flamandă pentru persoanele cu dizabilități.

Prin acest act normativ se urmărește să se asigure copiilor/tinerilor un sprijin la care pot apela oricând, în situație de nevoie, fără a exista discontinuitate în serviciile oferite acestora.

Prin aplicarea Decretului privind asistența integrată a tinerilor, întreaga ofertă de ajutor pentru tineri care nu era direct accesibilă, a devenit accesibilă printr-o singură procedură: Portalul intersectorial. Până la data aplicării decretului, fiecare sector avea proceduri de acces și cerințe diferite de admitere.

Pentru a permite un acces uniform la asistență, toate formele de asistență din Flandra au fost identificate în mod similar, acest lucru necesitând o serie de schimbări în serviciile oferite tinerilor și anume, fie prin încetarea activității anumitor comitete cum ar fi: Comitetele pentru îngrijirea specială a tinerilor, comisii de mediere etc., fie prin continuarea activității anumitor servicii (Tribunalul copilului), cât și prin înființarea de noi servicii cum ar fi centrele de asistență pentru îngrijirea tinerilor, dar și altele.

În Flandra, formele de sprijin acordate tinerilor acoperă o gamă largă de servicii: case de tip familial, asistenți maternali, centre pentru copiii cu dizabilități etc. Numărul de locuri în aceste forme de asistență pentru tineri este limitat. Pentru a permite accesul la aceste servicii, care nu sunt direct accesibile, a fost creat un ”gateway Intersectorial” - Portalul intersectorial.

Portalul intersectorial face parte din Departamentul de Continuitate și acces a Agenției Flamande pentru Bunăstarea Tinerilor și permite o operare uniformă și transparentă, oferind posibilitatea de a combina serviciile oferite și de alte sectoare gen: Centrele de sănătate mentală, Centre de consiliere pentru elevi, Copil și familie, Agenția flamandă pentru persoanele cu dizabilități etc.

Deoarece toate aplicațiile se regăsesc într-un singur portal, cel mai radical ajutor este rezervat celor care se află într-o situație de maximă urgență. Portalul intersectorial are întotdeauna o

32

viziune clară asupra cererii și ofertei de ajutor pentru tineri, și permite în anumite cazuri ajustarea serviciilor sociale oferite. Acest portal oferă acces la forme de asistență direct accesibile pentru tineri. Prin Portalul intersectorial se analizează ce formă de ajutor corespunde situației de dificultate cu care se confruntă tânărul și cine poate să o asigure într-un mod eficient.

Cum funcționează portalul intersectorial:

Toti specialiștii implicați în îngrijirea tinerilor - fie de la un centru de orientare a elevilor (CLB), fie de la Centrul de consiliere pentru tineri (JAC), fie de la Centrul de îngrijire a sănătății mentale (CGG) - pot depune o cerere pe Portalul intersectorial. Acest lucru se întâmplă în urma consultației cu tânărul și părinții săi. Împreună, completează documentul de înregistrare care descrie situația tânărului. O dată completat și depus documentul de înregistrare, în soluționarea cazului intervin două echipe:

- Echipa de **evaluare a situației** examinează solicitarea de ajutor și situația tânărului și determină ce formă de ajutor este cea mai potrivită. În acest scop, el *întocmește un raport* în termen de 30 de zile lucrătoare.
- Echipa de **management pentru sprijinirea tinerilor** elaborează *propunerea de ajutor pentru tineri* în termen de 15 zile lucrătoare.

În urma propunerii, tânărul va primi o *Decizie de asistență în care este specificat ce servicii vor fi oferite, cine le va oferi și pentru ce perioadă de timp.*

Altă structură cu atribuții în protecția și promovarea drepturilor tinerilor din cadrul Agenției Flamande pentru Bunăstarea Tinerilor, care vine în sprijinul celor aflați în situații de risc este: ***Ondersteuningscentrum Jeugdzorg*** (Centrul de Asistență pentru Îngrijirea Tinerilor). În cazul în care situația de risc în care se află tânărul se confirmă în urma unei anchete realizată de

33

specialiștii Centrului de asistență pentru îngrijirea tinerilor, aceștia decid dacă este necesar să se înceapă sau să se continue asistența socială din partea guvernului

Prin urmare, atribuțiile Centrul de Asistență pentru Îngrijirea Tinerilor sunt:

- Acordarea de consultanță furnizorilor de servicii;
- Investigarea dacă este necesar ca Guvernul să intervină prin servicii sociale;
- Demararea serviciilor de asistență și monitorizarea serviciilor acordate;
- Deferirea către Serviciul de Justiție pentru Minori dacă este necesară asistența juridică.

Serviciul de Justiție pentru Minori - Asistența juridică impusă de Instanța de judecată pentru minori în următoarele situații:

- un minor care [a încălcat legea](#) (infrațiune);
- un minor care se află într-o situație problematică de educație și nu este posibil să se ajute voluntar. Minorul poate, prin urmare, să se confrunte cu asistență forțată dacă nu a comis infracțiuni penale;
- există o situație de criză acută care necesită măsuri imediate. În prima fază Tribunalul pentru minori va lua măsuri urgente. Și numai după aceea se va examina dacă este posibil ajutorul voluntar (urgență);
- părintele (părinții) nu fac ceea ce se așteaptă de la ei, în calitatea lor de părinți.

Un consultant al Serviciului de justiție pentru minori va investiga situația persoanei în cauză. Pe baza acestei cercetări, Judecătorul Tribunalului pentru minori decide ce se va întâmpla cu el

formulând propuneri de asistență corespunzătoare. Consultantul urmărește implementarea deciziei judecătorești.

Judecătorul Tribunalului pentru minori poate decide plasarea tânărului care a săvârșit o faptă penală sau se află într-o situație de viață foarte tulburătoare, într-o instituție publică de tineret. Acestea sunt instituțiile comunității De Kempen - cu campusurile De Hutten și De Markt, instituția comunității De Zande - cu campusurile Beernem, Riselede și campusul Wingene - și instituția comunitară De Grubbe din Everberg sau centrul de detenție flamand De Wijngaard din Tongeren.

În asigurarea serviciilor specifice tinerilor aflați în situații de risc, dar și în vederea integrării acestora socio-profesional sunt implicate și organizațiile private. Pentru a accesa serviciile oferite de aceste organizații private, tinerii se pot prezenta la sediul organizațiilor din proprie inițiativă, pot accesa serviciile prin intermediul Portalului intersectorial sau Tribunalul pentru minori poate decide pentru tineri asistența socială în cadrul acestor organizații

Agenția Flamandă pentru Bunăstarea Tinerilor este responsabilă de recunoașterea, gestionarea și subvenționarea acestor organizații private.

Totodată, Agenția subvenționează proiectele și inițiativele speciale care se adresează fie unui anumit grup țintă, fie unei situații cu probleme speciale sau care sunt inovatoare într-un mod diferit. Printre proiectele subvenționate de agenție care au înregistrat rezultate bune și care continuă să fie implementate și la ora actuală este și *Time-out projecten onderwijs welzijn* a cărui obiective sunt: prevenirea abandonului școlar, reducerea problemelor de comportament și neutralizarea situației problematice, formarea unui tampon pentru a împiedica elevul să intre în forme de asistență mai severe, să consolideze echipa școlară în prevenirea și tratarea unor astfel de probleme.

Proiectul Columbus se concentrează pe comunicare și conexiune și vizează reorientarea pozitivă, astfel încât tânărul și familia lui să găsească puterea de a aborda obstacolele și dificultățile inerente vieții în sine.

În vederea îmbunătățirii serviciilor oferite tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție și să înceapă o viață independentă, Agenția Flamandă pentru Bunăstarea Tinerilor în parteneriat cu Guvernul Regional din Carintia, Colegiul Universitar AP, Cachet, Diakonie, Feantsa și ENSA implementează proiectul "**A Way Home: From youth care to interdependent living: tools, strategies and community building**" prin care se urmărește să se definească și să se aplice o politică de asistență și suport acestor tineri, politică susținută de instrumente și profesioniști calificați în pregătirea tinerilor să devină membrii independenți și funcționali ai societății.

Totodată, prin proiect se urmărește aplicarea modelului canadian „A Way Home” care trebuie privit ca o abordare structurală care vizează combaterea excluderii și marginalizării tinerilor (fără adăpost), prin construirea unei înțelegeri comune a provocărilor cu care se confruntă tinerii care ies din sistemul de îngrijire cu obținerea unor răspunsuri mai bune din partea instituțiilor și serviciilor sociale (oferirea de locuințe, de locuri de muncă, acces la asigurări sociale, îndrumări pentru optimizarea bugetului, servicii sociale publice).

3. Sistemul de protecție a copilului din Croația

În Croația, spre deosebire de celelalte state ale Republicii Federative Iugoslavia, Facultatea de Asistență Socială s-a înființat în anul 1952, a pregătit specialiști în acest domeniu și s-au furnizat servicii în domeniul social. În prezent, prioritatea la nivel național este închiderea centrelor rezidențiale și dezvoltarea serviciilor în comunități.

Toate intervențiile serviciilor sociale urmăresc eliminarea tuturor riscurilor, înainte de a se adresa instanței judecătorești pentru separarea copilului de familie. Intervenția se realizează în echipe de specialiști, care includ și psihologi și personal medical. Atunci când instituțiile statului nu pot acorda toate serviciile sunt subcontractate organizațiile neguvernamentale (organizații acreditate, finanțate din programe naționale și internaționale).

Beneficiarii serviciilor de protecție specială sunt în procent de 80% în serviciile publice și 20% în cele private. La nivel național sunt 1018 beneficiari în sistemul de protecție a copilului, iar costul mediu lunar pentru un beneficiar este de 2000 euro.

În sistemul de stat, tinerii beneficiază de protecție specială până la 26 de ani, iar dacă nu-și continuă studiile mai pot rămâne maximum 1 an, timp în care se încearcă identificarea unui loc de muncă.

În sistemul de asistență maternală sunt probleme legate de faptul că asistenții maternali sunt în vârstă, au un nivel scăzut de educație sau locuiesc în zone rurale, unde accesul la servicii nu este facil. În prezent asistenții maternali sunt specializați: pentru copii „normali” și pentru copii cu dizabilități: copii cu dizabilități fizice, copii cu probleme de sănătate mentală, copii cu tulburări de

37

comportament, dar se intenționează să nu mai existe această diferențiere și asistenții maternali să fie pregătiți pentru copii aflați în diferite situații.

Fiecare oraș are cel puțin un centru de asistență socială (pentru evidența cazurilor sociale: copii, tineri, familii în dificultate, vârstnici). Spre exemplu, în Zagreb sun 12 astfel de centre (Welfare Centre). Municipalitatea este de regulă axată pe prevenție, nu lucrează direct cu beneficiarii, ci prin ONG, fiind încurajată dezvoltarea sistemului privat (în Zagreb sunt 13000 ONG –uri, nu toate în domeniul social și nu toate active). La nivelul țării sunt 132 centre pentru protecția copilului.

Se acordă importanță educației, continuării studiilor (exemplu, calculele făcute în Finlanda au arătat un cost de 1000000 euro pe parcursul vieții, pentru o persoană care abandonează școala). În Croația există posibilitatea, pentru cei care nu merg la școală, să învețe acasă și să-și dea examenele sau să urmeză cursuri la seral.

4. Sistemul de protecție a copilului din Bulgaria.

Agenția de Stat pentru Protecția Copilului / ASPC / a fost înființată în baza Legii protecției copilului prin Decretul nr.226 / 10.10.2000 al Consiliului de Miniștri și a început să funcționeze la 01.01.2001. Agenția este condusă de un președinte care este sprijinit de o administrație.

Obiectivul principal al ASPC este de a garanta punerea în aplicare a Convenției ONU privind drepturile copilului și a legislației naționale în acest domeniu, prin sprijinirea președintelui în exercitarea responsabilităților sale.

Președintele Agenției este un organism specializat al Consiliului de Miniștri care coordonează și monitorizează politicile de protecție a copilului din Bulgaria.

Președintele are următoarele responsabilități: să dezvolte politica de protecție a copilului de stat împreună cu ministrul muncii și politicii sociale, ministrul sănătății, ministrul educației și științei, ministrul justiției, ministrul de interne, ministrul culturii, Ministrul Finanțelor, Secretarul Comisiei Centrale pentru Combaterea Delinvenței Juvenile și Asociația Națională a Municipalityților din Bulgaria; să elaboreze și să monitorizeze punerea în aplicare a programelor naționale și regionale de protecție a copilului; să monitorizeze și să analizeze implementarea politicii de stat privind protecția copilului; să furnizeze îndrumări metodologice departamentelor de protecție a copilului din cadrul Agenției de Asistență Socială și furnizorilor de servicii sociale; pentru a coordona organele guvernamentale - parte a mecanismelor naționale de coordonare, inclusiv mecanismul anti-violență și multe altele.

Începând cu anul 2009, în conformitate cu Legea privind protecția copilului (art. 7a, p. I 7), a fost înființată o linie telefonică națională pentru copii 116 111 sub auspiciile ASPC. A început să funcționeze la capacitate maximă începând din 2010. Are acoperire națională, este gratuit, 24 de ore din 24 și 7 zile lucrătoare. Oferă consultanță, informații și sprijin referitor la toate tipurile de întrebări și probleme legate de copii. Personalul liniei copilului constă în profesioniști atent selectați și pregătiți (psihologi copii și psihologi, pedagogi sociali, asistenți sociali).

ASPC este organizat în trei direcții, și anume Direcția Generală pentru Controlul Drepturilor Copilului, Politicile și Programele pentru Copii, Direcția Strategică de Dezvoltare și Coordonare și Direcția care se ocupă de aspecte financiare, juridice și administrative. Direcția Generală operează prin birourile sale regionale în orașele Burgas, Russe, Plovdiv, Vratza și Varna.

Personalul ASPC are în jur de 66 de persoane cu experiență în diferite domenii legate.

Organele specializate de protecție a copilului sunt președintele Agenției de Stat pentru Protecția Copilului și Direcțiile de Asistență Socială la Agenția de Asistență Socială. Direcția Asistență Socială este un organism de protecție a copilului la nivel local în cadrul căruia funcționează Departamentul "Protecția Copilului" (DPC). Lucrătorii sociali ai DPC iau măsuri de protecție în ceea ce privește copiii aflați în situație de risc.

Principiul de bază legile și reglementările speciale este angajamentul statului de a proteja și garanta drepturile fundamentale ale copilului în toate sferele vieții sociale prin furnizarea și punerea în aplicare a măsurilor de protecție a drepturilor copilului. Protecția copiilor este un sistem de măsuri legislative, administrative și de altă natură pentru a garanta drepturile fiecărui copil. Asigurarea dreptului copiilor de a trăi împreună cu părinții lor este una dintre prioritățile sistemului de protecție a copilului.

Eforturile vizează îmbunătățirea abilităților părinților și schimbarea atitudinilor față de copii. Autoritățile competente pentru protecția copilului se străduiesc să asigure în activitatea lor respectarea drepturilor copilului, protejarea interesului superior al copilului și sprijinirea copiilor și a familiilor. Legislația bulgară în domeniul protecției copilului și principiile sale fundamentale de prevenire a abandonului copiilor și de plasare a copiilor în instituții numai în cazuri extreme corespund standardelor internaționale în domeniul drepturilor copilului.

O parte integrantă a punerii în aplicare a acestui principiu este sprijinul părinților atunci când aceștia întâmpină dificultăți în îngrijirea copiilor lor. Autoritățile pentru protecția copilului la nivel local fac eforturi concertate pentru prevenirea abandonului și reintegrarea copiilor, oferind în plus față de sprijinul socio-psihologic și asistența financiară care face parte din activitatea de prevenire, reintegrare și plasare la rude sau asistenți maternali. Extrem de important este

40

abordarea individuală în abordarea cazurilor, care este legată de nevoile specifice ale copilului. Esențială pentru garantarea drepturilor și intereselor copiilor este faptul că plasarea în afara casei, inclusiv într-o instituție specializată, se face de către instanță.

CAPITOLUL V - Descrierea modelelor de bune practici identificate la nivel European

5.1 Descrierea modelelor de bună practică identificate în Estonia

Model 1 - Estonian Association of Care Placement Workers

Estonian Association of Care Placement Workers (EATL) este o uniune a lucrătorilor din sistemul de protecție socială care au format o organizație non-profit la nivel național, care funcționează în interes public și este ghidată în activitățile sale de legile Republicii Estonia, al cărei obiectiv este de a contribui la sprijinirea în creșterea copiilor fără familie și integrarea tinerilor în societate, oferindu-le șanse egale de participare la o viață deplină.

Asociația a fost înființată în anul 2009, este o organizație caritabilă și acționează în interes public, având ca obiectiv îmbunătățirea calității serviciilor sociale pentru copiii instituționalizați și pregătirea acestora pentru o viață independentă pentru a face față vieții cotidiene, după ieșirea lor din sistemul de protecție socială.

Organizația susține și încurajează dezvoltarea copiilor rămași fără îngrijire părintească în toată Estonia și care prezintă următoarele probleme :

41

- sunt abandonati de familie;
- sunt traumatizati;
- nu au consolidat deprinderile de viață independentă;
- nu știu să se descurce în a lua legătura cu diferite instituții;
- au stima de sine scăzută, nu cred în ei înșiși;
- au teamă de a încerca să își schimbe viața;
- au teamă de eșec; ș.a.

Scopul lor este de a uni educatorii/angajații din instituțiile sociale cu persoane care doresc să aibă un cuvânt de spus în îmbunătățirea bunăstării copiilor care cresc în sistemul de protecție socială, precum și pentru a contribui și a se asigura că acești copii devin oameni bine pregătiți pentru o viață independentă.

Asociația (EATL) oferă copiilor și tinerilor estonieni neglijati o întoarcere la securitate și stabilitate emoțională prin învățarea lor să-și păstreze rațiunea, să creadă în capacitatea și viața lor. Acest proces este foarte greu și de multe ori rezultatele nu sunt imediat vizibile. Prin urmare, este necesar ca persoanele care lucrează cu copiii și tinerii să fie bine pregătite profesional, să fie puternic încurajate și să le fie recunoscute meritele, pentru a evita eventualele eșecuri/abandonuri.

Evenimente și activități organizate de Estonian Association of Care Placement workers

- Organizează și susține traininguri, seminarii pentru adolescenții cu vârsta peste 15 ani, având ca teme:
  - protecția datelor cu caracter personal;
  - educație sexuală;
  - reglementări legale;
  - noțiuni de prim ajutor sanitar;

42

- cum să își gestioneze relațiile;
- întocmirea unui CV și prezentarea pentru un interviu în vederea angajării; - gestionarea/planificarea bugetului personal;

Scopul instruirii este acela de a arăta tinerilor că eșecul poate fi văzut ca o experiență de învățare și, de fapt, este adesea dificilă și că experiențele dificile și situațiile de viață sunt cele care ne învață cel mai mult.

- ❖ Îi învață pe tineri cum să se motiveze și să se inspire, pentru a păstra o atitudine pozitivă a vieții și nu a se simți victime.
- ❖ Încurajează tinerii ca după părăsirea sistemului de îngrijire alternativă să se întoarcă ca și voluntari să-i sprijine pe copiii care încă sunt în sistem.
- ❖ Organizează instruirii și seminarii pentru personalul angajat în instituțiile de orice fel care oferă servicii sociale, pentru a îmbunătăți cooperarea, condițiile de lucru și abilitățile acestora, care, la rândul lor, creează premise mai bune pentru sprijinirea tinerilor crescuți în instituțiile sociale, și își îmbunătățesc metodele de a educa copiii/tinerii pentru a face față mai bine vieții de mai târziu.
- ❖ Organizează ca și aniversare a înființării acestei Asociații, un concurs anual, la nivel național, denumit “Cartoful de aur”, după modelul din Bulgaria al concursului similar “Mărul de aur”.

În acest an, pentru al cincilea an consecutiv s-a organizat Gala “Cartoful de aur” care a avut loc la Muzeul de Film Tallinn 06.11.2018. Această gală este un tribut adus celor mai buni lucrători din domeniul îngrijirii alternative, dar și tinerilor care au beneficiat de servicii sociale și de instruirea acestei Asociații și ulterior, s-au implicat activ, la rândul lor, în instruirea/educarea copiilor din sistemul de protecție socială, în activitățile coordonate de Asociație.

Ca și justificare pentru alegerea acestei titulaturi a galei - “Cartoful de aur” s-a explicat : Cartoful este un aliment de bază pentru orice persoană estonă. Cu toate acestea el nu este foarte apreciat, nici nu este un produs alimentar prestigios. În mod similar, personalul din casele de substituție (sau orfelinatele) este un om foarte important pentru copii, profesia lor este foarte solicitantă și complicată, însă nu este foarte apreciată și recunoscută în societate.

- ❖ Organizează diferite acțiuni/activități de petrecere a timpului liber, ca de exemplu: concursuri sportive, tabere, aniversări pentru copii și tineri, activități comune pentru recreere cu oameni de succes;
- ❖ Publică diverse materiale informative;
- ❖ Organizează activități economice, loterii etc., acțiuni de colectare de fonduri pentru a-și atinge obiectivele;
- ❖ Cooperează cu organele de stat, alte organizații non-profit și alte persoane juridice și persoanele fizice interesate de activitățile Asociației;
- ❖ Organizează cooperarea internațională cu organizații similare din alte țări și organizează întâlniri reciproce.

Meelis Kukk este Director executiv și unul din membrii fondatori ai Estonian Association of Care Placement Workers. Lucrează alături de sora sa Marina Sepp. Ambii provin din sistemul de protecție, avînd nevoie de îngrijire alternativă patru ani, cât timp erau încă minori, și astfel, din foști beneficiari ai sistemului de protecție socială, s-au reîntors și coordonează/lucrează, ca voluntari, în cadrul Estonian Association of Care Placement Workers.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă Workers

Adolescenții/tinerii care participă la programele derulate de Estonian Association of Care Placement Workers, au avantajul ca persoane profesioniste, aplicând metode studiate și verificate, se concentrează și insistă să îi învețe lucruri practice de care au nevoie în viața ce urmează să o întâmpine după părăsirea sistemului de protecție socială.

Asociația (EATL) este deschisă participării tuturor persoanelor cu vârsta de peste 15 ani, care fac parte din sistemul de protecție socială, adresând invitații tuturor și desfășurând campanii de informare și conștientizare a grupului țintă privind participarea la traininguri și seminarii în vederea pregătirii pentru o viață independentă, însă participarea este doar rezultatul unui act unilateral de voință, a fiecărui adolescent/tânăr.

Cealaltă categorie de grup țintă - *lucrătorii angajați în sistemul de protecție specială* - se bucură de un sprijin substanțial în formarea lor prin instruirii și seminarii periodice, care le aduce în atenție noi metode și instrumente de lucru pe care să le poată aplica în educarea și sprijinirea copiilor care fac parte din sistemul de protecție socială, urmărind același scop al atingerii interesului superior al copiilor, care devin adulți ce își pot făuri o viață independentă și corectă.

Copiii au nevoie și merită, recunoașterea faptului că oamenii de lângă ei sunt recunoscuți și își fac munca cu mândrie.

Sustenabilitatea exemplului de buna practică

Sustenabilitatea Estonian Association of Care Placement Workers provine din:

- taxele de intrare și de membru;

- donațiile și alocațiile persoanelor juridice și fizice care susțin activitățile membrilor și ale Uniunii;
- organizarea de evenimente plătite, loterii, vânzări de publicații și alte venituri din activități de afaceri;
- veniturile provenite din utilizarea activelor deținute de Uniune;
- alte încasări prevăzute de legislația națională.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

În România există organizații non-guvernamentale care desfășoară activități similare, însă din păcate sunt foarte puține și nu beneficiază de aceeași flexibilitate în colectarea și utilizarea fondurilor .

Activitățile de instruire periodică și în mod continuu a copiilor, dar și a salariaților care lucrează permanent cu copiii este necesară și benefică și în cadrul sistemului de protecție socială din România, însă sunt rare și insuficiente ocaziile când aceste lucruri pot fi făcute cu fonduri extrabugetare, iar bugetul de stat este limitat.

De regulă, în România instruirile cu copiii/adolescenții din sistemul de protecție socială, în vederea pregătirii pentru o viață independentă este făcută de către personalul angajat care are și alte sarcini de serviciu și unde rutina zilnică și greutățile întâmpinate des cu problemele de comportament ale copiilor, fac ca nu întotdeauna să se remarce rezultatele scontate. Astfel că, ar fi de preferat să existe entități specializate care să organizeze astfel de instruirii cu copiii/tinerii din sistemul de protecție specială cât și cu personalul angajat.

Pe de alta parte trebuie să legiferate pârghii de stimulare și încurajare a activităților de voluntariat în acest domeniu și nu numai.

Model 2 - SEB Charity Fund

Banca SEB este principalul sponsor al MTÜ SEB Heategevusfond (Fondul de Caritate SEB). La 14 decembrie 2006, președintele SEB Eesti Ühispank Mart Altvee și directorul fondului de caritate SEB Triin Lumi au semnat un memorandum de cooperare în adăpostul pentru copii din casa de copii din Tallinn, în temeiul căruia SEB (cunoscută sub numele de SEB Ühispank) sprijină Fondul de caritate cu 1,3 milioane EUR în următorii 15 ani.

De două ori pe an, fondul organizează campanii, invitând toți oamenii să doneze bani pentru a sprijini copiii lipsiți de îngrijirea părintească. Fondul utilizează aceste resurse pentru a susține locuințe sigure și case de substituție în toată Estonia.

Astăzi, Fondul desfășoară următoarele activități:

- formare pentru furnizorii alternativi de servicii de îngrijire (personalul caselor de substituție).
- programele Scholarship pentru copii și tineri proveniți din sistemul de îngrijire alternativă (bursă de studii (16-25 ani), bursă pentru vârste între 5 și 25 de ani, sprijin pentru case de tip familial).
- diferite activități organizate de Fond în care pot participa copiii din casele de substituție (vizite la teatru, evenimente sportive, evenimente de formare).

Fondul de caritate SEB colaborează cu Grupul Tallink, care este o companie bazată pe capital estonian, fiind una dintre cele mai mari companii de nave de pasageri din Marea Baltică, deservind peste opt milioane de pasageri pe an.

Grupul Tallink acordă o atenție specială copiilor și tinerilor, conservării naturii și sportului ca sursă de sănătate și solidaritate.

Începând cu anul 2007, Grupul Tallink și Fondul de caritate SEB au început să aducă mai multă culoare și emoție vieții copiilor care au nevoie de îngrijire specială și să le dea bucuria de a învăța ceva nou prin sponsorizarea acestora pentru a călători în Helsinki, a participa la petreceri în parcuri acvatice și evenimente de gătit în diferite hoteluri.

O altă colaborare a Fondului de caritate SEB este cu **Centrul de Familie Sina ja Mina**, în vederea realizării programelor de formare pentru lucrătorii din adăposturi la nivel național estonian.

Centrul de Familie Sina ja Mina este o asociație non-profit înființată în 2004, al cărei scop este de a-i face pe oameni să aprecieze importanța relațiilor sănătoase de familie și să promoveze practici eficiente în educație.

Centrul de Familie oferă formarea părinților în cadrul Școlii de Familie Gordon, consiliere familială și consiliere individuală, ajută oamenii să întrețină relații bune de familie și să prevină comportamentul deviant al copiilor. Centrul de Familie susține și profesorii care ajută copiii în viața lor de zi cu zi și care apreciază abilitățile de ascultare și de soluționare a conflictelor.

Evenimente și activități organizate de către S.E.B.

În luna decembrie, Fondul de caritate SEB, întreprinde acțiuni astfel încât să poată fi umplut sacul lui Moș Crăciun cu cadouri pentru copii cu părinți neglijenți și care trebuiau să petreacă Ajunul Crăciunului în adăpostul copiilor.

48

Toată lumea poate intra pe site-ul “Pomul de Crăciun” care enumeră numele a 150 de copii din 8 adăposturi pentru copii și case la nivel național precum și solicitările lor către Moș Crăciun. Cadourile sunt colectate și livrate la timp copiilor pentru Crăciun.

În 21 octombrie 2018, SEB Heategevsufon a organizat ziua carierei pentru tinerii care nu au o familie care să îi susțină. Subiectele dezbătute au fost legate de informația financiară, amenințările și oportunitățile lumii digitate și regulile de bază ale pieții muncii. Alte subiecte importante au fost relațiile umane și munca în echipă.

Tinerii au discutat problema valorilor și au împărtășit experiențele lor personale de încredere, respect și onestitate. S-a ajuns la concluzia că fiecare trebuie să constientizeze că nu este o soluție să fugă de probleme.

Tot cu aceasta ocazie a fost organizat atelierul de informații financiare vorbindu-le tinerilor despre economisirea banilor, investirea acestora și despre modul în care bugetele lor personale pot fi menținute și echilibrate zilnic. Atelierul s-a axat pe oferirea de sfaturi practice care ar face tinerii interesați să își gestioneze cu înțelepciune banii. În cadrul atelierului de informații financiare, tinerii au fost învățați cum să cumpere online, cât de mare este salariul, dacă este mai înțelept să economisești sau să împrumuti și cum să-ți crești veniturile în timp.

Altă temă dezbătută a fost legată de importanța procesului de învățare pe tot parcursul vieții. Tinerii au fost instruiți să fie capabili să redacteze propria scrisoare motivațională și propriile CV-uri. De asemenea, a fost vizionat un videoclip al unui interviu de angajare. Tinerilor li s-a explicat faptul că angajatorii consideră experiența ca fiind ceva foarte important și că o modalitate de a adăuga experiență în CV-ul fiecăruia este prin munca voluntară.

Oferirea de burse

Se pot înscrie la programul de oferire de burse orice copil cu vârsta între 7-25 de ani, care nu crește în propria familie și este interesat de mișcare și sport, meserii, muzică sau alte hobby-uri.

Bursele sunt destinate finanțării următoarelor tipuri de nevoi:

- grup de copii care au același hobby, asigură taxe de formare, până la 35 EUR pe lună (până la maximum 10 luni pe an);
- 30-150 EUR pentru echipamente, pentru dotări sau echipamente tehnice (suport unic);
- cazare sau taxe de participare la evenimente sportive de până la 150 € (bonus o singură dată).

Toți solicitanții de burse SEB pot beneficia de consiliere personală, unde obțin informații suplimentare, li se explică modul de acordare a burselor și ce obligații implică calitatea de bursier.

În toamna anului 2018, grupul de bursieri a fost format din 80 de tineri, dintre care 14 erau sub tutelă sau într-o familie de îngrijire, 10 erau tineri părinți, iar restul erau din casele substitutive.

În 2018, SEB Heategevusfond a acordat burse de studiu în valoare de 50.000 EURO.

Cursa secolului

La inițiativa asociației nonprofit SEB Heategevusfond, în anul 2018, maratonul din Tallinn a devenit evenimentul sportiv cu cel mai mare număr de participanți din istoria ultimilor 100 de ani.

Au fost incluși copii din casele de siguranță și casele de substituție împreună cu părinții substitutivi.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

SEB Heategevusfond prin toate acțiunile sale sprijină copiii și tinerii care cresc lipsiți de ocrotirea propriilor părinți, deschizându-le noi orizonturi, făcându-i să privească mult mai optimist viitorul. Activitățile organizate de SEB Heategevusfond îi ajută pe tineri să își dezvolte abilitățile de comunicare și de relaționare, iar prin susținerea financiară tinerii devin mai relaxați și mai încrezători în propriile forțe.

Programele de formare pentru lucrătorii angajați în sistemul de protecție specială - aduc un sprijin substanțial în formarea lor prin instruirii și seminarii periodice, care îi ajută să își îmbunătățească continuu: calitatea serviciilor acordate prin muncă în echipă; comunicarea între angajați și beneficiar și metodele de lucru.

Sustenabilitatea Fondului de caritate SEB Estonia

Principalele surse de finanțare ale SEB sunt:

- finanțarea este dintr-un fond de investiții și dintr-un fond de asigurare și reasigurare;
- o altă sursă de finanțare este reprezentată de donatori privați și clienți ai băncii. Fondul are cel mai mare număr de donatori privați obișnuiți printre membrii săi, făcând posibil ca toți clienții băncii să poată să efectueze gratuit donații către Fond.
- de două ori pe an sunt organizate campanii de strângere de fonduri în care sunt invitați toți oamenii să doneze în sprijinul copiilor fără îngrijire părintească.

Transferabilitatea exemplului de buna practică

În România ar fi binevenit un sistem de atragere și de motivare a organizațiilor non-guvernamentale care să încheie parteneriate cu instituțiile din sistemul public de asistență socială în scopul colectării de fonduri și dezvoltării unor activități similare **Fondului de caritate SEB Estonia**.

Model 3 - Tallinn Children's home

Substitute Home of Tallinn este un organism autorizat de administrația orașului, care deține resurse sociale și administrative, oferă securitate și asistență socială prin furnizarea de servicii de îngrijire copiilor și tinerilor, sprijinind pe deplin pregătirea acestora pentru a face față vieții independente pe baza potențialului lor de dezvoltare.

Tallinn Children's home oferă copiilor și familiilor lor numeroase servicii de asistență socială:

- serviciul de case de substitutie (până la 150 de copii);
- serviciul de adăpost pentru copii mici (pentru maximum 16 copii);
- serviciul de adăpost pentru mamele cu copii (pentru până la 10 mame cu copii);
- serviciu de adăpost pentru tineri (pentru până la 5 tineri);
- serviciul de îngrijire a copiilor cu dizabilități severe sau profunde (pentru până la 14 copii).

Instituția este situată în Tallinn la 10 adrese diferite și are 202 de angajați.

Centrul răspunde nevoilor de bază ale copilului într-o manieră de tip familial, un mediu de viață sigur și favorabil pentru dezvoltarea pregătirii acestuia și pentru dezvoltarea abilităților de a face față cu maturitate unei vieți independente.

Centrul oferă servicii de asistență socială de calitate și ia în considerare individualitatea și nevoile speciale ale fiecărui beneficiar în parte oferind soluții flexibile, un stil de viață sănătos și susținere în continuarea studiilor.

În aplicarea metodelor de lucru se pune accent pe: nediscriminare, ascultarea beneficiarului, luarea în considerare a intereselor sale și tratarea acestuia cu respect.

Drepturile beneficiarilor sunt garantate de Constituția Republicii Estonia și alte acte legislative în vigoare, de Convenția europeană a drepturilor omului și Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Se respectă dreptul fundamental al fiecărui beneficiar la autodeterminare.

Din grupul țintă pentru care centru oferă serviciile sociale, fac parte copiii :

- ❖ ai cărori părinți sunt morși sau dispăruți;
- ❖ ai cărori părinți au capacitatea juridică limitată;
- ❖ care sunt separați de părinți;
- ❖ ai cărori părinți au suferit o condamnare și execută o pedeapsă privativă de libertate;
- ❖ minori străini neînsoțiți

În ianuarie 2018 exista un număr de 170 copii în sistemul de tip rezidențial, fiind repartizați astfel:

- ❖ 2 case de tip familial unde, locuiesc două familii substitutive ;
- ❖ 2 case de tip familial integrate în comunitatea locală;
- ❖ un sat cu 10 case cu 60 copii;
- ❖ casă pentru copii cu dizabilități severe cu asistență permanentă;
- ❖ 4 apartamente cu cate 6-8 copii fiecare;
- ❖ un centru rezidențial pentru copii;
- ❖ un serviciu de adăpost pentru mamă-copil.

Centrul de îngrijire pentru copii, din Tallinn și-a început activitatea în 1993, fiind astfel cea mai veche casă de îngrijire din Tallinn. Scopul principal Tallinn Child Support Center este furnizarea de servicii de adăpost pentru oameni și copii mici, servicii de reabilitare socială pentru tinerii cu tulburări de comportament, consiliere pentru părinți și tineri cu probleme de dependență. În prezent, Centrul de îngrijire pentru copii din Tallinn are în componență 4 centre:

Centrul Lilleküla - este cel mai vechi centru din Tallinn, fiind fondat în anul 1993, are o capacitate de 14 locuri unde pot veni copii care au nevoie de ajutor și de protecție, în vederea depășirii problemelor proprii cu care se confruntă.

Principalele motive pentru care copiii devin beneficiarii acestui centru sunt: vagabondajul, violența în familie, alcoolismul parental, dependența de droguri, pierderea/lipsa unei locuințe, sărăcia și neglijența parentală.

Copilul este cel mai adesea adus de poliție sau de serviciile speciale de protecția copilului, iar copiii cu vârste mari solicită singuri ajutorul. Centru poate acorda servicii copiilor cu vârste cuprinse între 3 și 17 ani, însă majoritatea beneficiarilor au vârsta între 7 și 17 ani.

Centrul acordă serviciile pe durata cuprinsă între o zi până la un an. Copiii preșcolari își petrec timpul asistați de pedagogi sociali, fiind implicați în jocuri și activități educative specifice vârstei lor. Elevii sunt asistați în studierea și crearea unui mediu favorabil pentru învățarea obiceiurilor, aceștia frecventând fosta școală sau pot fi transferați la altă școală.

Sub atenta coordonare a șefului de centru, beneficiarii lucrează cu psihologi, asistenți sociali, pedagogi sociali și asistenți medicali. Psihologul lucrează atât cu copilul cât și cu familia biologică astfel încât condițiile care au stat la baza instituirii măsurii de protecție socială să poată fi înlăturate, facilitând reintegrarea. Asistentul medical evaluează starea de sănătate a fiecărui copil, încearcă să identifice probele de sănătate și direcționează copilul către investigații medicale suplimentare dacă este cazul.

Aproximativ 80% dintre copii, după intervențiile echipei de specialiști din cadrul centrului, sunt eliminate cauzele care au împiedicat creșterea în familie, aceștia sunt reintegrați. Dacă este necesar acești copii vor rămâne o perioadă sub supravegherea unui lucrător de protecție a copilului.

Nõmme tee center - este un centru fondat în anul 2000 pentru recuperarea copiilor cu diferite dependențe și/sau tulburări de comportament, aflați în dificultate. Capacitatea centrului este de 12 locuri pentru fete și 12 locuri pentru băieți, iar vârsta este cuprinsă între 10 și 17 ani. Lucrul cu copiii cu probleme de dependență are succes numai pe termen lung și, prin urmare, copiii stau în

centrul de teatru Nõmme timp de 6-9 luni. Dacă nu funcționează eficient și după apariția problemelor copilului după programul de recuperare, copilul poate fi redirecționat în alt centru.

Specialiștii centrului, în programele lor de recuperare, colaborează cu : Spitalul pentru copii din Tallinn, cu Clinica de psihiatrie, cu lucrătorii de protecție a copilului din cadrul sectoarelor orașenești, cu membrii comisiei pentru minori și cu reprezentanții școlilor (de obicei, un profesor sau un asistent social)

Centrul primește anual până la 100 de copii.

Înainte de admitere în acest Centru, copiii sunt supuși unei evaluări pe o durată de două până la trei săptămâni în cadrul Departamentului de Psihiatrie al Spitalului de Copii din Tallinn, unde se efectuează analizele medicale și sunt stabilite obiectivele pentru rezolvarea problemelor copilului, iar apoi lucrul cu copilul va continua în centrul de teatru Nõmme.

Scopul *Nõmme tee Center* este de a oferi copiilor cu probleme de dependență sau tulburări de comportament, un mediu sigur pentru a-i ajuta să depășească problema identificată și să se reabiliteze social. Centrul oferă, de asemenea, oportunități de învățare și diferite opțiuni de dezvoltare a copilului pentru îngrijirea de zi cu zi.

Programul social cuprinde mai multe etape și include o serie de activități cum ar fi :

Munca în echipă - o discuție de grup coordonată de către pedagogii și psihologii sociali, care abordează problemele și temele de actualitate din viața tinerilor din centru.

Studiu periodic - participarea se realizează în colaborare cu Școala Ristiku și Școala Karjamaa. Profesorii din ambele școli vor veni la centrul de teatru Nõmme, unde copiii de vârste mai mici urmează cursuri școlare.

Reguli practice de igienă - în fiecare dimineață, copiii își vor curăța camera și spațiile comune, iar sâmbătă, are loc o curățenie generală, minuțioasă.

Consiliere psihologică individuală și de familie - consilierea psihologică individuală se realizează conform programului, iar odată pe săptămână are loc o sesiune de consiliere la care participă copilul și membrii familiei biologice în vederea rezolvării tensiunii dintre aceștia pentru armonizarea relațiilor interfamiliale.

Asistența medicală - fiecare copil beneficiază de evaluare medicală inițială în vederea stabilirii stării generale de sănătate.

Motivație prin notare zilnică - În fiecare zi copilul se evaluează acordându-i-se puncte pentru conduită, igienă, preocupări educaționale, respectarea regulamentelor, ș.a.). În cazul în care copilul a colectat numărul necesar de puncte, el are posibilitatea de a participa la evenimentele week-end (ex: teatru, expoziții, evenimente sportive, excursii) sau să își viziteze familia biologică.

Există o mulțime de oportunități pentru petrecerea timpului liber: sală de gimnastică, baschet, fotbal, atelier DJ, atelier de panificație, atelier de muzică (trupe).

În situația în care copiii nu respectă regulamentele și nu se înregistrează progrese în urma intervenției specializate, aceștia continuând comportamentul deviant, sunt orientați către alte Centre de tratament și reabilitare. În situația în care aceștia săvârșesc fapte penale și nu răspund penal, se poate lua hotărârea internării într-un centru de reeducare.

Centrul Männi și-a început activitatea la 01.01.2016 oferind servicii sociale pentru un număr de 14 copii cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani.

Centrul oferă servicii 24 de ore pe zi, temporar până când este necesar cu următorii specialiști: psihologi, asistenți sociali, pedagogi sociali și asistenți medicali.

Copiii li se oferă un mediu sigur și mâncare caldă, au posibilitatea să frecventeze fosta școală sau pot fi mutați la o școală apropiată, sunt ajutați să dobândească abilitățile sociale necesare și obiceiuri de igienă. Copilul va rămâne în serviciul până când va fi găsită o soluție pentru organizarea viitoare a copilului.

Serviciul de securitate pentru mame și copii oferă un adăpost pentru viitoare mame, mame și copii, care suferă din cauza violenței, sau care din orice alt motiv au rămas fără adăpost, sunt în primejdie și care au nevoie de protecție, înțelegere, sprijin și consiliere. Adăpostul are capacitatea de 24 de locuri, oferind servicii de protecție și de susținere 24 de ore pe zi.

Asistentul social se preocupă de siguranța mamei și a copilului, încercând să găsească soluții optime pentru rezolvarea situației acestora; consiliază mama în vederea însușirii principiilor de îngrijire ale copilului.

Mamele îngrijesc permanent copiii, sunt implicate în treburile gospodărești și împreună cu asistentul social identifică soluții în vederea părăsirii în condiții de siguranță a centrului. Când mamele părăsesc adăpostul informațiile corespunzătoare sunt comunicate departamentului social de la domiciliu în vederea monitorizării.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Copiii li se asigură toate condițiile de care au nevoie pentru a crește într-un mediu sigur și pentru a depăși problemele identificate fiind sprijiniți în procesul de vindecare și reabilitare socială, beneficiind de oportunități de învățare și diferite opțiuni de dezvoltare.

Prin lucru alternativ, riguros și responsabil al tuturor specialiștilor implicați în rezolvarea cazului, atât cu copilul cât și cu familia biologică, se înlesnește revenirea copilului în familie după eliminarea cauzelor care au stat la baza instituționalizării - anual aproximativ 80% dintre beneficiari sunt reintegrați. Un alt beneficiu se regăsește în faptul că există centre de tratament și reabilitare juvenilă cât și centrul de reeducare pentru copiii care săvârșesc fapte penale și nu răspund penal.

Sustenabilitatea Substitute Home of Tallinn

Finanțarea Substitute Home of Tallinn este susținută din bugetul de stat, Consiliul municipal aprobând bugetul orașului și implicit propunerea centrului. Centrul poate primi de la fundații, companii, asociații fără scop lucrativ și persoane fizice alocări și donații care sunt luate în considerare în conformitate cu procedura stabilită de legislația Republicii Estonia și Tallinn.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Un bun exemplu pentru sistemul de protecție socială din România ar fi - Centrul de tratament și reabilitare juvenilă cât și Centrul de reeducare pentru copiii care săvârșesc fapte penale și nu răspund penal.

Sistemul de protecție socială din România are nevoie de astfel de servicii care să completeze gama variată de servicii sociale pe care le oferă.

Model 4 - SOS Children Villages, Keila youth home

Asociația SOS este o organizație non-profit care se bazează pe donații ale persoanelor fizice și ale companiilor. SOS Children's Village este o alternativă a familiei care trebuie să asigure îngrijire copiilor pentru care a fost necesară separarea de familia biologică.

În cadrul SOS Children's Village, copiii pot trăi în aceeași familie cu frații lor biologici, păstrând în același timp contactul cu părinții lor biologici, până când situația familiei lor se îmbunătățește suficient pentru a se întoarce acasă. Copiii care nu mai au un părinte viu necesită îngrijire alternativă pe termen lung pentru a îi sprijini în dezvoltarea lor spre a deveni adulți independenți. Viziunea SOS stabilește că un copil trebuie să aparțină unei familii și trebuie să crească cu dragoste, respect și securitate.

Misiunea SOS este să pregătească familii pentru copiii aflați în dificultate și să ajute acești copii să își organizeze viitorul. În afară de activitatea părinților SOS și a asistenților sociali,

contribuțiile educatorilor și voluntarilor ajută la introducerea copiilor în diferite activități pentru a îi ajuta să găsească hobby-uri și interese pe lângă rutina zilnică de obținere a educației formale.

SOS susține următoarele tipuri de îngrijire alternativă pentru copii:

- ❖ Îngrijirea familială;
- ❖ Asistența Maternală;
- ❖ Case de tip familial pentru grupuri mici;
- ❖ Adăposturi de primire în regim de urgență;
- ❖ Adăposturi de criză pentru mame și copii;
- ❖ Case de tranzit.

Creșterea recentă a prețului produselor alimentare și a altor produse de bază a afectat multe familii din Estonia. Există inegalități mari în ceea ce privește bunăstarea copiilor, iar sărăcia a avut un impact major asupra vieții unor copii.

Copiii care cresc în sărăcie, în gospodăriile cu un singur părinte sau în familiile cu probleme de subzistență sau de sănătate (mai ales cele asociate cu HIV / SIDA) sunt cel mai expuși riscului de a pierde îngrijirea părintească. Aceste familii sunt adesea izolate din punct de vedere social și, astfel, le este greu să facă legăturile și să formeze relațiile, ceea ce le-ar ajuta să-și îmbunătățească viața.

Din acest motiv, satele copiilor SOS extind programele în cooperare cu autoritățile locale.

Deși statul estonian a luat măsuri pentru a ajuta copiii care au pierdut îngrijirea părintească, munca SOS în regiune rămâne crucială. În 2004, guvernul estonian a luat o serie de măsuri inițiale pentru a schimba tipul de îngrijire acordată copiilor care și-au pierdut îngrijirea părintească. Politica a fost aceea de a desființa instituțiile mari de îngrijire și de a pune accentul pe

creșterea copiilor în sistem de tip familial. Acesta este și modul în care satele copiilor SOS se ocupă de copii.

SOS lucrează foarte strâns cu agențiile guvernamentale locale, asigurându-se că tinerii și copiii au acces la îngrijire de calitate și la orice alt ajutor de care au nevoie, fie că este vorba de sprijin psihologic sau educațional.

SOS oferă îngrijire copiilor și asigură condiții încât să se simtă iubiți și protejați.

Îngrijirea în familii

Până la 30 de copii ale căror familii nu mai pot avea grijă de ei pot găsi o casă iubitoare într-una din familiile SOS din Estonia. Există cinci case de tip familial în Juuru, acestea fiind integrate pe deplin în cartier. Copiii din familiile SOS frecventează școlile din apropiere împreună cu alți copii din localitate, ceea ce îi ajută să devină parte a comunității.

Un plan personalizat de dezvoltare a copiilor este elaborat împreună cu copilul sau tânărul, este revizuit periodic și modificat în funcție de nevoile în schimbare ale copilului sau ale tânărului.

Sprijin pentru adulții tineri

Atunci când copiii devin adolescenți, ei pot beneficia de programele SOS pentru tineri, fie în Tallinn, fie în Keila. Ambele orașe oferă tinerilor o gamă mai largă de activități educaționale și sociale decât în Juuru. SOS continuă să sprijine tinerii până când aceștia pot trăi independent. Îi ajută să continue să meargă la școală, să urmeze studii suplimentare, cum ar fi cursuri de formare profesională sau să participe la cursuri universitare.

Satul Copiilor Keila SOS a fost deschis la sfârșitul anului 1994, chiar înainte de Crăciun. Ceremonia oficială de inaugurare a avut loc în 16.06.1995.

Satul cuprinde 12 case familiale situate chiar în mijlocul comunității. Fiecare casa are până la 6 copii și mama SOS care trăiește cu ei 24 de ore - 7 zile săptămânal. În zilele de sărbătoare există un angajat SOS care o înlocuiește pe mama SOS.

SOS respectă un principiu puternic potrivit căruia copiii sunt crescuți de aceeași persoană care îi cunoaște de când au venit pentru prima oară în satul copiilor. Mama SOS participă la întreaga activitate casnică, îi ajută pe copii să își facă temele, îi îngrijește atunci când sunt bolnavi, îi sprijină și le este alături când au supărări, griji, dar este și fericită alături de ei când aceștia reușesc. Toate acestea permit copiilor să se simtă în siguranță și să se dezvolte într-un mediu sigur.

În prezent există 52 copii care trăiesc în satul copiilor din Keila. Există și alți angajați în satul copiilor Keila SOS: educatori, psiholog, director de sat, asistent social și manager de sat. Toți susțin dezvoltarea copiilor. Copiii mai pot beneficia și de sfaturi și ajutor de la un terapeut de vorbire (logoped) care vizitează regulat satul.

În ultimii ani mamele SOS s-au bucurat de ajutorul voluntarilor care asistă și ajută copiii la lecțiile școlare precum și în planificarea și participarea la activitățile recreative.

SOS pune accent pe descoperirea interesului fiecărui copil pentru hobby-uri și activități extrașcolare. Punctele forte și interesele unui copil sunt descoperite împreună cu mama SOS, profesorul și psihologul. În funcție de asta copilul poate fi trimis la un curs de activitate extracurriculară adecvat. Majoritatea copiilor sunt implicați în activități sportive. Băieții preferă fotbalul, baschetul. Înotul și dansul sunt activitățile preferate de fete.

În satul SOS Keila copiii au posibilitatea de a se bucura de cursuri de artă și de a lua lecții de muzică pentru a studia un instrument muzical. Managerul satului are posibilitatea să ofere copiilor cei mai activi și mai muncitori, ocazia să facă și alte sarcini importante, ca de exemplu: amenajarea, lăcuirea sau pictarea unei mese de scris, repararea unui scaun, curățarea zăpezii sau cosirea gazonului în curtea casei. Copiii participă cu bucurie la activitățile de curățenie de primăvară și de toamnă împreună cu angajații satului SOS, știind că după o zi de muncă va avea loc un eveniment comun, de exemplu: un foc de tabără, mâncare specială și jocuri împreună.

Pentru perioadele de vacanță de vară fiecărui copil i se atribuie câte o activitate ca: udarea florilor; strângerea gunoiului și a ramurilor/frunzelor din curte; măturat aleile; cosit gazonul și alte treburi în aer liber. Copiii mai mari sunt ajutați să își găsească locuri de muncă adecvate, temporar, fie în tabăra de tineret din Keila fie la companiile din împrejurimi. Există cazuri când tinerii, după ieșirea din casa satelor SOS, au găsit rapid un loc de muncă fiindcă în vacanțele anterioare au lucrat temporat la acea companie.

Salariații SOS lucrează cu tinerii care au pierdut îngrijirea părinților sau care riscă să piardă, și îi încurajează să ofere informații valoroase în ceea ce privește propriile nevoi și experiențe. Tinerii pot contribui în mod esențial la găsirea de soluții la provocările cu care se confruntă și pot contribui la îmbunătățirea calității îngrijirii copiilor. SOS lucrează, de asemenea, pentru a oferi tinerilor oportunități de a-și exprima opiniile direct factorilor de decizie și părților interesate, de a se angaja în dezbateri globale și de a vorbi la evenimente internaționale.

Casa din Keila pe care am vizitat-o are o capacitate de 14 locuri pentru adolescenți cu vârste peste 14 ani, însă primează cei cu vârsta de peste 16 ani. Aceștia pot beneficia de serviciile SOS în această casă până la finalizarea studiilor de bază.

Condiția primordială pentru a continua să locuiască în casă este să frecventeze școala. Dacă după majorat sunt exmatriculați din școală, în trei luni sunt obligați să părăsească casa.

De obicei la 18 ani acești tineri părăsesc sistemul de protecție socială, însă în prezent cel mai vârstnic are 24 de ani, fiind student. Adolescenții după vârsta de 16 și tinerii sunt încurajați să își găsească un loc de muncă chiar în paralel cu participarea la cursurile școlare. Veniturile câștigate din muncă sunt capitalizate într-un cont bancar la care tânărul are acces după părăsirea sistemului de protecție socială.

Părinții sociali împreună cu adolescenții au întocmit un set de reguli ale casei care sunt afișate și respectate. Tinerii în casă se autogospodăresc, fac curățenie, mâncare și alte treburi gospodărești. În bucătărie există afișate graficele cu programarea tinerilor pentru activitatea de curățenie și spalat vase, precum și pentru gătit.

Fiecare tânăr încheie un contract de rezidență cu municipalitatea, unde se angajează să respecte condițiile și regulile impuse.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Sistemul de îngrijire oferit în casele SOS este unul foarte apropiat de îngrijirea copiilor/tinerilor într-o familie obișnuită, unde membrii acesteia au drepturi dar și responsabilități, au reguli și sancțiuni adecvate vârstei, unde sunt învățați ce înseamnă respectul și regulile de bază într-o societate.

Tinerii sunt învățați și motivați să se descurce în viață, ca dovadă că majoritatea celor care părăsesc casa SOS își găsesc rapid un loc de muncă și știu să își gestioneze bugetul propriu.

La admiterea în casă, tinerii sunt încurajați să își aleagă o persoană de referință dintre salariați, care îi va fi un fel de consilier personal. Această relație se bazează pe încredere și respect reciproc, tinerii fiind încurajați să solicite oricând și în orice problemă sprijinul, chiar și în afara orelor de serviciu. De cele mai multe ori după ieșirea din sistemul de protecție socială, tinerii încă păstrează relația cu persoana de referință.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Ca și punct forte al strategiei de îngrijire al copiilor în satele copiilor SOS este principiul puternic potrivit căruia copiii sunt crescuți de aceeași persoană care îi cunoaște de când au venit pentru prima oară în satul copiilor.

De preferat ar fi ca și în România să existe posibilitatea unei continuități în ceea ce privește persoana de referință/de îngrijire, aleasă de copil, de la intrarea în sistemul de protecție socială și până la încetarea măsurii de protecție socială.

5.2 Descrierea modelelor de bună practică identificate în Belgia

Model 5 - Oranjehuis – Aura (Orangehouse)

Oranjehuis este o organizație care oferă servicii sociale copiilor, tinerilor precum și familiilor acestora care se confruntă cu diferite probleme în mediile lor: acasă, la școală la locul de muncă sau în cercul de prieteni. Asociația activează din 1971 în regiunea Flandra de Vest și Est, dar cu

66

timpul și a extins aria de acordare a serviciilor și în străinătate, oferind servicii pentru aproape 450 de tineri și familiile lor pe an, cu ajutorul a 85 de angajați și aproximativ 35 de voluntari.

Scopul organizației este acela de a dezvolta încredere în forțele proprii ale tânărului, încrederea în școală și societate, astfel crescând șansele de integrare soci-profesională a acestuia.

Oranjehuis dorește să activeze forțele pozitive ale tinerilor și ale mediului lor înconjurător prin intermediul unui program individualizat care este realizat împreună cu aceștia, program ce urmărește să contracareze marginalizarea și excluziunea socială și, în același timp, să stimuleze participarea activă a acestora în societate.

Pentru a beneficia de serviciile oferite de Asociația Oranjehuis este suficient să te adresezi direct, dar există și cazuri în care sunt tinerii beneficiază de aceste servicii ca urmare a unei decizii judecătorești.

Pentru fiecare beneficiar este asigurat un program individualizat în vederea depășirii situației de criză, program ce pune accent pe 4 nivele ale relației umane, și anume *legătura tânărului cu propria sa personalitate, legătura cu familia sa, legătura cu societatea*, acordând o atenție deosebită școlarizării, muncii și asistenței sociale și *legătura cu natura și lumea spirituală*.

Asociația Oranjehuis este recunoscută ca un centru multifuncțional ce acționează în vederea depășirii problemelor de relaționare, atunci când acestea tind să conducă spre excluziunea socială.

Centrul se adresează tinerilor cu vârste cuprinse între 12 și 18 ani și familiilor acestora. Tinerii intrați în programul oferit de către asociație vor încheia un acord privind prezența, obiectivele și responsabilitățile lor.

Metodele folosite se bazează pe consilierea și consultarea tuturor celor implicați, conform unei proceduri adaptabile fiecărui caz în parte. Centrul oferă servicii de consiliere individuală în cadrul cărora se derulează activități de autocunoaștere, de socializarea, de implicare în diverse activități și proiecte. Specialiștii centrului analizează problemele cu care se confruntă tinerii, îi ascultă pe

aceștia, inițiază dialoguri despre așteptări, obiective și responsabilități. De asemenea, activitățile se bazează pe descoperirea abilităților tinerilor, pe înțelegerea aspirațiilor și a pasiunilor lor și mai ales, importanța cercului de prieteni. În funcție de nevoile identificate se acordă consiliere școlară, familială și juridică.

Centrul oferă, de asemenea, sprijin pedagogic temporar familiilor care întâmpină dificultăți în creșterea copiilor. Pentru aceasta, consilierii Oranjehuis analizează fiecare situație și oferă sprijin familiilor până când se constată că părinții pot rezolva situațiile cu care se confruntă copiii, iar tinerii sunt capabili să facă față conflictelor într-un mod pozitiv.

În situația în care menținerea tânărului în mediul lui, ar contraveni interesului acestuia, se oferă posibilitatea unei rezidențe temporare în Oranjehuis prin centru rezidențial cu o capacitate de 18 locuri, ai cărui beneficiari sunt tinerii cu vârsta cuprinsă între 12-18(20)

Totodată, tinerii cu vârsta până în 21 de ani, care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă pot locui în studio/garsonieră în cadrul organizației, unde sunt ajutați de către personalul de specialitate să își dezvolte abilitățile pentru o viață independentă (gestionarea bugetului, gătit, întreținerea locuinței, spălarea hainelor, etc.).

Pentru a beneficia de serviciile oferite prin componenta rezidențială a centrului, tinerii au obligația să frecventeze cursurile școlare, iar în cazul în care au finalizat cursurile să facă dovada că sunt în căutarea unui loc de muncă sau că au calitatea de salariat. Tinerii care stau în Oranjehuis, învață să comunice și să empatizeze cu ceilalți și prin participarea la activități post-școlare, iar în timpul sărbătorilor merg în tabere.

Tinerii cu vârsta între 17-18 (21) ani care au dobândit abilitățile de a trăi independent sunt ajutați de un consilier să-și închirieze o garsonieră sau un studio în oraș. Ei trăiesc complet independent, dar sunt monitorizați o perioadă de timp de către consilier. În cazul în care întâmpină probleme pot apela la ajutorul acestuia oricând, chiar și după încheierea perioadei de monitorizare.

Un alt proiect care este susținut de asociația Oranjehuis este **CENTRUL DE FORMARE PART-TIME AURA** care organizează cursuri de formare și de dezvoltare personală pentru tinerii de vârstă școlară (de la 15 la 18 ani), dar începând cu anul 2019 categoria de vârstă se va modifica și va fi cuprinsă între 12-25 ani.

Se adresează tinerilor care au dificultăți în a obține o diplomă în învățământul formal. Tinerii sunt fie înscriși de către un Centru pentru educație cu frecvență redusă, fie de către Centrele de asistență pentru îngrijirea tinerilor sau de serviciile pentru protecția copilului. Obiectivul este ca acești tineri să reușească să-și continue studiile, să obțină o diplomă și să își dezvolte abilități profesionale.

Fiecare tânăr este asistat de un consilier, împreună cu care întocmește un plan de dezvoltare personală, particularizat la dorințele, aspirațiile, aptitudinile și nevoile tânărului. Programul pe care îl va urma tânărul în cadrul centrului se poate desfășura pe o perioadă cuprinsă de la 2 luni la 2 ani și presupune 2 zile de activități specifice curriculei educaționale obligatorii și 3 zile de activități practice în vederea obținerii unei calificări profesionale. În cazul în care beneficiarul își exprimă dorința de a opta pentru un anumit domeniu profesional (gen frizerie, manichiură – pedichiură, etc.), consilierul ia legătura cu firme/ profesioniști pentru a-l forma în domeniul ales de el.

În cadrul centrului tânărul poate accesa o gamă largă de cursuri personalizate de grup și individuale, într-o abordare atrăgătoare și motivantă. Poate urma cursuri gen: dezvoltare generală, obținerea unui permis de conducere, tâmplărie, construcții, de patiseri/brutărie, etc.

Totodată, poate participa la cursuri prin care își dezvoltă creativitatea, controlul furiei, precum și cursuri de alfabetizare în cazul în care situația o impune. Pe lângă aceste cursuri tânărul mai beneficiază și de activități recreative (echitație, dans, activități sportive etc.)

Pe perioada frecventării centrului, consilierul ține legătura atât cu familia, cât și cu unitățile de învățământ, existând o relație foarte bună de colaborare cu toate instituțiile implicate în procesul de formare al tânărului pentru o viață independentă.

Proiectul Columbus. La mijlocul anului 2009, a fost formulată o propunere de extindere a activităților Oranjehuis, ca răspuns la aflusul tot mai mare de cereri pentru asistență din partea tinerilor. După un proiect pilot de succes care a implicat zece familii incluse într-un program de reorientare pozitivă, proiectul Columbus a fost lansat în colaborare cu Centrul de asistență pentru îngrijirea copiilor din Kortrijk.

Împrumutându-și numele de la exploratorul Columb, experimentul Columbus dorește să caute noi orizonturi, împreună cu tinerii și familiile lor. În toamna anului 2010, Centrul de asistență pentru îngrijirea Roeselare s-a asociat proiectului, iar în septembrie 2011, a început colaborarea și cu Centrul de asistență pentru îngrijirea Gent. Datorită cooperării și orientării acestor trei organizații diferite, Columbus a reușit să sprijine multe familii în ultimii ani, doar în perioada 2010-2013 fiind susținute 738 de familii.

Proiectul Columbus se concentrează pe comunicare și conexiune și vizează reorientarea pozitivă. Metoda de reorientare pozitivă pornește de la întregul context al unei persoane tinere (școală, familie, muncă.). Toată lumea este ascultată într-un mod eficient. În cercul familiei, care urmează evaluărilor individuale, problema este explicată din punctul de vedere al tuturor părților implicate. Toată lumea are dreptul să fie ascultată, să vorbească și să judece din propria lor poziție despre ceea ce trebuie să se întâmple în viitor. Responsabilitatea și angajamentul tuturor sunt testate. Acest lucru are ca rezultat un plan comun de abordare și implicare. Scopul *Columbus* este ca familia să găsească puterea de a aborda obstacolele și dificultățile inerente vieții în sine.

Un instrument aplicat la nivelul tuturor structurilor Asociației Oranjehuis este *Cercul Încrederii* la care participă atât beneficiarii, cât și personalul. *Cercul încrederii* se realizează de cel puțin 2 ori pe zi sau ori de câte ori se consideră necesar. Participanții se așează în cerc și își spun ceea ce simt, creându-se astfel o atmosferă de încredere și intimitate care-i face să se elibereze de inhibiții și să capete încredere unii în alții.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Serviciile oferite de Asociația Oranjehuis prin proiectele derulate au impact atât asupra tinerilor aflați în impas, cât și asupra familiilor acestora. Programul individualizat, bazat pe exploatarea potențialului propriu, le oferă beneficiarilor direcți oportunitatea de auto-depășire și de creștere a stimei de sine. De asemenea, activitățile în care aceștia sunt implicați conduc spre formarea și dezvoltarea unor abilități care să-i motiveze și să le ofere noi perspective. Interațiunea cu ceilalți beneficiari din cadrul Centrului Multifuncțional și consilierea personală contribuie la conștientizarea situației și a riscurilor la care se expun pe ei înșiși, dar și pe cei apropiați. Activitățile comune organizate în taberele din timpul sărbătorilor contribuie la dezvoltarea abilităților sociale, la formarea sentimentului de apartenență la un grup și de creșterea empatiei și solidarității.

De cele mai multe ori, problemele tinerilor sunt consecințele lipsei de comunicare în familie. De aceea, Asociația Oranjehuis a inițiat proiectul Columbus în cadrul căruia întreaga familie este consiliată și ajutată să identifice cauzele impasului social cu care se confruntă. Conștientizarea greșelilor conduce asupra asumarea responsabilităților, iar metoda are un impact major asupra abordărilor în raport cu tinerii și mai ales a implicării lor emoționale în depășirea problemelor. Ei

devin conștienți de rolul pe care-l au în familie, de capacitatea lor de a contribui la stabilitatea familiei și devin responsabili și implicați.

În cazul abandonului școlar, reîntoarcerea în sistem poate fi o piedică, atât din punct de vedere al formalităților, cât și în ceea ce privește determinarea tânărului. Proiectul Centrul de Formare Part-time AURA, derulat de Asociația Oranjehuis, le asigură celor care nu își mai găsesc motivația în sistemul școlar pe care-l frecventează, noi direcții de învățare prin cursuri de formare și de dezvoltare personală. Acumulează cunoștințe teoretice și practice, învață să-și folosească abilitățile și sunt încurajați să se dezvolte profesional în direcția aspirațiilor proprii. Acești tineri obțin o calificare în domeniul în care doresc să lucreze și sunt consiliați în găsirea unei slujbe, ceea ce reprezintă un important impact educațional și o investiție în propriul viitor.

Investiția de încredere în tinerii cărora li se oferă oportunitatea unui trai în locuințe individuale din oraș, îi motivează pe aceștia în procesul de construire a unei vieți independente. Odată asigurat spațiul de locuit, aceștia se pot concentra pe găsirea unui loc de muncă necesar pentru asigurarea un venit stabil. Consilierea și orientarea oferite de specialiștii din Asociație, atât în ceea ce privește administrarea bugetului, dar și în deprinderea unor abilități necesare traiului civilizat, le ușurează tinerilor tranziția către o viață obișnuită, independentă.

Sustenabilitatea exemplului de buna practică

Activitățile din cadrul proiectelor derulate de Asociația Oranjehuis sunt concepute pentru diferite grupuri de vârste și diferite probleme cu care se confruntă tinerii. Practicile abordate sunt bazate pe studii, iar rezultatele le validează. Metodele individuale cu care este abordat fiecare caz, permit specialiștilor adaptarea practicilor la nevoile fiecărui tânăr și implicit la dezvoltarea serviciilor oferite. De la o generație la alta, tinerii se confruntă cu probleme cărora li se adaugă direcții

72

dictate de contextul social, economic sau cultural pe care aceștia îl parcurg. Cercul “problemă, context, metodă” are un puternic potențial de regenerare în funcție de fiecare componentă a lui. Una o determină pe cealaltă. Corelația corectă dintre aceste trei aspecte care alcătuiesc metoda abordată de Asociație asigură aplicarea ei pe termen lung, în diferite situații. Astfel, adaptarea metodei de la o generație la alta, de la un spațiu geografic la altul sau de la o cultură la alta devine naturală și se bazează pe o formulă inițială care rămâne neschimbată. Ea are astfel o arie nelimitată de aplicabilitate și de utilitate deoarece permite obținerea rezultatelor indiferent de situațiile sau scara la care este aplicată.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Practicile Oranjehuis au un puternic potențial de transferabilitate. Acesta este asigurat, pe de o parte, de succesul de care se bucură în Belgia și, pe de altă parte, de uriașa capacitate de adaptare a metodelor folosite.

Peste tot în lume, tinerii se confruntă cu probleme asemănătoare, dar preluarea practicilor Asociației trebuie să țină cont de specificul fiecărei țări. Traseul de cosiliere și calendarul vor fi alcătuite în funcție de contextul și de caracteristicile sistemului în care metoda Oranjehuis urmează să fie implementată. Cu alte cuvinte, procesul va fi aplicat în același fel, dar diferența va consta în identificarea și includerea în cadrul metodei a accentelor culturale specifice.

În urma unei analize se pot stabili coordonatele și gradul de adaptare a proceselor în vederea transferabilității metodelor abordate. De asemenea, se pot identifica și alte grupuri de tineri, cu alte nevoi sau aflați în alte situații de impas către care pot fi transferate aceste servicii. De exemplu, copiii și tinerii aflați în Centre de plasament, caz în care transferul metodelor poate fi făcut cu succes, dată fiind infrastructura deja creată. Preluarea exemplurilor de bună practică, în

acest caz, se poate face reproducând procesele dezvoltate în Centrului Multifuncțional, exploatându-le însă la o altă scară. De asemenea, pe acești tineri, un plus de cunoștințe practice, după exemplul AURA, într-un parteneriat cu școlile vocaționale, i-ar ajuta în formarea unor abilități pe care să le folosească în dezvoltarea unei cariere.

Pentru tinerii aflați în grija asistenților maternali, unde apar probleme de comunicare sau de adaptare, metoda inițiată prin proiectul Columbus poate fi transferată cu ușurință, prin alocarea unui consilier care să implice familia într-o dezbateră deschisă.

Având în vedere globalizarea, dar și evoluția culturală, bunele practici în domeniul asistenței sociale au devenit mult mai ușor de transferat deoarece permit adaptarea și dezvoltarea pe același format a unor noi și inovative abordări.

Model 6 - Jeugdorp Kaizen

Jeugdorp este o organizație care oferă adăpost și îndrumare copiilor și tinerilor care se află într-o situație problematică prin următoarele servicii:

- **Studio 16** este un „serviciu de instruire pentru viața în cameră”, beneficiarii acestei case fiind tinere cu vârsta cuprinsă între 16 și 20 ani. În cadrul acestei case se asigură beneficiarelor asistență pentru dezvoltarea abilităților pentru o viață independentă.
- **Holleblokeste** un grup rezidențial mixt pentru zece copii cu vârste cuprinse între 3 și 14 ani, fiind acceptați pentru o perioadă determinată de timp până ce familiile lor depășesc situație de criză care a dus la decizia judecătorească de plasare a copilului într-un astfel de serviciu.
- **De Passant** este un grup rezidențial mixt pentru zece copii / tineri cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani. și în cadrul acestei căsuțe este dispusă măsura de plasament de către Tribunalul

74

pentru minori. Copilul/tânărul se poate întoarce în familia naturala atunci când se consideră că familia îi poate oferi un mediu stabil și sigur.

- **De Stroming** este o componentă rezidențială pentru 15 fete cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani. Tinerele alături de familiile lor beneficiază de consiliere și îndrumare în vederea depășirii situației de dificultate care a adus la stabilirea măsurii de plasament într-un astfel de serviciu. În cazul în care tânara nu poate reveni în familia naturală se vor căuta soluții alternative pentru pregătirea ei pentru o viață independentă.
- **Gezinsbenaderende werking** -este o casă în care locuiește o familie de plasament (mamă, tată alături de copiii lor) care are în plasament prin decizie judecătorească 8 copii cu vârste peste 9 ani. Este singura familie de plasament din zona flamandă.

Kaizen este componentă a organizației Jeugdcorp cu sediul în Bonheiden, lângă Mechelen, care asigură trecerea de la sistemul de protecție a tinerilor la viața de adult. La momentul vizitei, era singura Organizație care oferea soluții de locuit pentru tinerii cu vârsta între 17 și 25 de ani, care nu au unde locui și sunt expusi riscului de a deveni oameni ai străzii. Este un departament nou creat (1 ianuarie 2014) prin care se acordă ajutor rezidențial dar și servicii de consiliere, îndrumare și sprijin pentru tinerii adulți.

Această componentă a organizației a luat ființă datorită solicitărilor venite din partea tinerilor care reclamau faptul că „Nu există suficient sprijin în sistemul de asistență socială” și a lipsei de comunicare între sistemul de îngrijire pentru tineri și sistemul de îngrijire pentru adulți.

Acțiunile organizației constau în:

- A le oferi o casă fără condiții prealabile, doar cu scopul de a-i motiva către o schimbare în viață (fiind vizitați doar o dată pe săptămână de consilier.);

- A-i sprijini pentru a-și atinge obiectivele, acțiuni care sunt concentrare pe soluție și nu pe problemă;
- A le oferi instrumentele necesare pentru a reuși” - „ÎNCREDEREA ca o cheie”.
- Viziunea Kaizen este aceea că „Oricine are capacitatea de a-și rezolva propriile probleme, cu sprijinul potrivit”.

Pentru această categorie de tineri sunt puse la dispoziție:

- o casă cu 8 studiouri amplasată în localitatea Bonheiden. Aici tinerii sunt pe cont propriu dar fiecare are desemnat un consilier care monitorizează săptămânal progresele făcute de tânăr și care îl sprijină în cazul în care întâmpină probleme.
- 12 apartamente pentru tineri în orașul Mechelen, în blocuri care urmează să fie demolate. S-a ales această soluție datorită lipsei de finanțări acordate acestei categorii de persoane. Aceste apartamente sunt închiriate pe o perioadă de 1 an. De obicei în apartamente stau tineri care nu dețin o calificare, dar primesc de la Guvern un ajutor financiar. Una din condițiile impuse de fundație pentru ca tânărul să poată locui într-un astfel de apartament este aceea ca el să mai fi beneficiat de un serviciu de cazare oferit prin celelalte case Kaizen.
- O casă KaJac de dimensiuni mici în care conviețuiesc 4 tineri alături de un supraveghetor, care a beneficiat la rândul său de serviciile oferite de organizație. Acest supraveghetor îi ajută pe tineri să își dezvolte abilitățile pentru o viață independentă, îi sfătuiește în problemele cotidiene, minore, dar ajutorul de specialitate pentru beneficiarii casei este asigurat de consilier.

Casa KaJac, reprezintă o colaborare între Kaizen și Agenția Persoanelor Adulte care a început la 1 iulie 2017, într-o casă deținută de Jeugdorp, aflată în zona Vagevuurlaan din Bonheiden.

Metodele instrumentele de lucru abordate în acordarea serviciilor pentru tinerii beneficiar ai locuințelor Kaizen sunt:

- Primirea călduroasă;
- The Outcomes Starr (Rezultatele Star);
- Realizarea unei proiecții a viitorului, VISUL;
- Oferirea instrumentelor necesare pentru a reuși – Participarea
- Dinamica grupului - Interni / Stagiari - (căutarea activităților de agrement);
- Concentrarea pe soluții.

Deși folosit de numai 6 luni, unul din instrumentele de lucru, care din punctul de vedere al specialiștilor organizației a contribuit la creșterea calității serviciilor oferite tinerilor și la rezultate mai bune privind integrarea acestora în mediul socio-profesional, este "Outcomes Star", un instrument care sprijină și măsoară schimbările.

În momentul de față există 25 de versiuni ale acestui instrument cu aplicabilitate în mai multe sectoare tip: îngrijirea adulților, forțele armate, autismul și ADHD, comunitate, justiție penală, violență domestică, educație, ocuparea forței de muncă, familii și copii, sănătate, persoane fără locuință precum și cu alte nevoi, sănătate mentală, abuzul de substanță și tineri, versiuni dezvoltate în colaborare cu furnizorii acestor tipuri de servicii.

Outcomes Star este utilizat pe scară largă atât de către organizațiile de voluntariat mari și mici, cât și de autoritățile locale, din Marea Britanie, Australia și începe să fie utilizat în tot mai multe țări, inclusiv în SUA, Canada, Noua Zeelandă, Belgia etc. Funcționează deoarece este un instrument unic de măsurare a rezultatelor, proiectat pentru a fi utilizat în colaborare cu

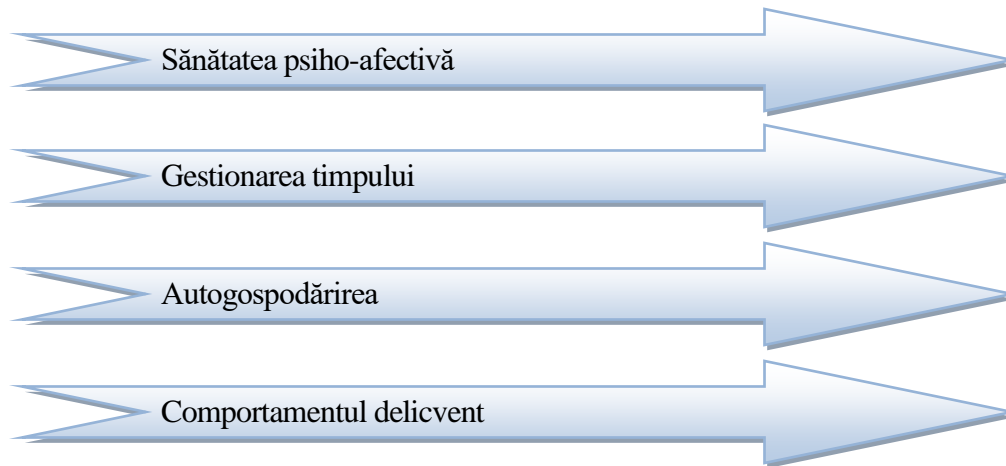

utilizatorii de servicii într-un mod obiectiv și complet integrat. Pentru a putea folosi orice verisune Outcomes Star organizațiile trebuie să dețină programe de formare Star și licențe pentru personalul care utilizează acest instrument.

Membrii organizației utilizează varianta "**Starlessness Star**" pentru tinerii care apelează la serviciile organizației (fără locuință, dar și cu alte nevoi), variantă care identifică și se concentrează pe ce trebuie schimbat în viața acestora (poate însemna căutarea, găsirea și menținerea unei locuințe, stabilirea și îmbunătățirea relațiilor, dezvoltarea de noi abilități care să îl ajute să facă față problemelor cotidiene.) Să faci astfel de schimbări nu este ușor, dar înțelegând modul în care funcționează schimbările poate ajuta persoana în nevoie.

Starlessness Star acoperă zece zone cheie ale vieții:

Pentru fiecare dintre aceste zece zone, există câte o scală. Fiecare scală urmează același model - Călătoria schimbării - în cinci etape.

Etapa 1 - Blocajul (1- 2) - etapa în care individul se simte blocat. La nivelul 1 individul este departe de a atinge potențialul maxim, situație care poate să-i afecteze negativ atât pe el, cât și pe cei din jurul lui. În această etapă individul nu se simte în stare să discute despre problemele sale. Poziționându-se la nivelul 2, individul conștientizează că este depășit de probleme. Acesta este momentul în care se întrevede posibilitatea schimbării, dar acesta încă nu acceptă ajutorul.

Etapa 2 - Acceptarea ajutorului (3 - 4) - etapa în care individul realizează că își dorește o schimbare. Deși este speriat de ceea ce înseamnă schimbarea, el realizează că nu mai poate continua în situația dată și începe să accepte ajutor doar pentru problemele presante și nu în mod constant. La nivelul 4 individul acceptă ajutorul într-un mod constant, dar nu dispune de inițiativă și nu se bazează pe ajutorul consilierului.

Etapa 3 - Conștientizarea existenței potențialului propriu (5 - 6) – etapa în care individul începe să creadă în el și în faptul că e capabil să facă schimbări în propria viață. La nivelul 5, tânărul își

79

proiectează planul de viitor și conștientizează că schimbările se realizează doar prin implicarea lui. La nivelul 6 deja individul dispune de inițiativă și încearcă noi metode de rezolvare a situațiilor. Este o etapă în care individual necesită mult suport din partea consilierului.

Etapa 4 - Învățarea (7 - 8)- La nivelul 7, individul conștientizează ce anume îl ajută și ce nu, în atingerea obiectivelor pe care și le-a propus. Este mai încrezător în forțele proprii și mai consecvent în a face lucruri care îl apropie de schimbările pe care dorește să le aducă vieții lui. La nivelul 8, individul și-a atins obiectivele propuse, dar mai are nevoie de suport regulat din partea consilierului.

Etapa 5 - Obținerea încrederii în sine(9-10) La nivelul 9, individul dezvoltă încredere în sine ajungând să acționeze în majoritatea timpului independent și fără a mai cere ajutorul sau părerea consilierului; apelează la acesta doar în situații de criză, pentru a nu pierde ceea ce a realizat. La nivelul 10 individul se poate descurca singur, fără ajutor din afară, indiferent de situațiile cu care se confruntă.

Pentru a completa Starlessness Star, se analizează fiecare dintre cele zece scale, una câte una, împreună cu reprezentantul organizației. Împreună, este identificat nivelul în care tânărul se află în fiecare zonă, marcând numărul pe diagrama în formă de stea și conectând punctele pentru a crea o imagine a zonelor din viața tânărului care funcționează bine și a celor care cauzează dificultăți.

Imaginea obținută îl va ajuta pe tânăr și pe consilier să cadă de acord asupra zonelor în care trebuie să se lucreze putând începe să se gândească la măsurile care trebuie luate și la ajutorul de care are nevoie tânărul pentru a implementa acele măsuri.

Individul împreună cu consilierul vor reveni la Stea la intervale regulate, pentru a identifica de comun acord punctul în care se află tânărul și pentru a trasa o nouă formă pe Stea. În timp, acest proces ajută la construirea imaginii călătoriei personale a individului. Se va vedea de unde a pornit și cum s-au schimbat

lucrurile pentru el. Acest proces îl poate ajuta să vadă lucrurile într-o lumină nouă și să plaseze sușurile și coborâșurile dintr-o săptămână într-o imagine de ansamblu.

De asemenea, prin aplicarea acestui instrument, asociația are o imagine clară asupra faptului dacă serviciul acordat tânărului oferă sprijinul adecvat, care sunt punctele în care beneficiarii serviciilor fac cele mai multe schimbări și care sunt punctele în care ar trebui să i se acorde mai mult ajutor sau dacă situația trebuie să fie abordată într-o altă manieră.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Cel mai important beneficiu al programului Kaizen este acela că oferă celor aflați într-o situație pe care nu o mai pot controla, șansa de a deveni cetățeni activi și responsabili ai comunității. Ei sunt ajutați să depășească momentul atât printr-un sprijin material (oferirea unei locuințe), cât și asistență psihologică.

Fiecare individ beneficiază de suportul unui consilier care îl asistă săptămânal ceea ce-l motivează și îi dă siguranță tânărului. La sfârșitul programului, tânărul capătă încredere în sine și este pregătit să facă față singur oricărei situații. El este capabil să se integreze în societate, să-și găsească un loc de muncă și să-și asume responsabilități.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Sustenabilitatea metodelor inițiate se bazează pe abordările practice ale Kaizen legate de nevoile tinerilor aflați în perioada de tranziție de la sistemul de protecție, la viața de adult. Locuințele puse la dispoziție pe o perioadă de un an sunt apoi redistribuite către alți tineri aflați în situații similare. Pe de altă parte, un anumit număr de tineri aflați în procesul de tranziție Kaizen devin consilieri pentru următorii beneficiari. Acest lucru implică acumularea de feedback direct de la beneficiari și, implicit sugestii noi de abordare pentru situațiile pe care le-au trăit. Aceștia au experimentat deja o serie de probleme cu care e posibil să se confrunte și nou-veniții în sistem, ei cunosc “din interior” nevoile, temerile, frustrările sau sentimentele tinerilor care trec prin ce au trecut și ei. Exploatarea propriilor experiențe, ca exemple de urmat sau de evitat, aduce un plus de valoare metodei folosite și o perpetuare pe termen lung a acestei practici.

Transferabilitatea exemplului de buna practică

Outcomes Star se aplică deja în organizații de profil din mai multe țări, ceea ce demonstrează capacitatea sa de replicare. Dată fiind versatilitatea ei, metoda poate funcționa pe o arie mare de probleme cu care se confruntă tinerii. Călătoria asistată urmărește traseul pe care îl parcurge un individ lipsit de perspectivă, până la stadiul în care acesta este apt să facă față oricărei situații. Niciuna dintre cele cinci etape nu este condiționată de problema în sine, ci acționează asupra efectelor pe care aceasta le-a produs asupra individului. De aceea, structura metodei poate fi adaptată și transferată cu ușurință și către alte grupuri țintă. Într-un parteneriat cu psihologii școlari, ea s-ar putea constitui într-un program pentru adolescenții cu probleme, chiar dacă nu fac parte dintr-un sistem formal de protecție.

82

Cele 25 de versiuni existente până acum și aplicate în diverse domenii - îngrijirea adulților, forțele armate, centre de detenție, autismul și ADHD, comunitate, violență domestică, educație, ocuparea forței de muncă, familii și copii, sănătate, persoane fără locuință, sănătate mentală, abuzul de substanțe – pot fi adaptate și preluate de oricare organizație care dispune de specialiști și care are capacitatea de a susține logistic acest proces.

Model 7 - Flemish Agency for Youth Welfare - RISING YOU

RISING YOU este o colaborare între diverși parteneri care susțin tinerii talentați în călătoria lor către locuri de muncă ambițioase. Fondatorii acestui proiect sunt: Benjamin Gérard (antreprenor social, fondator al asociației NATURE), Frank Coenen (antreprenor și fondator al InControl) și Asociația Nature, o asociație de tineret recunoscută din 1996, care își desfășoară activitatea pentru a oferi tinerilor ocazia de a se dezvolta într-un mod armonios.

Motto-ul colaborării este: **We climb. We rise. We shine. (Urcăm. Evoluăm. Strălucim)**

Asociația Nature deține un club de alpinism în Bruxelles, care se adresează copiilor și tinerilor adulți cu vârste cuprinse între 12 și 30 de ani. Acest club a fost creat în special pentru un anumit grup țintă și anume pentru tinerii vulnerabili din punct de vedere social, dar oricine poate participa la activitățile acestui club în mod gratuit.

Toți tinerii (fie ei din sistemul de protecție, fie din familii, fie refugiați) de la 12 ani pot participa la activitățile de alpinism care se desfășoară săptămânal în interior sau în aer liber. Prin activitățile desfășurate în cadrul clubului se urmărește dezvoltarea respectului de sine, credința în

propriile forțe și îmbunătățirea relației cu cei din jur, în plus în cadrul clubului sunt dezvoltate și abilitățile de angajare adică acele atitudini și comportamente care le vor oferi mai multe oportunități pe piața muncii.

Membrii clubului care doresc să-și transforme hobby-ul în slujbă și care au dobândit atitudinile necesare, se pot înscrie să participe la un curs de formare profesională pentru diferite locuri de muncă care se desfășoară la înălțime.

În perioada februarie 2012 - iunie 2018, în baza cererilor formulate de către companiile în căutare de forță de muncă, au fost organizate 4 programe de formare profesională gratuite pentru alpiniști utilitari în diverse domenii, programe dezvoltate în special pe baza nevoilor angajatorului.

Pentru a participa la aceste cursuri de formare, candidații sunt supuși unei evaluări în urma căreia sunt selectați de companii în baza profilului solicitat de ei. În urma selecției tinerii participă la programul de pregătire profesională

Formarea durează între 3 și 5 luni în funcție de profilul urmașii include diverse module: vopsitorie industrială, montarea liniilor și a stâlpilor de înaltă tensiune, montarea și demontarea schelelor etc. Totodată, pe lângă dezvoltarea abilităților profesionale participanții sunt ajutați să își obțină toate avizele necesare practicării meseriei. În urma finalizării cursului de formare și a obținerii tuturor certificatelor aceștia își încep stagiul de pregătire practică în companiile care sunt în căutarea forței de muncă. Acesta se desfășoară pe o perioadă de 10 zile și este o oportunitate de a dovedi companiei cât de motivați, punctuali și competenți sunt, astfel încât la finalul stagiului să fie angajați.

În toată această perioadă, în baza nevoilor identificate, tinerii mai pot beneficia de asistență și suport în obținerea unei locuințe, în obținerea permisului de conducere, în dezvoltarea unor relații sociale pozitive etc.

Până în prezent, din cei 48 de cursanți, 46 au fost angajați și își mențin locul de muncă, iar 2 dintre ei se afla în stagiu de pregătire de 10 zile.

Toate demersurile întreprinse de Rising You sunt de a ajuta individul să se autodescopere, să se dezvolte, să își depășească situația.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Participanții la programul **RISING YOU** beneficiază de învățarea unor deprinderi deopotrivă sportive și profesionale și se specializează într-o meserie de nișă. Pe lângă calitățile fizice obținute – dezvoltarea forței, creșterea rezistenței, îmbunătățirea coordonării și a armoniei în mișcări, creșterea capacității de concentrare, modelare corporală - exercițiile de alpinism antrenează mintea și elimină stresul.

Antrenamentele de escaladă dezvoltă spiritul competitiv al tinerilor participanți și îi motivează să devină învingători. Acest antrenament presupune utilizarea tuturor resurselor fizice și mentale, solicită o mare capacitate de concentrare și de coordonare. Nu de puține ori, alpinismul este considerat un sport extrem, preferat de tineri. Practicarea alpinismului nu numai că poate fi considerată o provocare pentru ei, ceea ce îi poate motiva suplimentar, dar le poate asigura și calitățile necesare pentru a-și găsi o slujbă în domeniul alpinismului utilitar.

Implicarea în acest program îi ajută pe tineri să-și conștientizeze slăbiciunile și de a-și înfrânge temerile. De asemenea, alpinismul le dezvoltă tinerilor gândirea strategică și eficientă și îi antrenează pentru munca în condiții de presiune. Participând la acest program, tinerii sunt stimulați să-și descopere limitele și să și le depășească, ceea ce are un impact major în procesul lor de formare.

Pe lângă aceste beneficii, organizația se ocupă și de obținerea atestatelor necesare tinerilor pentru practicarea meseriei. Mai mult decât atât, tinerii beneficiază și de un loc de muncă, de obținerea unui permis de conducere, de o locuință și de consiliere până când aceștia vor fi capabili să se integreze total în viața socială și să devină independenți.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Faptul că programul se derulează pe baza cererilor formulate de către companii de forță de muncă, pe baza nevoilor angajatorului, garantează tinerilor un loc de muncă. Această procedură își demonstrează succesul prin faptul că din cei 48 de tineri cursați, 46 au fost angajați și își mențin locul de muncă. Odată cu dezvoltarea orașelor, cererea de locuri de muncă este din ce în ce mai diversă. Cursurile de alpinism în general și cele de alpinism utilitar în special sunt costisitoare și cu atât mai puțin accesibile unor persoane care se confruntă cu probleme. De aceea, programul **RISING YOU**, oferit gratuit celor care se află într-o situație de vulnerabilitate, este oportun, mai ales că prin acesta tinerii au șansa de a-și schimba viața. Sustenabilitatea lui este asigurată prin cooperarea cu companiile care beneficiază, la rândul lor, de serviciile celor care urmează programul.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Programul **RISING YOU** are două componente importante: educația în spirit competitiv și oferirea unei oportunități de angajare. Ambele componente pot fi replicare în orice comunitate în care există nevoia de exercitare a acestui sport în scop profesional. Pe de altă parte, sub aspectul

86

educațional, programul oferă tinerilor o alternativă de învățare și de deprindere a spiritului competitiv. Acest program se poate replica atât de școli sau de centre de asistență socială, cât și de organizații nonguvernamentale care se ocupă de sprijinul și orientarea tinerilor aflați într-o situație de vulnerabilitate.

5.3 Descrierea modelelor de bună practică identificate în Croația

Model 8 - SOS Children's Villages Croația

Asociația SOS Satele Copiilor din Croația o organizație non-profit și non-guvernamentală care activează în Croația din 1992. Este membru al organizației internaționale SOS Kinderdorf International, fondată în 1949 în Austria, care activează în 152 de țări din întreaga lume. Activitatea societății este în principal ghidată de Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului (UNCRC) și de liniile directoare ale ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor. Executarea sarcinilor necesare în cadrul Asociației SOS Satul Copiilor din Croația este realizată de către Oficiul Național, care coordonează toate facilitățile SOS din țară. Colaboratorii din cadrul Oficiului Național sunt profesioniști care își dedică toate eforturile pentru a ajuta copiii să-și construiască o viață mai bună.

Viziunea SOS Satul Copiilor Croația: Fiecare copil aparține unei familii și crește cu dragoste, respect și securitate.

Misiunea SOS Satul Copiilor Croația

Construim familii pentru copiii aflați în dificultate, îi ajutăm să-și modeleze viitorul și ne împărtășim în dezvoltarea comunităților locale. Familia este piatra de temelie a societății. Fiecare copil din familie este protejat și liber să se bucure de sentimentul de apartenență la familia sa.

Satele pentru copii SOS se concentrează asupra problemei copiilor expuși riscului.

SOS Children's Village este un program modern de îngrijire și protecție a copilului, cu servicii care evoluează în funcție de situația în schimbare a copiilor în contextul local. Aici copiii învață valori, împărtășesc responsabilități și stabilesc relații pe tot parcursul vieții. Cu ajutorul iubirii și acceptării, rănilor emoționale sunt vindecate și încrederea în sine este întărită. Copiii învață să se încreadă și au încredere în ei înșiși și în alții. Odată ce conștiința lor de sine este suficient de dezvoltată, fiecare copil poate recunoaște și realiza potențialul său. Vocea fiecărui copil este ascultată. Copiii participă la luarea deciziilor care le afectează viața. Ei se ocupă de dezvoltarea lor, cu îndrumări corespunzătoare. Copiii cresc în mediul înconjurător care le respectă și își păstrează demnitatea, ca membri iubii ai familiilor și comunității lor. Copiii sunt protejați de abuz, neglijență și exploatare.

SOS Satele Copiilor se ocupă de îngrijirea directă a copiilor vulnerabili în diverse forme de îngrijire alternativă, întărește familiile pentru a preveni abandonarea și neglijarea copiilor, susține drepturile tuturor copiilor fără îngrijire părintească, sau cu riscul de a-și pierde drepturile, și drepturile familiilor lor.

SOS Satele Copiilor Croația este înregistrată ca organizație non-guvernamentală – furnizor de servicii sociale. În calitate de furnizori de servicii sociale, satele SOS pentru copii au un contract cu Ministerul Demografiei, Familiei, Tineretului și Politicii Sociale, care finanțează parțial costurile asociației

Grupul țintă:

- Copii și tineri fără părinți sau îngrijirea părintească
- Copiii ai căror părinți îi neglijează sau abuzează de îndatoririle părintești
- Tineri adulți
- Familiile care au nevoie de ajutor profesional și alte tipuri de sprijin din cauza relațiilor întrerupte sau a altor circumstanțe negative

În programele de consolidare a familiei se lucrează cu aproape 100 de familii și 250 de copii și tineri .

SOS Satele de copii au statut de case de copii și instituții de cazare și îngrijire pentru copii și tineri fără îngrijire părintească. În prezent *SOS Satele de copii* are grijă de un total de 230 de copii și tineri.

Serviciile sociale oferite:

- Cazare temporară și pe termen lung (servicii în afara familiei);
- Îngrijire pentru copii, sănătate, asistență specializată, consiliere individuală, asistență psihologică, îndrumare, educație, activități gratuite de promovare și dezvoltare a potențialului copiilor;
- Consilierea și ajutarea persoanei să depășească dificultățile;
- Consiliere și sprijin familial (include toate formele de asistență profesională în depășirea problemelor familiale și dificultățile părinților în educația și îngrijirea copiilor și formarea pentru funcționarea familială în viața de zi cu zi) - în casele beneficiarilor;
- Dezvoltare de parteneriate și participarea la viața și dezvoltarea comunităților locale;

- Lucrul cu familiile biologice ale copiilor beneficiari pentru a ne corecta dezavantajele față de copil și pentru a monitoriza contactul dintre părinte și copil.

În două sate pentru copii SOS se găsesc 31 de familii SOS. *Fiecare familie SOS* oferă cazare pentru 5 copii cu vârste cuprinse între 0 și 12 ani (sau mai mari pentru frați și surori).

Copiii stau până la sfârșitul școlii elementare, iar apoi, în conformitate cu maturitatea lor psihică, merg în programele de tineret.

Fiecare familie SOS este condusă de mama SOS care se ocupă de maxim 5 copii, nu mai mari de 14 ani. În cazurile individuale, familiile SOS pot avea 6 copii. De exemplu, atunci când sunt mulți copii din aceeași familie, sau când se plasează copii mai mici în familie cu copii mai mari.

Mama SOS are educație secundară și câteva cursuri adiționale precum "Școala pentru mamele SOS" și formare pentru a lucra cu copii abuzați și neglijați. Fiecare mamă SOS trăiește într-o familie SOS cu copii.

În funcție de numărul de copii din familia SOS și complexitatea nevoilor lor, fiecare *familie SOS* primește asistență de la o *mătușă SOS* care lucrează fie full-time, fie part-time. În prezent, SOS satul copiilor din Ladimirevci oferă îngrijire pentru 78 de copii din 16 familii, și SOS satul copiilor din Lekenik găzduiește 74 de copii din 15 familii.

Suportul profesional pentru Mamele SOS din fiecare localitate a copilului este asigurat de echipa de dezvoltare a copilului, formată din doi psihologi, doi asistenți sociali și un pedagog.

În Croația sunt 4 Facilități pentru tineri: în Velika Gorica, Zagreb și Osijek,

În fiecare facilitate sunt 12-14 tineri. Pentru tinerii cu vârsta de 15 ani și peste, care au absolvit școala primară, sunt cazați în sistemul SOS sau în afara acestuia, la cererea Centrului de Asistență

Socială. Șederea durează în medie de 4 ani, respectiv până la sfârșitul învățământului secundar, după care tânărul continuă să studieze sau este angajat.

Tinerilor li se oferă următoarele:

- Program pentru studenți - asistență financiară, consiliere și ajutor;
- Programul SIL - asistență financiară, consiliere și asistență, utilizarea apartamentelor deținute de orașul Zagreb (maximum trei ani).

Până la sfârșitul programului SIL de trei ani, tinerii rămân în așa-numita "următoarea" perioadă în care, ori de câte ori este necesar, oferă asistență de consiliere, dacă este necesar ajutor financiar.

Există un număr de angajați, și anume: 5 educatori cu studii universitare - asistenți sociali, pedagogi sociali, psihologi.

Program pentru prevenirea separării copiilor de familii biologice "Casa de iubire pentru fiecare copil"cu următorul conținut de bază:

Două echipe mobile SOS oferă servicii sociale de consiliere și asistență, ajutor psihosocial și sprijin familial în căminul lor.

- Centru de Consiliere pentru servicii de consiliere și asistență și educație.
- Servicii de logopedie - proiectul "Citind mai bine, scriind mai bine și vorbind mai bine" pentru copiii din SOS CV și din comunitatea locală

Serviciile sunt oferite la cererea Centrului de Asistență Socială, la sugestia școlilor, a instituțiilor medicale sau a altor instituții, la cererea utilizatorului sau a familiei.

În programele de consolidare a familiei, munca se face în conformitate cu principiile managementului familiei, evaluarea inițială, evaluarea familială completă, schimbarea planificării

familiei, evaluarea performanței. SOS CV organizează pentru copii SOS, "Școala pentru Părinți", grupuri de sprijin, educație tematică cu copii, ajutoare de voluntariat.

SOS Satele Copiilor **inițiază și propune o încetare anticipată, a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție în 2 faze:**

Prima fază - începe cu 2 ani înainte

- ❖ Consolidarea sentimentului de responsabilitate la tineri, dobândind abilități sociale și de comunicare.
- ❖ Consolidarea abilităților de viață specifice și practice, oferind tinerilor competențele necesare pentru a fi competitive pe piața muncii.
- ❖ Încurajarea ocupării forței de muncă stabile, precum și a locurilor de muncă temporare și de vară pentru tineri, motivând tinerii să economisească bani.

A doua fază începe cu 1 an înainte

- ❖ Disponibilitatea psihologică a tinerilor de a accepta plecarea și de a evita un sentiment de singurătate și frică de viitor
- ❖ Elaborarea planului individual de tranziție la programul de asistență post-asistență (planul de cale) bazat pe IDP, dar cu măsuri concrete detaliate, calendarul, responsabilitățile și bugetul.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Asociația SOS Satele Copiilor a implementat diverse proiecte, cum ar fi:

"Adoptarea unei familii SOS".

Sponsorizarea familială a societăților este o formă de parteneriat pe termen lung care oferă sprijin permanent din partea partenerilor corporative, care contribuie la acoperirea cheltuielilor unei familii individuale SOS. Prin această formă de ajutor, se asigură cazare și îngrijire pentru copiii care și-au găsit noua locuință în SOS Satul Copiilor Ladimirevci și SOS Satul Copiilor Lekenik.

Sponsorizarea unei familii SOS implică mai mult decât sprijin financiar. Partenerii corporativi au posibilitatea de a se implica în viața familiei SOS. Se întâlnesc cu, copiii și cu mama lor SOS în persoană, urmăresc dezvoltarea lor, cunosc nevoile lor specifice și contribuie la rezolvarea unor probleme, pe care aceștia le întâmpină.

Partenerii corporativi lucrează în colaborare cu colegii SOS pentru copii din Croația, pentru a le demonstra acestora că nu sunt singuri pe drumul spre maturitate.

Familia SOS devine parte a "familiei companiei". Oferă companiilor posibilitatea de a urmări și de a sprijini dezvoltarea copiilor și implicarea lor în propriile lor evenimente.

În plus, oferă promovarea partenerială, în funcție de dorința sponsorului, se poate plasa o placă pe casa SOS sponsorizată, cu sigla companiei sponsorului.

Fiecare familie SOS este condusă de mama SOS care se ocupă de maxim 5 copii, nu mai mult de 14 ani. În cazuri individuale, familiile SOS pot avea 6 copii. De exemplu, atunci când sunt mai

mulți copii în aceeași familie sau când copiii mai mici sunt plasați în familie cu copii mai mari. În funcție de numărul de copii din familia SOS și de complexitatea nevoilor lor, fiecare familie SOS primește asistență de la o mătușă SOS care lucrează fie cu normă întreagă, fie cu jumătate de normă.

Grupul țintă, în prezent, SOS satul copiilor din Ladimirevci oferă îngrijire pentru 78 de copii din 16 familii, și SOS satul copiilor din Lekenik găzduiește 74 de copii din 15 familii.

"Înțelegerea - primul pas către fericire"

Fiecare copil are dreptul la educație. Copiii din SOS Satele Copiilor frecventează în mod regulat școlile primare din Lekenik și Ladimirevci. Copiii de vârstă școlară secundară, frecventează școală secundară în Osijek, Velika Gorica și Zagreb, în timpul în care trăiesc în SOS Facilitățile pentru Tineret. Ei totuși rămân membri ai familiilor lor SOS, vizitându-i la sfârșit de săptămână și de sărbători. Copiii din îngrijirea SOS provin adesea din familii cu situații dificile, aceștia sunt neglijați și privați de educație.

Obținerea unei educații bune și câștigarea corespunzătoare calificărilor profesionale reprezintă cea mai bună modalitate de a obține încredere în sine, și de aceea, se folosește fiecare ocazie pentru a transmite acest lucru.

Grupul țintă, 152 de copii din SOS satele copiilor din Ladimirevci și Lekenik care au nevoie de ajutor suplimentar, de la profesorii de învățământ special și terapeuți de vorbire, precum și ajutor suplimentar psihologic.

"Împreună în școală"

Este asemănător cu proiectul "Înțelegerea - primul pas către fericire". În plus acest proiect se adresează studenților care studiază la colegiile din Croația studenților care lucrează la teze de doctorat. Toți continuă să fie membri ai familiilor lor SOS, vizitarea acestora în weekend și de sărbători, ca și în proiectul precedent.

Cărțile școlare, consumabilele și un număr din ce în ce mai mare de rechizite școlare necesare și costisitoare, afectează din ce în ce mai mare bugetul familiei, astfel că, se dorește să se asigure că acești copii și tinerii au tot ceea ce au nevoie pentru a se realiza cele mai bune rezultate posibile, de care aceștia sunt capabili.

Grupul țintă, 160 de copii și tineri din SOS satele copiilor din Ladimirevci și Lekenik care participă la învățământul primar, secundar, universitar și postuniversitar.

"Bun Handyman"

Proiectul asigură fonduri pentru întreținerea regulată a investițiilor în toate spațiile în care locuiesc copiii și tinerii, asigură fonduri și pentru facilitățile auxiliare din satele de copii din Lekenik și Ladimirevci, utilizate de personalul de dezvoltare și personalul administrativ.

În plus față de familiile SOS, satele servesc ca și casă unui anumit număr de colaboratori experți, în funcție de locație, și anume: directori, asistenți pedagogici.

Se permite copiilor și tinerilor să învețe competențe valoroase care le vor fi de folos atunci când vor începe să trăiască singuri: cum să faci mici reparații în jurul casei, schimbarea unei anvelope pentru biciclete sau plantarea unei plante preferate, sau a unui copac care le va da o zi, umbră sau chiar dau roade.

"Sănătatea este prețioasă"

Deși sistemul de asigurări de sănătate oferă numeroase servicii și medicamente, copiilor care vin bolnavi sau care se îmbolnăvesc în timpul șederii lor în satele SOS, trebuie să se asigure suplimentar fonduri pentru a îndeplini multe alte nevoi.

După ce au fost admiși în satele SOS, se constată că mulți dintre copii sunt subnutriți, așa că trebuie să se asigure că primesc vitamine și alte suplimente alimentare pentru a-i ajuta să recupereze și să atingă nivelul dezvoltării fizice normale.

În timpul iernii, beneficiarii răcesc frecvente, se îmbolnăvesc de gripă, nu există altă alternativă decât să se cumpere medicamentele corespunzătoare de către personalul din cadrul caselor. Suplimentele de stimulare a imunității reprezintă o cheltuială semnificativă pentru această categorie, în special pentru copiii care au sistemul imunitar foarte scăzut, din cauza neglijării pe care au suferit-o în copilărie.

Sunt admiși, din ce în ce mai mulți sugari cu vârste de numai câteva luni. Se reușește să se acopere majoritatea nevoilor acestora **din donații în natură, dar adesea trebuie să se obțină alimente suplimentare, creme și scutece în timp scurt.**

Legea prevede că toți colaboratorii care lucrează în mod direct cu copiii și tinerii ar trebui să facă obiectul unor controale medicale periodice la Institutul Național de Sănătate Publică din Croația - majoritatea trebuie să se supună acestor controale de două ori pe an.

Acest proiect permite condiții adecvate medicale și igienice pentru copii și tineri în îngrijirea satului.

Pe măsură ce acești copii se află în îngrijirea satelor, provenind din condiții rele de viață, trebuie să existe foarte multe măsuri pentru a-i face cât mai sănătoși.

Grupul țintă, 230 de copii și tineri din SOS satele copiilor din Ladimirevci și Lekenik.

Sustenabilitatea expemplului de bună practică

Parteneriate pe termen lung.

Partenerii cheie ajută la susținerea activității principale a SOS Satele Copiilor în Croația. În funcție de dorințele și abilitățile lor, partenerii cheie, oferă fonduri pentru costurile anuale de întreținere ale uneia sau mai multor familii SOS, precum și fonduri pentru costurile de educație specială și terapie logopedică; fonduri pentru cărți și consumabile școlare; fonduri pentru transportul copiilor; pentru întreținerea investițiilor și cheltuieli medicale. Partenerii cheie semnează acorduri de cooperare pentru o perioadă de un an.

Orientări financiare ale proiectului (un profesionist pe zonă în fiecare sat) - *"Înțelegerea - primul pas către fericire"*

- 180.000 HRK anual (15.000 HRK lunar) pentru logopedie
- 150.000 HRK anual (12.500 HRK lunar) pentru profesorii de educație specială
- 120.000 HRK anual (10.000 HRK lunar) pentru psihologi.

Orientări financiare ale proiectului - *"Împreună în școală"*

- 40.000 HRK anual pentru cărți școlare și materiale pentru 69 de elevi de liceu;
- 60.000 HRK pe an pentru cărțile școlare pentru 111 elevi de școală primară din SOS satele copiilor din Ladimirevci și Lekenik;

Orientări financiare ale proiectului - *"Bun Handyman"*

- 25.000 HRK pe an pentru costurile regulate de întreținere a investițiilor în toate cele patru instituții pentru tineri - în Osijek, Velika Gorica și Zagreb;

97

- 40.000 HRK anual pentru reparații mici la instalațiile din cele două sate pentru copii - în Lekenik și Ladimirevci;
- 50.000 HRK anual pentru costurile de reparare a aparatelor în ambele sate pentru copii și în toate cele patru Facilități pentru tineri - în Osijek, Velika Gorica și Zagreb;
- 100.000 HRK anual pentru costurile medii de întreținere a tuturor clădirilor și facilităților din cadrul celor două sate - în Lekenik și Ladimirevci.

Orientări financiare ale proiectului - "*Sănătatea este prețioasă*"

- 35.000 HRK anual pentru nevoile medicale și igienice într-un singur sat de copii, inclusiv pentru una din SOS-urile Facilități pentru tineri (70.000 HrK anual pentru costuri în ambele sate pentru copii și toate cele patru SOS Facilități pentru tineri);
- 55.000 HRK anual pentru inspecții sanitare la Institutul Național de Sănătate Publică croat, care sunt obligatorii pentru lucrătorii din cele două sate ale copiilor din sate și toate cele patru facilități pentru tineri.

Totodată s-au unificat toate proiectele de marketing legate de cauze, sub titlul "Zilele prietenilor buni". Partenerii permit o parte din veniturile obținute din vânzarea unui produs sau a unui grup de produse să meargă la o cauză bună. *Poate fi o kuna din fiecare cafea vândută, sau 50 de lipa din vânzările unui produs.* Odată ce timpul alocat a expirat, compania face un calcul și donează suma din numărul de articole vândute în SOS Satele Copiilor Croația.

În fiecare an, *SOS Satele Copiilor Croația* face o listă a investițiilor necesare. Aceasta include, printre altele, întreținerea instalațiilor existente - 31 de case familiale unde copiii trăiesc cu mamele lor SOS, 4 facilități pentru tineret care au 15 elevi de liceu, Centrul Social SOS și alte facilități. Partenerii corporativi ajută în această sarcină.

Pentru a menține lucrările de întreținere la standardele necesare pentru facilitățile de îngrijire a copiilor, s-a proiectat un sistem în care partenerii corporativi acoperă costul lucrărilor executate de antreprenorii profesioniști, care sunt ajutați de voluntarii - angajații societății partenere.

Partenerii pot alege între pictură în casă, înlocuire de ferestre, reparații de terenuri de joacă, amenajări peisagistice și activități similare. Ei lucrează întotdeauna în colaborare cu profesioniștii.

Antreprenorii profesioniști au grijă de partea de experți a locului de muncă, însă implicarea voluntarilor este extrem de importantă: acestea ajută la pregătirea și curățarea finală și la alte sarcini mai simple. În plus față de munca voluntară, ei ajung să cunoască SOS Children's Village și să petreacă timp cu copiii și mamele SOS.

Telefon Umanitar SOS Satele Copiilor Croația : Compania *Interactive Telecom One* a donat un număr umanitar. Cu un apel se donează 3,20 HRK pentru copii și tineri din SOS satele copiilor din Lekenik și Ladimirevci.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Sponsorizarea ca o formă de parteneriat, pe termen lung, care să ofere sprijin permanent din partea partenerilor corporativi. Acești parteneri să contribuie la acoperirea unor astfel de cheltuieli.

Model 9 - Asociația părinților "Step by Step"

Asociația părinților "Step by Step" este o organizație a societății civile care sprijină dezvoltarea relațiilor democratice în societate prin protejarea, respectarea și promovarea drepturilor și intereselor copiilor și familiilor și consolidarea vocii părinților în crearea politicilor și deciziilor privind copiii și familii.

Activitatea principală a Asociației este de a promova drepturile copiilor și familiilor acestora la o viață decentă; cooperarea cu instituțiile preșcolare, școlare și alte instituții de îngrijire a copilului și de familie; apariția în comun a membrilor în fața organelor de stat și a instituțiilor și a comunităților locale; organizarea de seminarii și conferințe publice; publicare; cooperarea cu organizațiile naționale și străine și promovarea donațiilor și sponsorizărilor.

A fost înființată în 1996 în scopul aplicării proiectului internațional Step by Step. Asociația a introdus programul Step by Step în grădinițe și școli din Croația pentru a preda profesorilor și tutorilor despre metodele de educare a copiilor. Au început două reviste ("Copil, grădiniță și familie" și "Copil, școală și familie") și au înființat o bibliotecă specială pentru cadrele didactice și titori unde programele traduse pentru copiii din grădiniță, grădinițele și primele patru clase ale școlii elementare

În 2003, Asociația a înființat un centru educațional public, numit "Step by Step", o instituție non-profit pentru instruirea tutorilor în legătură cu programul Step by Step, permițând Asociației să se concentreze pe proiectele și programele destinate părinților și copiilor. Proiectele pas cu pas abordează în principal problema prevenirii abuzului asupra copiilor, importanța participării active

a părinților la luarea deciziilor privind educația și alte politici privind copiii și familiile și sprijinirea mamei și părinților adolescenți.

"Mama este mama" este un proiect destinat adolescentelor gravide, mamelor adolescente și familiilor acestora. Acesta este pus în aplicare în scopul prevenirii comportamentului riscant al tineretului și acordării de ajutor psihosocial și sprijin pentru adolescentele gravide, părinții minori și familiile acestora. Activitățile programului includ programul de consiliere MOM IS MOM, portalul web pentru fetele și părinții gravidelor minore, cu scopul a le pregăti pentru o viață independentă și participare activă în comunitate. Proiectul este finanțat de Ministerul Politicii Sociale și Tineretului, orașul Zagreb, Fundația Națională pentru Dezvoltarea Societății Civile.

Printre obiectivele asociației se numără:

- Continuarea implementării și extinderii programului de prevenire a abuzului asupra copilului (PAC) în instituțiile preșcolare, școlile primare și centrele de învățământ special;
- Formarea părinților pentru rolul avocaților pentru copii și parteneriatul activ în instituțiile de învățământ.
- Promovarea egalității și a rolului activ al părinților în toate domeniile de bunăstare a copiilor.
- Promovarea comportamentului sexual responsabil al tinerilor și asigurarea suportului și asistenței acordate femeilor însărcinate adolescente și mamelor adolescente și familiilor acestora.
- Dezvoltarea și extinderea serviciilor sociale pentru părinții adolescenți, crearea de rețele și promovarea cooperării intersectoriale.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Centrul de consiliere, în cadrul proiectului, început în anul 2005 – „Mama este mama”, pentru adolescentele gravide, părinți adolescenți și familiile acestora. Portal web www.maloljetni-roditelji.net pentru fete gravide minore, părinți și tineri în pericol, în cadrul proiectului „Pas pentru mame tinere”.

Centrul de consiliere - dezvoltarea de noi servicii sociale pentru părinții adolescenți. Are drept scop reducerea vulnerabilității femeilor însărcinate și a părinților minori, precum și împuternicirea acestora de a-și prelua în mod activ și responsabil rolul parental.

Programul PAC (Programul de prevenire a asasinării copilului), cel mai mare și mai durabil program pentru prevenirea violenței împotriva copiilor în Croația.

Proiect INVESTIȚII PĂRINȚI - contribuie la recucerirea discriminării și la o mai mare integrare a foștilor deținuți și a familiilor acestora prin consolidarea resurselor personale, parentale și partenerilor.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Parteneriat cu Casa Copiilor Zagreb - Departamentul pentru mame, Centrul de Protecție Socială. Zagreb și Academia Publică Zagreb.

Cu sprijinul financiar al Ministerului (MDFYSP)

Ministerul Justiției, Direcția penală și probațiune, Administrația penitenciarelor

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Este importantă atenția acordată deținuților, și faptul că, este singura asociație care se ocupă de o astfel de categorie de oameni. Persoanele care săvârșesc o faptă privativă de libertate și au un comportament bun, pot intra într-un program cu regim semi-deschis, și anume, pot fi învoiți 3 zile pentru participarea lor la consiliere psihologică. Acest lucru este posibil, în ultimul an de detenție, sau în ultima perioadă de detenție.

Model 10 - Asociația PRAGMA

Asociația Pragma este specializată în lucrul cu tinerii care sunt expuși riscului sau care au părăsit deja sistemul de învățământ (de obicei definit în cadrul grupului "ESL" - abandonarea timpurie a educației - tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani, care au studii medii inferioare, și nu mai sunt în sistemul de învățământ) și tinerii care nu se află în sistemul de educație, formare și nu sunt angajați (grupul "NEET", 18-24 ani). Pragma a extins în continuare grupul de beneficiari, iar vârsta beneficiarului este între 15-29 ani. Printre aceștia se numără tinerii din sistemul de asistență socială (dacă vin prin intermediul unui centru de asistență socială), sistemul judiciar (măsuri speciale), sistemul de sănătate (recomandarea unui medic generalist, asistentele medicale etc.) și bineînțeles sistemul educațional (recomandarea școlii servicii profesionale) sau la provocarea părinților. PRAGMA a avut doar câțiva tineri care erau din centre de asistență socială, adică care locuiau în aceste centre. Dintre cele două grupuri, ca și cauză principală, există un statut socio-economic scăzut al familiei care generează sau sporește dificultățile cu copilul.

103

Asociația Pragma pune accent pe abandonarea timpurie a școlii și a grupului NEET din Republica Croația cu exemple de colaborare între ei și partenerii lor (serviciul croat de ocupare a forței de muncă, centrul pentru asistență socială, școli, asociații). Aceștia pot invita parteneri și asociați să arate cum funcționează, cu recomandări și vor vedea dacă există posibilitatea ca utilizatorii să fie o parte activă a grupului de studiu.

Asociația Pragma își propune să îmbunătățească condițiile de locuit; să dezvolte programe de prevenție și intervenție pentru copii, tineri și familii; să dezvolte programe sociale inovative. Beneficiarii serviciilor asociației sunt copii care părăsesc școala, de regulă cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani, delincvenți, copii cu probleme emoționale.

Pentru părinți oferă consiliere, conferințe și workshopuri, consultații, programe educaționale pentru tați. Colaboratorii sunt experți care activează în școli pentru identificarea timpurie a tinerilor aflați în situații de risc, evaluare, efectuarea terapiilor, activităților de comunicare, consiliere.

Partenerii media promovează o imagine pozitivă a copiilor și a tinerilor, promovează valorile educației și, de asemenea, promovează sistemul de asistență socială. Unul dintre proiectele Asociației Pragma vizează încurajarea jurnaliștilor să scrie articole despre copii; proiectul se derulează de 6 ani, iar jurnaliștii sunt notați de copii și, ulterior, premiați.

Parteneriatul cu mass – media este important și în campaniile de advocacy pe care asociația le derulează, prin organizarea de conferințe, emisiuni radio – TV, publicarea materialelor și comunicatelor de presă. Alte asociații, precum Asociația Croată a Antreprenorilor, Asociația pentru Sănătate, fac posibilă derularea proiectelor Asociației Pragma. De asemenea parteneriatul cu instituțiile publice este important. Spre exemplu, Instanța de judecată hotărăște ca tânărul să

urmeze un program de consiliere, acesta merge la Centrul public de asistență socială, iar de acolo este trimis la diferite asociații pentru consilieri.

Printre proiectele derulate, enumerăm: centrul de consiliere pentru copii, tineri și părinți; programe de mentorat; workshopuri vizând formarea/dezvoltarea abilităților sociale, comportamentului prosocial, cultură emoțională; workshopuri pentru tinerii fără loc de muncă, pentru a-i învăța cum să-și întocmească un CV, cum să se prezinte la interviu, analiza SWOT; conferințe despre adicții, cultură media și cultură emoțională, antreprenariat; elaborearea de materiale educaționale inovative (teste, calendare școlare).

Din toamna anului 2018, derulează Programul *“O săptămână la școală / o săptămână la muncă”*, iar tinerii sunt pregătiți în diferite domenii, cum ar fi bucătar, coafeză, asistentă.

Programul privind continuarea studiilor în rândul tinerilor, derulat în parteneriat cu Facultatea de Drept a Universității din Zagreb, Centrele de asistență socială din Zagreb și Somobor și Asociația Pedagogilor Sociali și susținut financiar de Primăria orașului Zagreb, a vizat o cercetare în acest domeniu. Considerentele care au justificat acest proiect țin de implicațiile nefinalizării studiilor: lipsa unui loc de muncă, locuri de muncă prost plătite, locuri de muncă ce presupun muncă fizică; sărăcie și excluziune socială; probleme legate de locuire; riscul adoptării unor comportamente antisociale și apariției problemelor familiale, iar la nivel personal, lipsa încrederii în forțele proprii, stimă de sine scăzută.

Rezultatele cercetărilor, au evidențiat probleme familiale:

- părinți divorțați sau care lucrează prea mult, sau părinți fără loc de muncă, care tolerează absențele de la școală sau care nu cooperează cu școala;
- părinții nu sunt implicați, lipsiți de interes față de copii, lipsiți de autoritate și control;

- slabe abilități de comunicare;
- nu conștientizează suficient importanța educației.

Exemplu: sunt mulți copii care provin din familii dezorganizate; părinții lucrează în majoritatea timpului și nu mai au timp sau energie să se ocupe de copil; părinții înșiși au un nivel scăzut al educației sau nu lucrează; părinții cred că nu au obligația să se ocupe de educația și îndrumarea copiilor, că aceștia cresc și singuri; nu cooperează cu școala, nu participă la ședințele cu părinții; găsesc scuze pentru copii, atunci când aceștia refuză să meargă la școală; părinții spun că educația nu este așa de importantă și, prin urmare, nu motivează copilul sau preferă ca acesta să-și găsească un loc de muncă în loc să meargă la școală; nu au control asupra copiilor.

În rândul tinerilor, s-au evidențiat:

- violență verbală, lipsa obiceiurilor de lucru, evitarea clasei;
- lipsa motivației pentru o școală specific tipul școlii (vocației);
- dificultăți de scris/citit/învățare;
- inteligență scăzută;
- motivație scăzută pentru realizare pe plan profesional și social, timiditate, depresie, lipsa stimei de sine, lipsa încrederii.

Caracteristicile comportamentale, intelectuale și emoționale ale participanților la studiu sunt:

- Absenteismul școlar;
- Abuzul de droguri, violență, probleme în procesul de învățare;
- Deficit de atenție, lipsa motivației.

Problemele în interiorul sistemului:

- Sistemul de educație: profesorii nu sunt suficient de empatici; suportul financiar este insuficient; experții se simt de cele mai multe ori neajutorați (lipsa abordării individuale)

- Sistemul de asistență socială: timp insuficient pentru munca individuală, pe caz; lipsa specialiștilor; nu se intervine timpuriu;
- Piața forței de muncă: tinerii riscă să nu-și găsească un loc de muncă; costurile pe care le implică educația adulților.

Modele de suport:

a) *Măsura pedagogică a procedurii profesionale* extinse în școala primară și secundară este o formă a practicii educative, care se desfășoară în scopul de a determina motivele pentru comportamentele inacceptabile, formele complexe ale tulburărilor de comportament și/sau risc crescut al comportamentelor elevilor și de a lua măsuri pentru reabilitarea lor și întoarcerea balanței spre comportamente acceptate social.

Modalități de implementare:

- Prevenție, educație pentru profesori, suport pentru profesori;
- Cooperarea mai strânsă cu asistenții sociali, în cadrul școlii;
- Echipe de lucru, schimb de experiență.

În vederea exemplificării: Măsura pedagogică a procedurii profesionale extinse este aplicabilă înainte de exmatricularea elevilor. Este importantă implicarea părinților și cadrelor didactice deopotrivă în realizarea acestui demers. Se încearcă motivarea elevilor, să găsească la școală lucruri interesante. Se poartă discuții cu părinții și sunt ghidați pentru dobândirea abilităților parentale. Este nevoie de mai multe acțiuni de prevenție. Asistenții sociali trebuie implicați, de asemenea, să petreacă mai mult timp în școli, să discute cu elevii. Profesorii au nevoie de pregătire în continuare. Este necesară o mai bună cooperare și extinderea rețelei de specialiști.

107

- b) Consiliere, sprijin în procesul de învățare, activități de petrecere a timpului liber, Workshopuri, Asistență didactică

Modalități de implementare:

- Prevenție, educație pentru profesori și părinți;
- O mai bună cooperare (ONG, școli, asistenți sociali)
- Echipe de lucru, schimburi de experiență
- Abordare locală
- Aprofundarea cercetărilor – care sunt nevoile elevilor?
- Studii de caz;
- Propuneri pentru politicile sociale;
- Evenimente publice și conferințe;
- Activități de prevenție pe caz și “second chance”, workshopuri, consiliere individuală;
- Cooperare cu instituțiile publice și private
- Cea mai bună metodă: “Să fii apropiat de copil”.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

În funcție de tipul proiectului, fie se intervine timpuriu pentru a ameliora probleme comportamentale ale tinerilor și a-i motiva să-și continue studiile, fie sunt incluși în programe de reabilitare, de dobândire de noi cunoștințe și abilități.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Asociația Pragma își propune continuarea cercetărilor privind rezolvarea problemelor, împreună cu școala, comunitatea locală, centrul de asistență socială, poliție, instituțiile de sănătate, alte organizații neguvernamentale; menținerea cooperării, prin schimburi de informații la nivelul specialiștilor, dar și la nivelul instituțional/public și prin schimburi de date despre bune practice și modalități de lucru; promovarea unei imagini pozitive a educației și a rolului acesteia în integrarea socială și reducerea inegalităților sociale.

Finanțarea programelor asociației este asigurată din contractele încheiate cu ministerele (Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Familiei), cu instituțiile locale (Primăria Zagreb), dar și din accesarea fondurilor europene sau din donații (din donații este mic procentul de finanțare).

Transferabilitatea exemplului de bună practică

De remarcat importanța parteneriatului între instituțiile publice și cele private, dar și abordarea multisectorială a cazurilor. Asistența socială în școli este și la noi o ramură a asistenței sociale, dar care, din păcate, se adresează doar elevilor din învățământul special. În școlile din învățământul de masă intervine, la solicitare, asistentul social din cadrul serviciului local de asistență socială sau din cadrul DGASPC. Cu toate acestea, cel puțin în cazul copiilor aflați în sistemul de protecție specială, care urmează cursurile învățământului special, poate fi regândită intervenția, în sensul colaborării mai strânse dintre managerul de caz /asistentul social responsabil

109

de caz și asistentul social din cadrul instituției de învățământ, astfel încât obiectivele să aibă continuitate.

De asemenea, este util să fie întărite parteneriatele cu media, astfel încât să fie promovate serviciile pentru copil, dar și acțiuni care să vizeze sensibilizarea comunității, cu accent pe aspectele pozitive ale fiecărui beneficiar, acest lucru fiind util în creșterea șanselor de integrare socială și integrare pe piața forței de muncă, pentru că, din nefericire, în mass media locală și națională sunt prezentate “insuccesele” sistemului de protecție socială și mai puțin copiii și tinerii talentați, serioși, realizați.

Model 11 - Asociația Children First

Inițial a existat un grup de acțiune, care venea în sprijinul persoanelor care aveau nevoie de ajutor în urma războiului din Croația, iar Asociația Children First s-a înființat în anul 1994. În perioada 1991 – 1997 au desfășurat activități umanitare și programe de suport psiho-social pentru refugiați și pentru familii și copii strămutați. Din anul 1997, Asociația Children First derulează programe și servicii pentru copii.

Beneficiarii serviciilor furnizate de asociație sunt copii lipsiți de ocrotirea părintească adecvată (victime ale violenței în familie, neglijați sau abuzați, copii cu probleme de adaptare psihosocială și emoțională), tineri cu probleme comportamentale, copii și tineri în sistemul de asistență maternală, părinți sau persoane care îngrijesc copiii, aflați în situații de dificultate - conflicte create de divorț, violență domestică, cu probleme mentale sau fără abilități parentale, asistenți maternali, părinții copiilor care se află în sistemul de protecție socială. Acestora li se oferă consiliere, suport psihosocial, intervenție în situații de criză, educație informală. În ultimul an,

110

asociația a avut 415 beneficiari, în principal din rândul părinților/persoanelor care au în îngrijire copii, conform unei hortărâri judecătorești (256), dar și din rândul copiilor care nu beneficiau de îngrijire adecvată în familie (107).

De regulă, cazuri sunt repartizate de Centrul municipal de asistență socială, dar beneficiarii se pot adresa și direct asociației. Există un protocol de colaborare cu Centrul de Asistență Socială din Zagreb, care cuprinde principiile colaborării și serviciile sociale prestate, drepturile și obligațiile partenerilor, procedurile utilizate în acordarea serviciilor sociale, mecanismele colaborării, limitele de competență, obligația revizuirii periodice a protocolului, în funcție de schimbările legislative și de practicile de lucru. Ca modalitate de lucru, pentru cazurile din centrele de plasament, au o echipă mobilă care se deplasează la locul unde se află beneficiarul. De regulă, serviciile se derulează pe perioada anului școlar.

Contractul de consiliere este semnat și de părinte și de copil și reprezintă o parte a motivării. În contract sunt prevăzute condițiile de confidențialitate și situațiile în care principiul confidențialității nu este aplicabil, modalitățile de informare, obiectivele stabilite, durata estimată, drepturile și obligațiile beneficiarului, drepturile și obligațiile consilierului, procedura de sesizare. Metodologia de lucru se bazează pe abordarea centrată pe copil, abordarea integrată în acordarea/furnizarea serviciilor sociale și pe disponibilitatea/accesibilitatea serviciilor în comunitatea locală.

Metodele de lucru depind de categoria de vârstă a beneficiarilor, dar și de problemele ridicate. Spre exemplu, la copii, se folosesc, tehnicile dialogului, jocurile, activitățile muzicale; cu adolescenții realizează activități care le fac plăcere (de ex. Jocul de cărți BELA) sau fac jocuri de rol; la adulți se folosesc jocurile de rol. Activitățile de grup se realizează în grupuri de maximum 15 persoane (în grup, de regula, sunt ambii părinți, chiar dacă sunt divorțați). Pentru adulți sunt 12

sesiuni de consiliere, iar pentru copii, întâlnirile se fac de două ori pe lună, pe parcursul anului școlar (septembrie – iunie), dar pot reveni, dacă este nevoie.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Programele asociației se bazează pe nevoile copiilor, implicând în aceeași timp, în mod activ părinții și experții din sistemul educațional și de asistență socială, cât și din alte organizații neguvernamentale.

Programele contribuie la dezvoltarea abordării integrate, promovarea bunelor practici, învățare reciprocă și dezvoltarea practicilor inovative.

Proiectele vizează prevenirea tuturor formelor de violență asupra copiilor și tinerilor, reducerea cazurilor de violență asupra copiilor și a celor de violență între copii/tineri suport acordat familiilor de plasament, centrat pe achiziția și îmbunătățirea metodelor non -violente de educație, suport acordat beneficiarilor cu probleme de comportament în vederea acomodării în instituțiile rezidențiale, precum și pentru pregătirea pentru viața independentă la ieșirea din sistemul de protecție specială; abordarea multisectorială prin crearea/dezvoltarea unei rețele între sistemul de asistență socială, sistemul de educație și întreaga comunitate.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Proiectele asociației care au vizat prevenția comportamentului inacceptabil în rândul copiilor, au fost recomandate de către Ministerul Educației pentru a fi implementate în școli și încorporate în programele din sistemul preșcolar. Finanțarea activităților asociației este asigurată 1/3 din bugetul ministerului, 1/3 din bugetele autorităților locale și 1/3 din proiecte și sponsorizări.

112

Transferabilitatea exemplului de buna practică

Este importantă atenția acordată contractului de servicii/contractului de consiliere, ca aspect al responsabilizării și motivării beneficiarului. În sistemul de protecție din țara noastră contractul de servicii se încheie în conformitate cu legislația și standardele în vigoare, dar nu sunt personalizate intervențiile în cadrul acestuia, ci în planul individual de protecție (invocat, de altfel, în contract). Acest aspect poate fi luat în calcul în vederea simplificării procedurii privind planificarea serviciilor, care în acest moment presupune: planificarea întâlnirii echipei, minuta întâlnirii, elaborarea planului individualizat de protecție, contract de servicii, elaborarea planurilor de intervenție specifică, implementarea planurilor de intervenție specifică.

De asemenea, este de reținut faptul că metodologia de lucru cu beneficiarii se regăsește în cuprinsul protocolului de colaborare cu instituția publică finanțatoare și considerăm că este important să fie întărit parteneriatul public – privat. Acordarea serviciilor în alte structuri decât cele rezidențiale, aduce sistemul de protecție mai aproape de scopul vizat, acela al acordării îngrijirii de tip familial (dacă în familie nu avem terapeuți sau personal medical și trebuie să ne adresăm specialiștilor din instituțiile medicale sau cabinete private, de exemplu, atunci este util ca beneficiarul serviciului de protecție specială să efectueze terapiile, atunci când are nevoie, în mediu extern – la cabinetul psihologului, la kinetoterapeutul din spitalul de recuperare sau să facă ergoterapie în cadrul unui ONG, de pildă).

5.4 Descrierea modelelor de bună practică identificate în Bulgaria

Model 12 - State Agency for Child Protection Bulgaria Fundația “CONCORDIA” Bulgaria

Agenția de Stat pentru Protecția Copilului / ASPC / a fost înființată în baza Legii protecției copilului prin Decretul nr.226 / 10.10.2000 al Consiliului de Miniștri și a început să funcționeze la 01.01.2001. Agenția este condusă de un președinte care este sprijinit de o administrație. Președintele Agenției este un organism specializat al Consiliului de Miniștri care coordonează și monitorizează politicile de protecție a copilului din Bulgaria. Obiectivul principal al ASPC este de a garanta punerea în aplicare a Convenției ONU privind drepturile copilului și a legislației naționale în acest domeniu, prin sprijinirea președintelui în exercitarea responsabilităților sale.

Fundația “CONCORDIA Bulgaria” este o organizație umanitară independentă, care activează la nivel internațional, misiunea de bază fiind de sprijinire a copiilor, tinerilor și familiilor aflate în dificultate într-un mod direct, rapid și durabil. Fundația oferă oportunități pentru o copilărie fericită, pentru educația școlară și formare profesională, ajută tinerii pentru dobândirea deprinderilor de viață independentă.

Fundația ”Concordia Bulgaria” face parte dintr-o rețea de organizații de utilitate publică “Concordia Proiecte sociale” care operează în Bulgaria, România (1991), Republica Moldova (2004) și Austria (2016).

114

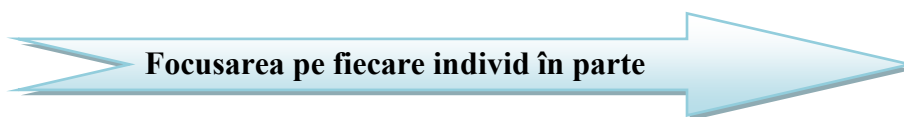
Primul proiect al Fundației Concordia în Bulgaria a fost realizat în anul 2008 în cadrul Centrului Social și Tineret “Sf. Constantin”, fiind un complex de servicii sociale în sprijinul copiilor și tinerilor din grupurile de risc.

În prezent ”Concordia Bulgaria” gestionează mai multe tipuri diferite de servicii sociale:

- centre de zi (dintre care două sunt delegate de către stat printr-un contract cu Municipality Metropolitană);
- centre de consiliere;
- centre de tip rezidențial;
- două întreprinderi sociale proprii în rândul comunităților marginalizate.

Fundația, pentru realizarea obiectivelor, colaborează cu un număr mare de profesioniști competenți în domeniul îngrijirii copiilor, dar și voluntari motivați, cu scopul de a contribui la dezvoltarea serviciilor sociale și la asigurarea unui viitor pentru copiii și tinerii aflați în situații de risc.

Principiile care stau la baza activității în cadrul Fundației Concordia sunt următoarele:

Specialiștii sunt permanent preocupați de crearea condițiilor propice pentru dezvoltarea, protejarea și construirea unor legături stabile, precum și de promovarea responsabilităților în rândul copiilor și tinerilor.

115

Lucrul cu familiile

Activitățile fundației pun accent pe lucrul cu familiile pentru evitarea separării traumatice a copiilor de părinții lor, considerând important implicarea părinților în programul copiilor. Lucrul cu familiile crește șansele de dezvoltare a copiilor și creează o bază bună pentru viitorul acestora. Doar dacă acest lucru nu este posibil sunt oferite soluții alternative pentru creșterea și îngrijirea copiilor.

Încredere

Copiii și tinerii au nevoie de persoane cu care să construiască o relație bazată pe încredere, să aibă modele pentru o viață responsabilă ca viitori adulți. Dacă în familiile naturale, acest lucru nu este întotdeauna posibil, Fundația *Concordia* dispune de profesioniști care au capacitatea să consolideze competențele lor, să le ridice stima de sine pentru a pune bazele unei vieți independente.

Abordarea sistemică

Este esențial în munca cu tinerii și copii conștientizarea lor privind aspectele importante în contextul relațiilor pe care le dezvoltă, cum ar fi : De unde provin? Ce au experimentat? Cine erau? Această abordare aduce o mai bună conștientizare a problemelor individuale și reprezintă cheia îngrijirii și sprijinului general.

Participarea copilului/tânărului.

Fundația Concordia se străduiește să construiască abilitățile de exprimare a propriilor opinii și de a lua decizii pentru fiecare copil și tânăr, în funcție de vârsta și nivelul de dezvoltare individual.

Advocacy

Fundația Concordia susține drepturile și interesele copiilor/tinerilor și familiilor care au nevoie de servicii sociale și încearcă să le sprijine în toate situațiile. Ca factor cheie în construirea unui sistem mai echitabil și mai adecvat de protecție a copilului se propune înființarea unui tribunal pentru copil și familie în Bulgaria.

Centrul social al Fundației „Concordia Bulgaria” oferă trei tipuri de servicii :

- Centrul de rezidență temporară pentru adulți;
- Centrul de tranziție pentru tineri;
- Centrul de zi pentru copiii străzii;

Centrul de rezidență temporară pentru adulți are o capacitate de 30 de locuri, iar durata maximă de acordare a serviciilor sociale este pe o perioadă de 3 luni.

Grupul țintă al acestui serviciu este format din tineri proveniți din sistemul de protecție socială, cu vârste între 24 și 29 de ani, care nu au reușit să devină independenți și nu și-au găsit un loc de muncă.

117

În cadrul centrului tinerii sunt ajutați să își descopere vocațiile, sunt încurajați să își dezvolte abilitățile de viață independentă, sunt sprijiniți să caute un loc de muncă prin consiliere privind întocmirea curriculum-vitae și susținerea unui interviu în fața angajatorilor.

Centrul de tranziție pentru tineri are o capacitate totală de 12 locuri, fiind repartizate 10 locuri pentru copii între 15 și 18 ani, și 2 locuri pentru tineri cu vârste între 18 și 24 de ani.

Grupul țintă al acestui serviciu este format din copiii repartizați de către Compartimentul de Protecție a copilului al municipalității și provin fie din familiile de origine, fie din cadrul centrelor în curs de restructurare.

Scopul principal al acestui centru este de a sprijini copiii să finalizeze studiile liceale, să dobândească abilitățile de viață independentă și să își găsească un loc de muncă.

Regimul centrului este unul deschis, nu sunt însoțiți la școală, nu sunt monitorizați foarte strict.

Principala condiție pentru a beneficia de serviciile centrului este faptul ca beneficiarii majori să studieze și în paralel să aibă și un loc de muncă. Pe perioada rezidenței, aceștia nu au obligația contribuției la cheltuieli. Veniturile obținute din muncă sunt depozitate într-un cont bancar personal la care beneficiarii au acces numai după ieșirea din centru.

În cadrul centrului există ateliere pentru diverse activități de petrecere a timpului liber în mod util, ca de exemplu: olărit, club de fotbal, muzică, fabricare lumânări decorative, și altele.

Beneficiarii sunt supravegheați permanent de cel puțin o persoană, fiecare copil având desemnat manager de caz. Acesta întocmește trimestrial împreună cu copilul Planul personalizat al copilului.

În prezent se încearcă implementarea unui nou regulament intern de protecție a copilului care face referire și la aria de relaționare între salariații centrului și beneficiari, la tipul de comportament permis beneficiarilor (aceștia trebuie să manifeste respect, să nu distrugă lucruri, să se comporte civilizată).

Beneficiarii majori trebuie să încheie un contract unde se specifică faptul că Centrul are dreptul să îi monitorizeze îndeaproape. Acest contract are un caracter flexibil, se pot adăuga noi direcții de monitorizare ca de exemplu: monitorizarea la școală, monitorizarea stării de sănătate. De asemenea contractul cuprinde drepturi și obligații ale părților (fac curat în cameră și spații comune, spală hainele, uneori pregătesc singuri hrana, ș.a.)

În situația în care beneficiarii nu respectă termenii contractului, se procedează gradual astfel:

- are loc o consiliere astfel încât, tânărul să conștientizeze greșeala și modalitatea de reabilitare;
- avertisment verbal în cazul când consilierea nu a avut rezultatele scontate;
- se aplică anumite restricții ca de exemplu: nu mai pot merge la teatru, la film, în vizită la familia biologică, și altele.
- dacă toate acestea nu dau rezultate, se solicită o evaluare clinică efectuată de un expert psiholog care poate propune modificarea măsurii de protecție socială prin mutarea beneficiarului într-o casă de tip familial, fiind strict monitorizați.

Din discuțiile cu salariații centrului a reieșit că cea mai mare provocare este aceea de a reuși cât mai mult să motiveze beneficiarii să se implice în activități. Se lucrează cu ei pentru a le trasa o viziune în direcția vieții de adult. Au aplicat un sistem de recompense și sancțiuni pe baza de puncte acumulate pentru realizarea anumitor sarcini/activități, iar când se încalcă o regulă se scade din punctaj. Punctele sunt folosite pentru a obține direct produsele pe care și le doresc.

Pe lângă acest punctaj, copiii care frecventează cursurile școlare, care respectă întocmai programul și au un comportament civilizată, primesc la încheierea săptămânii bani de buzunar.

În situația în care pe parcursul a trei săptămâni beneficiarii nu au avut abateri de la regulament își pot alege participarea la o activitate externă cum ar fi: teatru, film, plimbări în parc, sau vizită în familia biologică dacă situația familială s-a îmbunătățit.

Centrul de zi pentru copiii străzii

În acest centru se oferă servicii sociale de zi unui număr de 25 de copii pe bază de contract încheiat cu sistemul public din Bulgaria.

Grupul țintă este format din copii:

- cu vârsta cuprinsă între 4 și 18 ani, care sunt neglijați, maltratați sau abuzați;
- care au abandonat școala și/sau sunt exploatați prin muncă ;
- copii și adolescenți care trăiesc pe străzi;
- care provin din familii ce aparțin grupului etnic romm, cu nevoi existențiale și care sunt puternic afectate de excluziunea socială;
- care trăiesc în condiții de igienă precară, fără apă curentă ;
- care se confruntă cu discriminarea socială.

Serviciile de zi oferite de fundație constau în satisfacerea nevoilor de bază cum ar fi: mese calde, haine, asistență medicală primară și sprijin pentru învățare pentru copii și părinții lor.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Sistemul de îngrijire oferit în cadrul Fundației "Concordia", pe lângă satisfacerea nevoilor de bază, este unul bazat pe motivarea beneficiarilor prin acumularea de puncte ca recompensă pentru un comportament adecvat și respectarea regulamentelor interne.

Beneficiarii sunt învățați și motivați să se descurce în viață și să dobândească abilitățile necesare unei vieți independente.

Un alt beneficiu îl reprezintă existența atelierelor pentru activități vocaționale unde copiii/tinerii pot fi creativi și pot petrece timpul liber într-un mod util.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Centrul de rezidență temporară pentru adulți și Centrul de tranziție pentru tineri sunt finanțate din contribuții private din Austria, iar Centrul de zi pentru copiii străzii este finanțat de statul bulgar prin încheierea de parteneriat public-privat.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Considerăm că ar fi benefic pentru protecția socială din România, implementarea unui sistem motivațional de recompensare a beneficiarilor pentru un comportament adecvat și respectarea regulamentelor interne.

Model 13 - SOS Children's Villages Bulgaria

SOS Children's Villages Bulgaria face parte din familia internațională mare a SOS Children's Villages International, al cărei beneficiar include peste 1 milion de copii din 135 de țări din întreaga lume.

Înființată în 1990, SOS Children's Villages Bulgaria este prima organizație pentru drepturile copilului din țară. Oferind servicii directe copiilor lipsiți sau în risc de pierdere a îngrijirii părintești, a fost, de asemenea, prima asociație a societății civile din Bulgaria care a dezvoltat modele de îngrijire familială ca alternativă la îngrijirea instituțională a copiilor.

Asociația oferă îngrijire familială, sprijină părinții adoptivi, oferă o serie de servicii de întărire a familiei, susține tinerii prin programe care vizează dobândirea independenței și promovează drepturile copiilor.

Consolidarea familiei

Acest program sprijină copiii care riscă să piardă îngrijirea părinților biologici, printr-o serie de servicii de întărire a familiei care vizează prevenirea separării copiilor de familiile lor biologice. Oferă sprijin social și psihologic familiilor, permițându-le să se ocupe mai bine de copiii lor. Programul este implementat la centrele de asistență socială SOS din Gabrovo, Pernik, Sofia, Tryavna și VelikoTarnovo. În orice moment, aproximativ 250 de familii primesc servicii care au ca rezultat creșterea capacității părintești și menținerea familiei împreună.

Campanii de advocacy pentru drepturile copilului

SOS Children's Villages pentru copii pledează pentru drepturile copiilor și sprijină familiile lor în eforturile lor de a îmbunătăți calitatea vieții copiilor lor. Se urmărește o conștientizare a drepturilor în rândul copiilor și tinerilor și asigurarea participării active a copiilor la toate programele și activitățile sale. Asociația se numără printre cei mai puternici apărători ai drepturilor copilului și a bunăstării copilului în Bulgaria și se străduiește să creeze un cadru legislativ și politic îmbunătățit.

În modelul tradițional al SOS, o „mamă” și o „mătușă” aveau grijă de 12 copii, în fiecare casă. Erau căutate femeile necăsătorite, văduve, singure, fără copii și fără posibilitatea de a avea copii, iar copiii nu aveau posibilitatea de a fi reintegrați. În Bulgaria nu a putut fi aplicat acest model, din cauza legislației. Prin urmare SOS Children's Villages Bulgaria oferă asistență maternală prin intermediul familiilor de asistență SOS din patru regiuni bulgare: Gabrovo, Pernik, Sofia și Veliko Tarnovo. Aceștia sunt pregătiți, susținuți în procesul de acreditare și monitorizați.

Copiii din familiile adoptive SOS sunt pe deplin integrați în comunitățile locale. De asemenea, au sprijinit echipele calificate de educatori, psihologi, psihoterapeuți, terapeuți de vorbire și asistenți sociali înregistrați de satele copiilor SOS.

În Bulgaria, dacă asistentul maternal refuză de două ori copiii pentru care se impune măsura plasamentului, este scos din „program”, din evidențe.

Casele de tip familial

Casele de tip familial găzduiesc 5 - 8 copii și tineri, care sunt îngrijiți de o echipă de profesioniști, și sunt localizate în Veliko Tarnovo și la Gabrovo. În prezent SOS Children's Villages Bulgaria vizează să mute copiii în zona Sofiei, pentru a facilita accesul acestora la diferite servicii ale comunității.

Facilități pentru tineri

Acestea oferă îngrijire pentru băieți și fete de peste 14 ani într-o locuință de tip familial. Aceștia trăiesc împreună, în grupuri mici, în spații integrate în comunitate. Sunt supravegheați de echipe de profesioniști care îi ajută să depășească experiențele traumatizante din trecutul lor, îi ajută să-și dezvolte abilitățile de viață independentă și îi sprijină în completarea educației formale.

În urmă cu 10 ani, a început programul pentru deprinderi de viață independentă. În Programul pentru deprinderi de viață independentă sunt cuprinși tinerii cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani; programul începe cât timp copilul este în sistem și continuă încă 3 ani după ieșirea din sistem.

Acesta este un program care sprijină tinerii care au crescut în sistemul de îngrijire alternativă să ducă o viață independentă în comunitate. Programul urmărește reducerea dezavantajului beneficiarilor din sistemul de protecție specială, față de tinerii care au crescut în familiile lor biologice și care, chiar și ca adulți tineri, se bucură încă de sprijinul familiilor lor.

Programul oferă un sprijin individualizat tinerilor care care părăsesc sistemul de protecție, ajutându-i să-și completeze educația terțiară, să găsească locuri de muncă și locuințe și să primească sprijin emoțional prin consiliere.

De la începutul anului 2018, asociația implementează un nou concept. În vechiul model, copilului îi era acordat sprijin conform meritelor, dacă nu, era sancționat. În noul concept, primează principiul universalității, conform căruia fiecare copil are dreptul la sprijin, iar sprijinul nu se întrerupe brusc la 18 ani. Statistic, vârsta la care un tânăr devine independent este mai mare de 20 ani, mergând spre 24 – 25 ani.

Dintre principiile pe care se bazează *Proiectul de debut al vieții independente*, amintim: principiul universalității, principiul participării copilului (fiecare decizie se ia împreună cu copilul), principiul abordării individualizate, principiul abordării holistice.

Sprijinul financiar nu este suficient, este nevoie și de suport psihologic, social, vocațional, terapii (dacă este cazul). Sunt 4 categorii de sprijin financiar: pentru educație, pentru angajare, sprijin pentru locuire și pentru rezolvarea problemelor de sănătate. Decizia de acorda sprijin fiecărui copil se ia de către un comitet format din 3 persoane, care transferă recomandările directorului de program. Dacă se dau bani beneficiarilor în fiecare zi, atunci nu se va opri dependența lor de ajutor.

Dacă la început intrau în sistem copii cu vârste mai mici de 8 ani, acum sunt copii cu vârste de 13 – 14 ani, iar 60 – 70% sunt de etnie rromă, iar acest aspect reprezintă încă un considerent pentru a oferi sprijin după vârsta de 18 ani, deoarece beneficiarii au nevoie de mai multe tipuri de suport pentru integrare, inclusiv emoțional.

Asociația are în evidență 105 copii aflați în plasament familial, copii plasați prin decizia instanței de judecată, și 800 copii din familii biologice.

Prezentarea serviciilor asociației:

Centrul de plasament familial al SOS Children's Villages

Coordonează o rețea de servicii de plasament (copii plasați la familii și centre pentru tineri cu vârste cuprinse între 14 și 20 ani) și 2 centre sociale de consiliere și suport social (pentru Sofia și Pernic). Beneficiarii serviciilor asociației sunt trimiși de serviciul public, iar managementul de caz se asigură tot de către serviciul public.

Procesul de ieșire din sistem a beneficiarilor este dificil, fie că presupune reintegrarea în familie, adopția sau ieșirea la 18 ani. Tinerii pot sta în sistem până la 20 ani pentru terminarea liceului, iar dacă nu își continuă studiile, măsura de protecție se încheie la 18 ani. După ieșirea din sistem, ca modalitate de sprijin, există unități de tranziție, finanțate de guvern, dar înființate de municipalități. Unul dintre neajunsuri este că nu se acordă suficient sprijin familiei biologice pentru a depăși problemele. Pe de altă parte, asistenții sociali au foarte multe cazuri (peste 100).

Sprijinul pentru tineri poate consta în sprijin pentru identificarea unui loc de muncă sau în suport financiar pentru studii. Studiile universitare se plătesc, chiar și în învățământul de stat, iar studenții nu mai stau în centre sociale, ci în locuințe, pentru care plătesc chirie. În Bulgaria, după închiderea instituțiilor mari de protecție a copiilor, tinerii nu au mai fost scutiți de taxele pentru studiile universitare.

La ieșirea din sistem, se încheie un contract între beneficiar și furnizorul de servicii, urmând planul stabilit (pentru maximum 3 ani). Spre exemplu, există o modalitate de sprijin financiar pentru tinerii care ies din sistem, prin care aceștia pot primi sume de bani până la 1000 leva, chiar dacă lucrează.

Facilități pentru tineri

SOS Children's Villages Bulgaria are 2 case pentru tineri, fiecare cu o capacitate de 10 locuri, unde sunt admiși, prin decizia Instanței judecătorești, tineri cu vârste cuprinse între 13 și 17 ani. Inițial o casă avea o capacitate de 15 locuri, dar având în vedere dinamica problematicii sociale din ultimii 5 ani (tineri cu diferite patternuri – violență domestică, abuz sexual, consum de droguri), capacitatea acestora s-a redus pentru a putea gestiona cazurile și a le acorda serviciile adecvate. Conform evaluării psihologice, realizate de psihologul casei, majoritatea copiilor au retard ușor în dezvoltare, dar și probleme emoționale. Atunci când beneficiarii sunt în situații de criză merg în centrele de criză, aproximativ 6 luni, apoi se întorc în casă.

Prin urmare și rata de integrare socială a beneficiarilor a scăzut, tinerii au probleme privind respectarea programului școlar, nu-și termină studiile și au dificultăți în a-și găsi și păstra un loc de muncă (1/3 nu reușesc să termine cele 10 clase obligatorii). Pentru cei care nu termină școala se organizează diferite cursuri, însă refuză să participe și la acestea. Din anul 2017, copiii cu dizabilități sunt integrați în învățământul de masă, beneficiind de profesori de sprijin și pedagogi speciali.

Pregătirile pentru viața independentă încep cu 1- 2 ani înainte de părăsirea sistemului, iar planul vizează două aspecte importante: locul de muncă și locuința. Din păcate, din cauza birocrăției, angajatorii renunță la angajările pe perioadă determinată, de exemplu, pe timpul vacanței de vară. Menționăm că au loc două întâlniri principale pe an pentru ajustarea planului individualizat de intervenție.

Ca structură de personal cele 2 case pentru tineri au 1 asistent social, 1 psiholog, 5 educatori/casă, câte 1 coordonator, economist. Este importantă relația de încredere între copil și specialist.

Beneficii și impactul pentru grupul țintă

Beneficiarii sunt susținuți în deciziile pe care le iau, de altfel planul de servicii și asistență se întocmește cu participarea beneficiarilor, ceea ce presupune și responsabilizare în realizarea obiectivelor. De asemenea, aceștia sunt susținuți și după încetarea măsurii protecție specială, asemenea tinerilor din familie, unde sprijinul (financiar, emoțional), din partea părinților, nu se încheie brusc la majorat.

Sustenabilitatea exemplului de bună practică

Asociația SOS Children s Villages Bulgaria promovează la nivel național proiectele sale, Programul „Start for Independent Living” și, de asemenea, promovează drepturile copilului și drepturile omului la nivelul întregii țări.

Transferabilitatea exemplului de bună practică

Este importantă asigurarea monitorizării beneficiarilor după ieșirea din sistemul de protecție specială, pentru o perioadă stabilită printr-un contract, pentru a urmări succesul integrării sau, după caz, pentru a stabili nevoia de intervenție sau de sprijin.

Pentru astfel de situații, monitorizarea se poate asigura de serviciile locale de asistență socială sau de organismele private, nu neapărat de DGASPC.

Contractul de servicii este, de asemenea, important, stabilind serviciile, modalitățile de acordare, responsabilitățile și termenele.

Este esențială implicarea /participarea beneficiarului în procesul de pregătire pentru viața independentă, renunțând la modelul pasiv, care creează un cerc al dependenței.

Trebuie analizată și posibilitatea creării unor structuri de criză pentru situațiile dificil de gestionat în structurile rezidențiale sau în familiile de plasament.

Model 14 - Social Assistance Agency Bulgaria

Organele specializate de protecție a copilului sunt președintele Agenției de Stat pentru Protecția Copilului și Direcțiile de Asistență Socială la Agenția de Asistență Socială. Direcția Asistență Socială este un organism de protecție a copilului la nivel local în cadrul căruia funcționează Departamentul "Protecția Copilului" (DPC). Lucrătorii sociali ai DPC iau măsuri de protecție în ceea ce privește copiii aflați în situație de risc.

129

Principiul de bază legile și reglementările speciale este angajamentul statului de a proteja și garanta drepturile fundamentale ale copilului în toate sferele vieții sociale prin furnizarea și punerea în aplicare a măsurilor de protecție a drepturilor copilului. Protecția copiilor este un sistem de măsuri legislative, administrative și de altă natură pentru a garanta drepturile fiecărui copil. Asigurarea dreptului copiilor de a trăi împreună cu părinții lor este una dintre prioritățile sistemului de protecție a copilului. Eforturile vizează îmbunătățirea abilităților părinților și schimbarea atitudinilor față de copii. Autoritățile competente pentru protecția copilului se străduiesc să asigure în activitatea lor respectarea drepturilor copilului, protejarea interesului superior al copilului și sprijinirea copiilor și a familiilor. Legislația bulgară în domeniul protecției copilului și principiile sale fundamentale de prevenire a abandonului copiilor și de plasare a copiilor în instituții numai în cazuri extreme corespund standardelor internaționale în domeniul drepturilor copilului. O parte integrantă a punerii în aplicare a acestui principiu este sprijinul părinților atunci când aceștia întâmpină dificultăți în îngrijirea copiilor lor. Autoritățile pentru protecția copilului la nivel local fac eforturi concertate pentru prevenirea abandonului și reintegrarea copiilor, oferind în plus față de sprijinul socio-psihologic și asistența financiară care face parte din activitatea de prevenire, reintegrare și plasare la rude sau asistenți maternali. Extrem de important este abordarea individuală în abordarea cazurilor, care este legată de nevoile specifice ale copilului. Esențială pentru garantarea drepturilor și intereselor copiilor este faptul că plasarea în afara casei, inclusiv într-o instituție specializată, se face de către instanță.

responsabile și ale persoanelor cu atribuții în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului.

Cadrul politic național privind protecția copilului în cele 5 țări studiate:

4 dintre țările studiate au o politică sau o strategie națională specifică privind protecția copilului, astfel:

ROMÂNIA

"Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020"

ESTONIA

"Plan de dezvoltare pentru copii și familii 2012-2020"

CROAȚIA

"Strategia națională pentru drepturile copilului 2014-2020"

BULGARIA

"Strategia națională pentru copil 2008-2018"

Spre deosebire de acestea, în Belgia politicile sunt dezvoltate la nivelul comunității.

La 21 februarie 2014 Guvernul Flamand implementează o nouă procedură prin care se dorește oferirea unor servicii de asistență integrate, fiind aprobat Ordinul de punere în aplicare a ***Decretului privind asistența integrată a tinerilor.***

BELGIA

Politicile sunt dezvoltate la nivel de comunitate
și
Servicii de asistență integrată a tinerilor prin: "Decretul privind asistența integrată
a tinerilor"

Prin acest act normativ se urmărește să se asigure copiilor/tinerilor un sprijin la care pot apela oricând, în situație de nevoie, fără a exista discontinuitate în serviciile oferite acestora.

În țările foste comuniste precum România și Bulgaria s-au moștenit sisteme similare de protecție a copilului și a trebuit să facă față provocărilor apărute în reformarea sistemelor de protecție a copilului în drumul lor către aderarea la UE. România a ratificat Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului (UNCRC) în 1990, iar Bulgaria în 1991.

Principiul de bază în ceea ce privește sistemul de protecție a copilului - comun în toate țările analizate, îl reprezintă menținerea copilului în familia naturală și prevenirea abandonului copiilor.

Cadrul general care caracterizează cele 5 sisteme analizate este acela în care copilul are nevoie de un mediu familial stabil, iar serviciile oferite favorizează protecția copilului alături de familia sa sau într-un cadru cât mai apropiat de modelul familial.

Spre exemplu, în Bulgaria, legislația bulgară în domeniul protecției copilului pune accent pe principiile fundamentale de prevenire a abandonului copiilor și de plasare a copiilor în instituții numai în cazuri extreme. O parte integrantă a punerii în aplicare a acestui principiu este sprijinul părinților atunci când aceștia întâmpină dificultăți în îngrijirea copiilor lor. Autoritățile pentru protecția copilului la nivel local fac eforturi concentrate pentru prevenirea abandonului și reintegrarea copiilor, oferind în plus față de sprijinul socio-psihologic și asistența financiară care face parte din activitatea de prevenire, reintegrare și plasare la rude sau asistenți maternali.

Atunci când menținerea în familie a copilului nu este posibilă, pentru copil se stabilește o măsură de protecție, preferabile fiind alternativele de tip familial, față de instituționalizarea acestora în cadrul centrelor de tip rezidențial. Toate țările analizate oferă o abordare sistematică a dezvoltării unui sistem alternativ de îngrijire care să asigure bunăstarea și drepturile copiilor plasați în îngrijire alternativă.

Ca măsuri alternative comune identificate menționăm:

- adopția
- tutela
- plasamentul la familii substitutive

- plasamentul la asistenții maternali
- ocrotirea copiilor în casuțe pe modelul familial (există o persoană sau două care locuiesc permanent cu aceștia, exercitând astfel rolul de părinte/părinți)
- ocrotirea copiilor în casuțe de tip familial (cu personal care lucrează în ture)

În plus față de acestea, în Estonia există serviciul de îngrijire continuă după părăsirea sistemului de îngrijire alternativă. Acesta este un serviciu social având ca obiectiv susținerea capacității unei persoane de a părăsi asistența și tutela alternativă pentru a face față în mod independent și a-și continua studiile.

Serviciul de îngrijire continuă se furnizează în baza unui plan de caz, conform căruia se asigură: resurse financiare pentru costuri individuale (min. 240 euro pe lună), locuințe, servicii și beneficii care să asigure nevoile de bază (de exemplu, persoană de suport).

Serviciile de îngrijire alternativă sunt oferite copiilor până la vârstă minimă de 18 ani în toate cele 5 sisteme analizate, diferențe fiind între vârstele maxime până la care tinerii pot beneficia de aceste servicii. De exemplu, în România și Croația tinerii pot beneficia de serviciile alternative până la vârsta maximă de 26 de ani pentru tinerii care își continuă studiile. În Estonia, în cazul continuării studiilor, tinerii mai beneficiază de servicii alternative până la sfârșitul anului universitar în care persoana împlineste 19 ani, în Bulgaria, după împlinirea vârstei de 18 ani acești tineri sunt preluați în instituțiile pentru adulți, iar în Belgia vârsta până la care tinerii pot beneficia de servicii alternative este de 25 ani cu condiția continuării studiilor sau participării în cadrul unor programe de formare profesională.

În Belgia de exemplu, diferit față de toate celelalte țări este faptul că, există o procedură comună care permite un acces uniform la asistență. Deoarece numărul de locuri în aceste forme de asistență pentru tineri este limitat, pentru a li se permite accesul la aceste servicii, care nu sunt direct accesibile, a fost creat un ”gateway Intersectorial” - Portalul intersectorial.

Acesta permite o operare uniformă și transparentă, oferind posibilitatea de a combina serviciile oferite și de alte sectoare având întotdeauna o viziune clară asupra cererii și ofertei de ajutor pentru tineri, și permite în anumite cazuri ajustarea serviciilor sociale oferite. Acest portal oferă acces la forme de asistență direct accesibile pentru tineri. Prin Portalul intersectorial se analizează ce formă de ajutor corespunde situației de dificultate cu care se confruntă tânărul și cine poate să o asigure într-un mod eficient.

În perioada de după anul 2000, tendința politicilor în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului se axează pe descentralizare și responsabilizarea comunității locale. În prezent, în Croația, spre exemplu prioritatea la nivel național este închiderea centrelor rezidențiale și dezvoltarea serviciilor în comunități. În acest sens, comunitatea locală este considerată a fi în măsură să identifice și să prevină situațiile de risc, precum și să identifice resursele și soluțiile primare de intervenție.

În cadrul sistemelor de protecție a copilului în toate țările studiate s-a pus accentul, printre altele pe parteneriatul public-privat în protecția copilului, prin serviciile dezvoltate la nivelul comunităților locale care au permis o intervenție timpurie în familia cu risc și un sprijin acordat familiei în dificultate prin consiliere, ajutor material și financiar, servicii pentru copil în centre de zi, centre mamă-copil, au reușit să prevină într-un fel sau altul instituționalizarea sau abandonul. Tot în Croația, atunci când instituțiile statului nu pot acorda toate serviciile sunt subcontractate organizațiile neguvernamentale (organizații acreditate, finanțate din programe naționale și

internaționale). În această țară municipalitatea este de regulă axată pe prevenție, nu lucrează direct cu beneficiarii, ci prin ONG, fiind încurajată dezvoltarea sistemului privat (în Zagreb sunt 13.000 ONG-uri), iar la nivelul țării sunt 132 centre pentru protecția copilului. De asemenea, metodologia de lucru se bazează pe abordarea centrată pe copil, metodele de lucru fiind adaptate la categoria de vârstă a beneficiarilor, dar și de problemele ridicate. Spre exemplu, la copii, se folosesc, tehnicile dialogului, jocurile, activitățile muzicale; cu adolescenții realizează activități care le fac plăcere (de ex. Jocul de cărți BELA) sau fac jocuri de rol; la adulți se folosesc jocurile de rol. Activitățile de grup se realizează în grupuri de maximum 15 persoane.

În România, integrarea socio-profesională a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului reprezintă un domeniu căruia i se acordă atenție. Astfel, s-a urmărit atât crearea unor servicii adecvate în cadrul Direcțiilor pentru Protecția Copilului care să se concentreze asupra pregătirii pentru viață a adolescenților și tinerilor, cât și crearea unui cadru legislativ și instituțional care să asigure suportul necesar tinerilor pentru găsirea unui loc de muncă și a unei locuințe. Cu toate acestea problemele nu au fost soluționate. În vederea pregătirii adolescenților și tinerilor pentru viață, în structura Direcțiilor pentru Protecția Copilului au început să fie dezvoltate servicii specifice. Marea majoritate a acestora o reprezintă apartamentele sau casele de tip familial în care tinerii se autogospodăresc cu un nivel minim de supraveghere din partea adulților (personalului angajat).

În ceea ce privește acest domeniu, al integrării socio-profesionale a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului, de exemplu, Belgia folosește unul din instrumentele de lucru, care din punctul de vedere al specialiștilor organizației care îl implementează, a contribuit la creșterea calității serviciilor oferite tinerilor și la rezultate mai bune privind integrarea acestora în mediul socio-profesional, "Outcomes Star", un instrument care sprijină și măsoară schimbările.

Acest instrument are aplicabilitate în mai multe sectoare tip: îngrijirea adulților, forțele armate, autismul și ADHD, comunitate, justiție penală, violență domestică, educație, ocuparea forței de muncă, familii și copii, sănătate, persoane fără locuință precum și cu alte nevoi, sănătate mentală, abuzul de substanță și tineri.

Starlessness Star acoperă zece zone cheie ale vieții care ajută la dezvoltarea abilităților și deprinderilor de viață independentă, astfel:

1. Motivarea și asumare responsabilității;
2. Auto-îngrijirea și abilități de viață;
3. Gestionarea banilor și bunurilor personale;
4. Rețelele și relațiile sociale;
5. Dependența de droguri și alcool;
6. Sănătatea fizică;
7. Sănătatea psiho-afectivă;
8. Gestionarea timpului;
9. Autogospodărirea;
10. Comportamentul delicvent.

Un al doilea instrument folosit în Belgia este reprezentat de Cercul Încrederii la care participă atât beneficiarii, cât și personalul. Cercul încrederii se realizează de cel puțin 2 ori pe zi sau ori de câte ori se consideră necesar. Participanții se așează în cerc și își spun ceea ce simt, creându-se astfel o

atmosfera de încredere și intimitate care-i face să se elibereze de inhibiții și să capete încredere unii în alții.

Pe baza experiențelor din anii trecuți și ținând cont de practicile țărilor dezvoltate, România a adoptat și a început să aplice din anul 2005 o legislație care face trecerea de la un sistem axat pe protecția copilului în dificultate la un sistem care vizează promovarea și respectarea drepturilor tuturor copiilor.

În România au avut loc importante progrese în politicile de protecție a copilului abandonat, creșterea sprijinului statului și a fondurilor alocate acestui scop, dar nu putem afirma că până în prezent s-a reușit rezolvarea problemei copiilor aflați în dificultate.

De asemenea și Bulgaria a înregistrat progrese în ceea ce privește drepturile copilului. Un nou concept este implementat de SOS Satele Copiilor. În vechiul model, copilului îi era acordat sprijin conform meritelor, dacă nu, era sancționat. În noul concept (*Proiectul de debut al vieții independente*) primează principiul universalității, conform căruia fiecare copil are dreptul la sprijin, iar sprijinul nu se întrerupe brusc la 18 ani. Statistic, vârsta la care un tânăr devine independent este mai mare de 20 ani, mergând spre 24 – 25 ani.

Celelalte principii pe care se bazează *acest model* sunt: principiul participării copilului (fiecare decizie se ia împreună cu copilul), principiul abordării individualizate, principiul abordării holistice. Sprijinul financiar nu este suficient, este nevoie și de suport psihologic, social, vocațional, terapii (dacă este cazul). Sunt 4 categorii de sprijin: pentru educație, pentru angajare, sprijin pentru locuire și pentru rezolvarea problemelor de sănătate. Decizia de acorda sprijin fiecărui copil se ia de către un comitet format din 3 persoane, care transferă recomandările directorului de program. Dacă se dau bani beneficiarilor în fiecare zi, atunci nu se va opri dependența lor de ajutor.

139

În final, un aspect major care a fost evidențiat în toate țările implicate în prezentul studiu, îl reprezintă participarea copiilor, consultarea și implicarea acestora în toate deciziile care îi privesc. Dreptul copiilor de a fi consultați cu privire la "chestiuni care îi afectează" implică faptul că opiniile anumitor grupuri de copii asupra anumitor aspecte trebuie să fie constatate. Copiii trebuie să participe în mod semnificativ la planificarea, implementarea și evaluarea politicilor și programelor pentru protecția copilului.

De asemenea, foarte de importantă și comună tuturor țărilor studiate este abordarea individuală în soluționarea cazurilor, care este legată de nevoile specifice ale copilului. Esențială pentru garantarea drepturilor și intereselor copiilor este faptul că, plasarea în afara casei, inclusiv într-o instituție specializată, se face de către instanță, acest lucru fiind valabil în toate cele 5 sisteme de protecție a copilului studiate.

Concluzii

tinerii care urmează să părăsească sistemul de protecție reprezintă unul din grupurile cele mai problematice și vulnerabile

pentru creșterea șanselor de integrare socio-profesională este esențială atât abordarea individualizată adaptată nevoilor copiilor/tinerilor, cât și participarea copiilor, consultarea și implicarea acestora în toate deciziile care îi privesc

implicarea comunităților locale este, de asemenea, esențială pentru reușita reintegrării socio-profesionale a tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție

